

UDH
T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve
Havacılık Bakanlığı

AKILLI ULAŞIM SİSTEMLERİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

AKILLI ULAŞIM SİSTEMLERİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Yayınları

Akıllı Ulaşım Sistemleri Terimleri Sözlüğü

Yapım: Rihtım Ajans

Baskı: Özel Matbaası

1. Baskı; Ankara, Mayıs 2017

ISBN 978-975-493-090-0

Akıllı Ulaşım Sistemleri Terimleri Sözlüğü ile ilgili ile ilgili her türlü yorum ve önerileriniz için:
Hakkı Turaylıç Caddesi No:5 Emek Çankaya / Ankara / TÜRKİYE Tel: (0312) 203 10 00

© Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, 2017

5846 sayılı Fikir Eserleri Kanunu gereğince yazı ile izin almaksızın çoğaltılamaz.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

UDH
T.C. Ulaştırma Denizcilik ve
Haberleşme Bakanlığı

Ahmet ARSLAN

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

BAŞARILI AKILLI UYGULAMALAR İÇİN ORTAK DİL VE SAĞLIKLI İLETİŞİM

Baş döndürücü hızla gelişen dünyada ihtiyaçlarımız çeşitlenmekte ve şekil değiştirmektedir. Tüketmeye ya da kullanmaya alışıklarımız bir süre sonra ihtiyaçlarımızı karşılamayacağı için kullanıcı ve çevre verimliliğini artırmaya odaklanmak, zamani ve mekani işlevsel kullanmak zaruridir.

Bütün dünyada artan nüfus ve hareketlilik sürdürülebilir ulaşım politikalarında yeni çözümleri zorunlu kılmıştır. Küresel aktörlerin uzun yıllardır üzerinde çalıştıkları ve çeşitli şekillerde uygulamaya koydukları Akıllı Ulaşım Sistemleri bilişim sektörünün de gelişmesiyle eş zamanlı olarak kendini yenileyebilmesi bakımından uzun vadeli ve geliştirilebilir çözümler olarak ön plana çıkmaktadır.

Türkiye son 14 yıldır her alanda olduğu gibi ulaşım ve bilişim alanlarında da adımlarını gelişmiş dünya standartlarını referans alarak atmaktadır. Bu doğrultuda ülkemiz izlemeye aldığı Akıllı Ulaşım Sistemlerini profesyonel bir şekilde uygulamaya koymak ve geliştirmek konusunda kararlıdır. Bu doğrultuda profesyonel adımların stratejik planlamaları gerekli kıldığı gerçeğinden hareketle 2014 yılında Ulusal AUS Strateji Belgesi yürürlüğe girmiş, yol haritası netleşmiştir.

“Hedef belliye gidilecek yol bellidir” şiarıyla oluşturulan Strateji Belgesi bu yolculukta atılacak her adım için tarafların birlikte hareket etmesini destekleyen eylemleri de içermektedir. Sağlıklı iş birlikleri ise hiç şüphesiz ki sağlıklı iletişimi gerekli kılmaktadır. Bu noktada çalışılacak ortak alan için ortak bir dil oluşturmak son derece önemlidir.

Sizlere sunduğumuz bu çalışma hem paydaşlar arasındaki ortak AUS dilinin yaygınlaşmasını sağlayacak ve tarafların iletişimini destekleyecek hem de yürütülen çalışmalara rehberlik edecektir.

Son 14 yıldır bütün alanlarda olduğu gibi ulaşım ve iletişim alanında da ülkemizdeki yenileşmenin öncüsü Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve yıllarını bu alandaki çalışmalara adanarak bizlere yol gösteren Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım başta olmak üzere çalışmada emeği geçen bütün mesai arkadaşlarımıza ve iş birliği içinde olduğumuz bütün taraflara teşekkürlerimi sunarım.

AKILLI ULAŞIMDA AYNI DİLİ KONUŞABİLMEK

Ulaştırma sektöründe ortaya çıkan bir kavram olan Akıllı Ulaşım Sistemleri (AUS); yolcu, yol (altyapı ve üstyapı) ve araçlar arasında gerekli haberleşmeyi, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak uygulama ve servisleri kullanıcıların hizmetine sunan bir sistemdir. Ülkemizin sahip olduğu yol ağının hızla genişletilmesi ve iyileştirilmesinden kaynaklı seyahat etme eğilimleri ile birlikte yolcu ve yük artışı sonucu ortaya çıkan trafik güvenliği, trafik sıkışıklığı ile birlikte yakıt tüketimi ve CO₂ emisyon artışı gibi problemlerin çözülmesi için AUS sektörünün ülkemizde planlı ve sistemli bir yapıya kavuşturulmasını zorunlu hale getirmiştir.

Ülkemizde AUS'un planlanması, kurulumu, işletilmesi ve sonuçlarının izlenmesi için gerekli olan çalışmalar Bakanlığımızca başlatılmıştır. Bu kapsamda Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığınca, 25.10.2014 tarih ve 29156 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ulusal AUS Strateji Belgesi ve Eki Eylem Planı'nda yer alan eylemlerden birisi olan Akıllı Ulaşım Sistemleri (AUS) Terimleri Sözlüğü, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak hazırlanmıştır. Bu sözlük ileride AUS konusunda yapılacak çalışmalara temel teşkil edecek ve rehberlik yapacaktır.

Akıllı Ulaşım Sistemleri Terimleri Sözlüğü, dünyada akıllı ulaşım sektöründe yaygın olarak kullanılan terimlerden oluşmaktadır. Sözlük;

Türkçe Terim	İngilizce Karşılığı	Türkçe Açıklaması
--------------	---------------------	-------------------

formatında düzenlenmiştir. Sözlüğün son kısmında terimlerin konu başlıklarına göre Türkçe ve İngilizce indeksleri bulunmaktadır.

Ayrıca gelişen teknoloji, ihtiyaçların değişmesi zaman içinde yeni sözcüklerin ve terimlerin eklenmesini gerektirecektir. Bu nedenle Akıllı Ulaşım Sistemleri Terimleri Sözlüğü kullanıcıların da katkılarıyla güncellenerek her basımında daha da geliştirilecektir.

Haberleşme Genel Müdürlüğü

abone

A

abone / *subscriber*

Bir ödeme hizmeti sağlayıcısı ile sözleşme yapmış bir kişi veya organizasyon.

acil araç uyarısı / *emergency vehicle warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek yakındaki acil durum aracı hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

acil çağrı / *emergency call*

İlgili işletmeye acil durumu raporlamak için araç içi yerleşik yada yol kenarı ekipmanı vasıtasıyla yapılan çağrı.

acil çağrı yönetimi / *emergency call management*

Acil durum çağrısının alınması ve belirlenmesi, çağrıya cevap verilebilmesi için gerekli önlemlerin başlatılması ve yönetilmesi faaliyetleri.

acil durum / *emergency*

İnsan hayatına, sağlığına, mal ve mülklerine veya çevreye zarar vermek üzere risk taşıyan ani olarak ortaya çıkan durum.

acil durum çıkışı / *emergency exit*

Acil bir durumda tünel içerisinden dışarıda boş ve emniyetli bir

alana emniyetle tahliye sağlayacak, tünel ana girişlerini (portal) de içeren bir kapı ya da başka bir açıklık.

acil durum güç kaynağı / *emergency power supply*

Normal güç kaynağı kesintiye uğradığında hayati fonksiyonları sürdürülmesini sağlayan bağımsız güç kaynağı.

acil durum hizmetleri / *emergency services*

İtfaiye, ambulans, polis ve çekiciyi de ilgilendiren bir vaka durumunda ister kamu, ister özel veya işletmeci personel müdahalesini içeren tüm servisler.

acil durum istasyonu / *emergency station*

Tünel, köprü veya başka bir yerde bulunan; acil durum telefonları, yangın söndürücü, ilk yardım malzemesi vs. içeren tesis.

acil durum müdahale aracı yönlendirmesi / *emergency vehicle routing*

Acil durum müdahale araçlarının yönlendirme desteği.

acil durum yönetimi / *emergency management*

Acil durum hakkında bilgi toplanması ve gerekli eylemlerin uygulanması.

acil durum yönlendirme yardımı / *emergency steering assistance*

Acil durumlarda araç manevrası için sürücüye sağlanan aktif destek.

acil durum yürüyüş yolu / *emergency walkway*

Acil bir durumda yaya olarak tahliye için ayrılmış, tünel enkesitinin yükseltilmiş ya da yükseltilmemiş bir parçası.

adaptif kavşak sinyal kontrolü / *adaptive intersection signal control*

Çoğunlukla matematiksel yöntemlerle, güncel talebe göre otomatik olarak uyarlanan kavşak sinyal kontrolü.

ağ durum gözetimi / *network state surveillance*

Güncel trafik durumuna dair veri toplanarak durum değerlendirilmesi yapılması ve ağ durumu veritabanının güncellenmesi.

ağ güzergah iyileştirilmesi / *network route optimisation*

Ağ optimizasyonuna dayalı en uygun güzergahın hesaplanması.

ağ kontrol hesaplaması / *network control computation*

Ağ seviyesinde kontrol planları hesaplanarak kesim ve kavşak kontrolü gibi diğer fonksiyonlara koordinasyon kurallarının iletilmesi.

ağırlık aşımı uyarısı (araç için)

ağ sinyal kontrolü / *network signal control*

Ağ performansını belli ölçütlere göre iyileştirmek için ağdaki sinyal kontrol kavşaklarının kontrolü.

ağ trafik kontrolü / *network traffic control*

Tüm yol ağıının performansının iyileştirilmesi için yol ağı üzerindeki kavşaklar ve bağlantılarda, sinyal kontrolü, katılım kontrolü ve alternatif güzergah önerisi gibi koordinatif trafik önlemlerinin alınması.

ağ yolculuk süresi / *network travel time*

Belirli bir ulaşım ağıında yapılan her bir seyahatin sürelerinin toplamı.

ağ yolculuk süresi tahmini / *network travel time estimation*

Genellikle trafik modellenmelerinde kullanılan, belirli bir ulaşım ağıında yapılan her bir seyahat süresinin toplamının tahmini.

ağırlık aşımı uyarısı (altyapı için) / *overweight warning (1)*

Belli bir yol kesimi için taşıma çok ağır olduğunda sürücünün uyarılması.

ağırlık aşımı uyarısı (araç için) / *overweight warning (2)*

Aracın özelliklerine veya taşıma belgelerine göre sürücülere yapılan ağırlık aşımı uyarısı.

ağırlık sınırını aşan kargo

ağırlık sınırını aşan kargo / *overweight cargo*

Araç kayıt belgesinde belirtilen ağırlık sınırını aşan kargo taşıma.

ağırlık sınırını aşan taşıma / *overweight transport*

Araç kayıt belgesinde belirtilen ağırlık sınırını aşan kargo taşıma.

akıllı hız kontrolü / *intelligent cruise control*

Sürücü tarafından belirlenmiş ter- cihlere göre, araç içi yerleşik ekip- manları kullanarak öndeki araçla uyum içinde dinamik hız ve mesa- fe kontrolü.

akıllı hız uyarlaması / *intelligent speed adaptation (ISA)*

Çeşitli kullanıcı arayüzleri (bilgilen- dirici, destekleyici veya zorlayıcı) vasıtasıyla araç hızını çeşitli refe- rans hızlarına (sabit, değişken veya değiştirilebilir) göre yönetmek için kullanılan çeşitli kavramlar.

akıllı hız yardımı / *intelligent speed assistance (ISA)*

Çeşitli kullanıcı arayüzleri (bilgilen- dirici, destekleyici veya zorlayıcı) vasıtasıyla araç hızını çeşitli refe- rans hızlarına (sabit, değişken veya değiştirilebilir) göre yönetmek için kullanılan çeşitli kavramlar.

akıllı hız yönetimi / *intelligent speed management*

Harici veya otonom (bağımsız) araçlar kullanılarak sürücüyü hızı ile ilgili tavsiye vermeyi amaçla- yan çeşitli kavramlar (otomatik hız yaptırımı, otomatik araç hızı sınırlaması vb.).

akıllı ulaşım hizmetleri (akıllı ulaşım servisleri) / *intelligent transport services*

Akıllı ulaşım sistemlerinin doğru- dan veya dolaylı kullanımı ile su- nulan servisler.

akıllı ulaşım sistemleri / *intelligent transport systems*

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ulaşım modlarında kullanılmasıdır.

akış oranı / *flow rate*

Yolun belli bir kesitinden belirli bir zaman aralığında geçen araç veya kişi sayısının zamana oranı.

akış yönü / *downstream*

Trafik akış yönü.

aktif dedektör / *active detector*

Bir nesneyi tespit ederken enerji gönderen ve alan dedektör.

aktif güvenlik sistemi / *active safety systems*

Sürüş esnasında kazadan kaçınmak için uyarı ve müdahaleyle sürücüyü yardımcı olan güvenlik sistemi.

aktif otobüs önceliği / *active bus priority*

Aktif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

aktif öncelik / *active priority*

Uyarlanabilen trafik sinyalleri gibi aktif yöntemlerle verilen öncelik.

aktif sinyal önceliği / *active signal priority*

Uyarlanabilen trafik sinyalleri gibi aktif yöntemlerle verilen öncelik.

aktif toplu taşıma önceliği / *active public transport priority*

Aktif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

akustik dedektör / *acoustic detector*

İşitilebilir frekanslarda çalışan pa- sif dedektör.

alan trafik kontrolü / *area traffic control*

Tüm yol ağının performansının iyi- leştirilmesi için yol ağı üzerindeki kavşaklar ve bağlantılarda, sinyal kontrolü, katılım kontrolü ve alter- natif güzergah önerisi gibi koordi- ne trafik önlemlerinin alınması.

alternatif yol

alan trafik sinyal kontrolü / *area traffic signal control*

Ağ performansını belli ölçütlere göre iyileştirmek için ağdaki sin- yal kontrol kavşaklarının kontrolü.

alan ücretlendirme / *area charging*

Tanımlanmış bir alanda sürüş için ücretin uygulandığı yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

Alıcı / *customer*

Ulaşımı veya ulaşım ile ilişkili hiz- metleri kullanan kişi veya organi- zasyon.

alternatif güzergah / *route diversion*

Tüm veya belirli kategorideki araçlar için geçici olarak belirle- nen alternatif yol.

alternatif rota / *diversion route*

Yol çalışması, trafik tıkanıklığı veya başka bir trafik olayı nede- niyle normal güzergah yerine kul- lanılan alternatif yol.

alternatif yol / *diversion*

Alternatif yol, servis yolu kullanımı.

alternatif yol önerisi

alternatif yol önerisi / *diversion advice*

Önerilen alternatif yol bilgisi.

altyapı tabanlı sistemler / *infrastructure based systems*

Çoğunlukla dış altyapıya dayalı olan AUS fonksiyonlarını gerçekleştiren sistemler.

ana operator / *home operator*

Bir kullanıcının ödeme sözleşmesi yaptığı ödeme sistemi işletmecisi

anında ödeme / *immediate payment*

Ulaşım hizmetinin kullanıldığı anda kullanıcı tarafından ücretin anında ödendiği ödeme sistemi.

anti blokaj fren sistemi / *anti-lock braking system (ABS) (1)*

Fren yaparken aracın direksiyon hakimiyetini korumak amacıyla her bir tekerin kilitlemesini otomatik olarak engelleyen aktif güvenlik sistemi.

ara bağlantı / *cross-connection*

Tünel tüpleri arasındaki, yangın çıkış kapılılarıyla donatılmış koridor.

aracın çalışma hızı / *individual running speed*

Bir aracın aldığı mesafenin çalışma süresine oranı.

araç açık kimlik tanımlama / *unambiguous vehicle identification*

Aracın açık kimliğinin tespiti.

araç çalışma durum gözlemlene / *vehicle operational status monitoring*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak arıza tahmini ve tespitini içeren, aracın çalışma durumunun gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

araç değişkenleri kontrolü / *vehicle dynamics control*

Sürüş yardımcı olmak için aracın enine, boyuna ve dikey değişkenlerinin kontrolü.

araç devrilme uyarısı / *rollover risk warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüyü ters yol eğimi, rüzgar gibi nedenlerle araç devrilme risk bilgisinin verilmesi.

araç dinamiklerini gözleme / *vehicle dynamics monitoring*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak kısa vadeli davranış tahminini içeren aracın değişken davranışı ve hareketinin gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

araç doluluk oranı / *vehicle occupancy*

Bir toplu taşıma aracının işletme kapasitesi ile yolcu sayısı arasındaki oran.

araç durumu kaydı / *vehicle status recording*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak, kaza veya performans analizi ile ilgili araç verilerinin kaydedilmesi.

araç gözleme / *vehicle monitoring*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak aracın pozisyon, yük, hareket programına uyum gibi değişken davranışının ve çalışma durumunun gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

araç güvenlik denetim uyarısı / *vehicle safety inspection warning*

Araç güvenlik denetiminin gerektiğinin araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla sürücüyü bildirilmesi.

araç hareket günlüğü / *vehicle movement logging*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; araç hareketlerinin otomatik ve sürekli olarak kaydedilmesi ve depolanması.

araç hareket kaydı / *vehicle movement recording*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; araç hareketlerinin otomatik ve sürekli olarak kaydedilmesi ve depolanması.

araç içi bilgi

araç havuzu / *car pooling*

Bir veya daha fazla özel aracın diğer kullanıcılarla organize bir şekilde paylaşımı. Ya da sigortasını kişinin kendisinin ödediği ve sahibi olduğu özel aracını sürekli ve düzenli bir şekilde örneğin; iş yerindeki arkadaşlarıyla ücreti karşılığında gönüllü olarak aracını paylaşması.

araç içi / *in-vehicle*
Araç içinde.

araç içi bilgi / *in-vehicle information*

Araç içi yerleşik ekipmanla sağlanan bilgi.

araç içi ekipman

araç içi ekipman / in-vehicle equipment

Taşınabilir cihazları da içeren araç üzerine monte edilmiş veya araçla birlikte verilen ekipman.

araç içi süre / in-vehicle time

Bir yolcunun araç içerisinde yolculuk için harcadığı zaman.

araç içi ünite / in-vehicle unit

Taşınabilir cihazları da içeren araç üzerine monte edilmiş veya araçla birlikte verilen ekipman.

araç içi yerleşik / on-board

Araç içinde veya araca monte edilmiş.

araç içi yerleşik ekipman / on-board equipment

Taşınabilir cihazları da içeren araç üzerine monte edilmiş veya araçla birlikte verilen ekipman.

araç içi yerleşik ünite / on-board unit

Taşınabilir cihazları da içeren araç üzerine monte edilmiş veya araçla birlikte verilen ünite.

araç işletimi / vehicle operation

Bir araç turu ile ilgili, sürücünün ve malların durumunu gözlemleme ve kaydetme, doğru güzergah seçimi, değişen siparişlerin alınması ve ücretlerin ödenmesi gibi tüm faaliyetler.

araç izleme / vehicle tracing

Güzergahı tekrar oluşturma gibi yöntemlerle bir aracın bulunması işlemi.

araç kimlik tanımlama / vehicle identification

Aracın açık kimliğinin tespiti.

araç mahsuplaşma / vehicle pre-clearance

Ticari araçların kimlik bilgilerinin, belgelerinin, emniyet durumunun ve ağırlığının kontrol noktasına ulaşmadan önce kontrolden geçildiği hizmetler.

araç mevcudu / car occupancy

Bir araçta sürücü de dahil olmak üzere bulunan kişi sayısı.

araç paylaşımı / car sharing

Bir veya birden fazla özel aracın farklı hanelerden kişiler tarafından paylaşılması. Ya da otel, hastane, kurum, kuruluş vb. tüzel kişiliklerin sahip olduğu ve sigortasını da ödediği araçlarla çalışanlarına ya da müşterilerine hizmet vermesi.

araç performans

değerlendirmesi / vehicle performance evaluation

Aracın maliyetinin ve performansının, sürüş süresinin, arıza ve sapmaların raporlanması ve bu raporların analizi.

araç programlama / vehicle scheduling

Programlanmış yolculuklar için araçların dağıtımı.

araç sınıflandırma / vehicle classification

Belli sınıflandırma parametrelerine (ağırlık, uzunluk, kullanım amacı, motor tipi, aks sayısı, yolcu sayısı vb.) göre araçları tanımlanan sınıflara ayırma işlemi.

araç tabanlı sistemler / vehicle based systems

Çoğunlukla araç içi yerleşik ekipmana dayalı olan AUS fonksiyonlarını gerçekleştiren sistemler.

araç tahsisi / vehicle assignment

Belli güzergahlara veya görevlere araçların tahsisi.

araç yönetimi

araç takip / vehicle tracking

Araçların güncel konum ve durumlarının kaydedilmesi ve sistematik olarak gözlemlenmesi.

araç tanıma / vehicle recognition

Yol boyunca farklı noktalarda bir aracın araç kimlik tanımlama veya karşılaştırmalı araç kimlik tanımlamayla tespit edilmesi.

araç tipi sınıflandırması / vehicle type classification

Trafik verilerinin taşıt türlerine göre gruplandırılması.

araç ve kargo yönetimi / vehicle and cargo management

Araçların ve kargolarının yönetimi ile ilgili faaliyetler bütünü.

araç ve mal yönetimi / vehicle and goods management

Araçların ve kargolarının yönetimi ile ilgili faaliyetler bütünü.

araç ve yük yönetimi / vehicle and freight management

Araçların ve kargolarının yönetimi ile ilgili faaliyetler bütünü.

araç yoğunluğu / vehicle density

Belirli bir yol kesimi veya alanını kullanan araç sayısının oranı.

araç yönetimi / vehicle management

Araçların ayrı ayrı yönetimi ile ilgili faaliyetlerin tamamı.

araç-içi işaretleme

araç-içi işaretleme / *in-vehicle signing*

Yol işaret bilgilerinin araç-içi sunumu; örneğin ön cama veya gösterge paneline yansıtılarak.

araç-içi işaretler / *in-vehicle signage*

Yol işaret bilgilerinin araç-içi sunumu; örneğin ön cama veya gösterge paneline yansıtılarak.

araçlar için kırmızı ışık yaptırımı / *red light driving enforcement*

Kırmızı ışıkta araç geçişlerinin izlenmesi ve uygun önlemlerin alınması.

araçta yerleşik güvenlik gözlemlenmesi / *vehicle onboard safety monitoring*

Araç içi yerleşik veri toplama ve araç güvenliği durum değerlendirilmesi; örneğin frenler, sürücü uyanıklığı veya yerinden çıkan yük hakkında.

aralık / *gap*

Birbirlerini takip eden iki aracın bir noktadan geçişi sırasında, bir aracın arkası ile diğer aracın önü arasında oluşan zaman / mesafe farkı.

araştırma aracı ile veri toplama / *probe vehicle data collection*

Sürtünme ve hava koşulları gibi

ortam durumu, seyahat zamanı, hız vb. verilerin özel donanımlı araçlarla toplanması.

aritmetik ortalama hız / *arithmetic mean speed*

Araçların kısa bir mesafe üzerinde ölçülen hızlarının ortalaması; araçların noktasal hızlarının aritmetik ortalaması.

arz kontrolü / *supply control*

Mevcut seyahat araçlarının performansını değiştirerek veya alternatif trafik faaliyetleri sağlayarak trafiği etkileyen önlemler.

asgari aydınlatma / *stand-by lighting*

Sürücülerin normal sürüşlerine devam edebilmeleri için gereken asgari aydınlık seviyesini sağlayan normal tünel aydınlatmasının bir parçası.

asgari tünel aydınlatması / *tunnel stand-by lighting*

Sürücülerin normal sürüşlerine devam edebilmeleri için gereken asgari aydınlık seviyesini sağlayan normal tünel aydınlatmasının bir parçası.

asgari yeşil ışık süresi / *minimum green time*

Bir sinyali grubu için tanımlanmış en kısa yeşil ışık süresi.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcısı

aşırı doygunluk / *oversaturation*

Ulaşım akış oranının kapasiteyi aştığı trafik durumu.

aşırı hız uyarısı / *overspeed warning*

Sürücünün araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla önceden tanımlanmış hız yada hız limitinin aşılması durumunda uyarılması.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti alanı / *European Electronic Toll Service (EETS) domain*

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti uygulaması olan ücretlendirme alanı.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti otoyol alanı beyanı / *European Electronic Toll Service (EETS) toll domain statement*

Otoyol ücret uygulayıcının, Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcılarının ücretlendirme alanına erişimine uygulanacak genel ticaret ve usul koşullarını düzenleyen beyan.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti / *European Electronic Toll Service*

Bir kullanıcının aracını tüm Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti alanlarında kullanabildiği ve tüm ilgili ücretleri bir tek sözleşme ve araç içi ekipman ile ödeyebildiği Avrupa genelinde birlikte çalışabilirliği olan bir hizmet.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti kullanıcı / *European Electronic Toll Service (EETS) user*

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmetine erişmek için bir Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcısı ile anlaşma imzalayan gerçek veya tüzel kişi.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcısı / *European Electronic Toll Service (EETS) provider*

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sözleşmesi ve gerektiğinde yol kullanıcılarının araçlarına araç içi yerleşik ekipman sağlayan lisanslı tüzel kişi.

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti uzlaştırma kuruluşu

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti uzlaştırma kuruluşu / *European Electronic Toll Service (EETS) conciliation body*

Taraflar arasındaki anlaşmazlıklara müdahale edebilen veya aracılık etmesi talep edilebilen (örneğin; otoyol ücret kesenler ile Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcıları arasında, ayrımcılık yapılmamasını ve sağlayıcının otoyol ücret alanına eşit erişim şartlarını temin eden) bağımsız kuruluş.

ayrılma süresi / *clearance time*
Kavşaktan ayrılan bir aracın dur çizgisinden itibaren çıkışma alanını terk edinceye kadar ihtiyaç duyduğu süre.

ayrılmış şerit / *reserved lane*
Sürekli olarak veya belli zamanlarda bazı araçlar veya kullanıcılara ayrılan yol şeriti.

ayrılmış şerit yaptırımı / *reserved lane enforcement*
Bir şeritteki aracın şeridin kendi sınıfına ait olup olmadığının izlenmesi ve uygun önlemlerin alınması.

ayrıntılı yer ayırma / *slot booking*
Bir yüklemeye veya boşaltma noktasında zaman, yer ve gerekli tesislerin rezervasyonu.

azaltılmış sürtünme uyarısı / *reduced friction warning*
Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüyü herhangi bir alanda yada ileride azaltılmış sürtünme bilgisinin verilmesi.

azami yeşil ışık süresi / *maximum green time*
Bir sinyal grubu ve en az bir çıkışmalı sinyal grubu yeşil talebinde bulunduğunda, sinyal grubunun yeşil ışık gösterebildiği en uzun süre.

B bağlantı kontrolü / *connection control*
Yolcular için ilan edilen değişiklikleri garanti altına alan bir stratejinin uygulanması.

bağlantılı hizmetler / *linked services*
Entegre ödeme sistemiyle birbirlerine bağlanmış hizmetler.

bağlantılı yolculuk süresi tahmini / *link travel time estimation*
Belirli bağlantılarda beklenen toplam seyahat süresinin hesaplanması.

bant genişliği / *bandwidth*
Yeşil dalga hattı boyunca tüm trafik sinyalleri için ortak yeşil yanma süresi.

basıcı ve dağıtıcı / *issuer*
Ödeme sistemi ve ödeme araçlarının basımı ve dağıtımından sorumlu organizasyon.

başlangıç kayıp süresi / *start loss time*
Yeşil ışığın yanması ile etkin yeşilin başlaması arasındaki süre.

başlangıç-bitiş tahmini / *origin-destination estimation*
Bölgeler arası araç veya yolcu seyahat sayısı tahmini.

bekleme safhası / *rest stage*
Trafik sinyal kontrolünün trafik talebinin olmadığı zamana döndüğü safha.

bekleme süresi / *dwell time*
Bir tarifeli aracın otobüs durakları ve benzeri noktalarda harcadığı süre.

beyaz liste / *white list*
Bir ödeme sisteminde kabul edilen kuruluşlar, anlaşma yapılan

bilgi güvenliği

sözleşmeler veya ilgili ödeme araçlarının listesi.

bildirilen özellikler / *declared characteristics*
Talep edilmesi halinde işleticilere sunulmak amacıyla taşıt içerisinde bulundurulmuş (araç belgelerinde veya araç içi elektronik yerleşik cihazlarında) araç ve kullanıcı özellikleri.

bildirilmiş özelliklerine göre sınıflandırma / *classification by declared characteristics*
Araç belgelerindeki veya araç içindeki bir elektronik yerleşik cihazdaki bilginin okunmasıyla yapılan sınıflandırma.

bilet / *ticket*
Ulaşım sistemlerinde seyahat için, toplu taşıma sistemi veya yol ücretlendirme sistemi gibi ödeme araçları.

biletleme / *ticketing*
Ödeme araçları ve ilgili ücret ortamı (seyahat dökümanı) basımı ve dağıtımı, teslimatı yapma aktiviteleri ve ilgili ücretlerin toplanması.

bilgi güvenliği / *information security*
Verinin varlığının, bütünlüğünün ve gizliliğinin güvence altına alınmasını sağlayan kavram.

bilgi mimarisi

bilgi mimarisi / *information architecture*

Bilgi alışverişinin temelini oluşturulmasında paylaşılan verinin kavramsal yapısının ve anlamının tanımı.

bilgi ve eğlence / *infotainment*

Medya içeriği veya uygulama olarak sunulan, bilgi ve eğlencenin birleşimi.

bilgilendirici hız tavsiyesi / *informative speed advice*

Sürücüye uyması gereken hız, hız sınırı vb. hakkında verilen tavsiye.

binış süresi / *riding time*

Bir yolcunun araç içerisinde yolculuk için harcadığı zaman.

bireysel güzergah iyileştirilmesi / *individual route optimisation*

Bireysel tercihlere göre en uygun güzergahın hesaplanması.

bireysel hesap / *on-board account*

Kullanıcı sorumluluğunda olan ulaşım hesabı.

bireysel seyahat planlama / *individual travel planning*

Bir yolcuya bireysel tercihlerine dayalı olarak seyahatini organize etmek için talebi üzerine özel bilgilerin verilmesi.

bireysel yolculuk süresi tahmini / *individual travel time estimation*

Belirli bir seyahat, güzergah veya yol kesimi için belli bir taşıtın veya bireyin beklenen yolculuk süresinin hesaplanması.

Birim / *entity (3)*

Sistemde hakkındaki bilgilerin saklandığı her türlü varlık, olgu.

birim yük / *unit load*

Bir birim olarak işlenebilecek şekilde belirli bir düzende kolilenmiş, paketlenmiş veya düzenlenmiş, bütün veya parçalı yük.

birim yükleme cihazı / *unit load device*

Birim yükleri taşımak için kullanılan palet veya konteyner.

birimleştirilmiş yük / *unitised load*

Bir birim olarak işlenebilecek şekilde belirli bir düzende kolilenmiş, paketlenmiş veya düzenlenmiş, bütün veya parçalı yük.

birincil sinyal çakışması / *primary signal conflict*

Aynı anda yeşil ışık yakılmasına izin verilmeyen iki trafik akışı arasındaki çakışma.

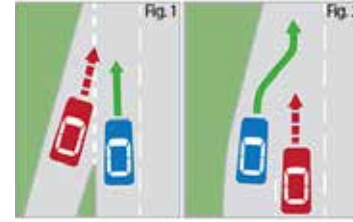
birleşik saptama / *combined detection*

Saptama kalitesini arttırmak ve

saptamayı iyileştirmek için iki veya daha fazla dedektör teknolojisinin uygulanması.

birleşme / *merging*

İki veya daha fazla trafik akımının birleşmesi .

birlikte çalışabilirlik / *interoperability*

Sistemlerin başka sistemlere hizmet verme ve başka sistemlerden hizmet alma kabiliyeti; bu hizmetlerin sistemlerin birlikte etkin bir şekilde işletilmesini sağlamak için kullanılması.

birlikte çalışabilirlik bileşeni / *interoperability constituent*

Donanım ve yazılım dahil olmak üzere, hizmetlerin birlikte çalışabilirliği için gerekli olan herhangi bir bileşen veya grup bileşeni.

bisiklet park et - devam et / *bike and ride*

Bilgi sisteminden yararlanarak yolcuların bisikletlerini, toplu taşıma sisteminin yakınında yer

boş park yeri bilgisi

alan bir otoparka park etmelerini ve yolculuklarına toplu taşıma ile devam etmelerini ya da bunun tam tersini sağlayan yolculuk.

bisikletli veya yaya uyarısı / *cyclist or pedestrian warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek yakındaki bisikletli ve yaya gibi yol kullanıcıları hakkında sürücülere bilgi verilmesi.

bitiş kazanç süresi / *end gain time*

Yeşil ışığın sonlanması ile etkin yeşil süresinin bitmesi arasındaki süre.

boş park alanı yönetimi / *parking space management*

Park alanlarının doluluğunun gözlemlenmesi ve boş yer tahmini.

boş park yeri bilgisi / *parking space availability information*

Bir otopark tesisi içinde boş park yerleri bilgisi.

boyuna havalandırma

boyuna havalandırma / longitudinal ventilation

Jet fanları vb. kullanılarak havanın tünelin boyu yönünde basıldığı tünel havalandırma prensibi.

boyuna control / longitudinal control

Sürücü tarafından belirlenmiş tercihlere göre, araç içi yerleşik ekipmanları kullanarak öndeki araçla uyum içinde dinamik hız ve mesafe kontrolü.

boyuna tünel havalandırması / tunnel longitudinal ventilation

Jet fanları vb. kullanılarak havanın tünelin boyu yönünde basıldığı tünel havalandırma prensibi.

boyut aşımı uyarısı / oversize warning

Belirli bir yol kesiminde izin verilen taşıma boyutlarının aşılması durumunda sürücülerin uyarılması.

bölgesel ücret sistemi / zonal fare system

Sınır geçişleri için ücretin uygulandığı yerlerde bir veya birkaç bölgesel ücret sistemi.

bölünme / diverging

Bir trafik akımının iki veya daha fazla kollara ayrılması.

bütünlük / integrity

Bilginin yetkilendirilmemiş değişikliklere karşı korunmasına dair güvence.

Ç

cebri havalandırma / forced ventilation

Tünel içerisinde fanlar kullanılarak yapılan havalandırma, fanlı havalandırma.

cep / lay-by

Tünelin akış şeritleri dışında servis araçları veya acil durumlarda geçici park yapmak için ayrılmış alan.

Ç

çağrı merkezi / call centre

Toplu taşıma bilgisi, talebe duyarlı toplu taşıma vb. için çağrı merkezi.

çakışan sinyal grupları / conflicting signal groups

Aynı anda yeşil ışık yandığında trafik hareketlerinde çakışmaya yol açacak sinyal grupları.

çakışma bölgesi gözleme / conflict zone monitoring

Bir aracın manevra alanındaki

mevcut ya da tahmin edilen engellerin gözlem ve değerlendirilmesi.

çalışma bölgesi uyarısı / work-zone warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yol boyunca yol çalışması bilgisinin verilmesi.

çalışma hızı / running speed

Bir aracın aldığı mesafenin çalışma süresine oranı.

çalışma süresi / running time

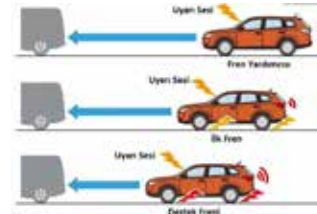
Bir taşıtın hareket halinde bulunduğu süre.

çarpışma duyurusu / collision notification

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla öndeki bir kaza hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

çarpışma önleyici / collision avoidance

Çakışmalardan kaçınmak için öngörülen rota üzerindeki potansiyel engeller hakkında sürücüye öneri sunulması.

çarpışma uyarısı

çarpışma risk tahmini / collision risk estimation

Aracın tahmini gidiş yolundaki potansiyel engellerin tespit edilmesine dayalı olarak potansiyel çarpışma riskinin değerlendirilmesi.

çarpışma risk uyarısı / collision risk warning

Aracın tahmini gidiş yolundaki potansiyel engellerin tespit edilmesine dayalı olarak çarpışma riskinin araç içi ekipman vasıtasıyla sürücüye bildirilmesi.

çarpışma uyarısı / collision warning

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla öndeki bir kaza hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

çekicilik

çekicilik / *attractiveness*

Bir alanda sunulan imkan ve hizmetlerin kalitesinin göstergesi.

çekle ödeme / *cheque payment*

Şahsi çekler ile yapılan ödeme.

çevre gözleme / *environmental monitoring*

Karayolu ulaşımından etkilenen çevre hakkında güncel verilerin toplanması ve değerlendirilmesi.

çevre ve yol gözleme / *environment and road monitoring*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; aracın yakın çevresinin mevcut durumunun gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

çevrimdışı güzergah kılavuzu / *off-line route guidance*

Değişmeyen güzergah bilgisine dayalı yol kılavuzu.

çevrimiçi güzergah kılavuzu / *on-line route guidance*

Değişken güzergah bilgisine dayalı yol kılavuzu.

çift modlu araç / *dual mode vehicle*

Uygun ekipmanla donatılmış yollarda otomatik olarak, konvansiyonel yollarda ise manuel olarak yönetilen araç.

çift modlu güzergah kılavuzu / *dual mode route guidance*

Hem yerel hem de merkezi olarak belirlenen güzergah kılavuzluğuna dayalı yol kılavuzu.

çok modlu ulaşım / *multimodal transport*

Yük ve yolcunun tek bir seyahat süresince birden fazla modu kullanarak ulaşımı.

çok şeritli ödeme istasyonu / *multi-lane payment station*

Şerit değiştirmeye izin verilen yerlerde ücretin elektronik olarak toplanabildiği ödeme istasyonu.

çok yolculu araç / *high occupancy vehicle*

Asgari sayısı tanımlı (1'den fazla) yolcu taşıyan araç. Örneğin; otobüs, dolmuş, en az iki kişi taşıyan özel araç vb. birden fazla kişi taşıyan ve kendisine ait özel yoldan giden araçlar.

çok yolculu araç şeridi / *high occupancy vehicle lane*

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda çok yolculu araçlara ayrılan yol şeriti.

D

dağıtım / *dispatching*

Sürüş talimatlarının sürücü, araç ve güzergah bileşimlerine dağıtılması.

dağıtımcı / *dispatcher*

Taşıma kaynaklarının günlük olarak dağıtılmasından sorumlu kişi ya da kuruluş.

dakiklık / *punctuality*

Önceden belirlenmiş bir zaman tarifesine uyma seviyesinin bir göstergesi.

değişken güzergah bilgisi

darboğaz / *bottleneck*

Talebin kapasiteyi aştığı yol unsuru.

dedektör / *detector*

Nesnelerin varlığını veya geçişini gösteren cihaz.

değer tespiti / *evaluation*

Bir şeyin performansının, etkisinin veya değerinin genellikle referans alınan bir duruma göre (kapsamlı ve detaylı olarak) belirlenmesi süreci.

değerlendirme / *assessment*

Bir şeyin performansının, etkisinin veya değerinin genellikle referans alınan bir duruma göre (detaya girmeden yüzeysel olarak) belirlenmesi süreci.

değişiklik yönetimi / *interchange management*

Yolcular için ilan edilen değişiklikleri garanti altına alan bir stratejinin uygulanması.

değişken güzergah bilgisi / *dynamic route information*

Güzergh boyunca yer alan yolların ve tesislerin güncel veya tahmini özellikleri hakkında bilgi.

değişken güzergah hesaplama

değişken güzergah hesaplama / *dynamic route computation*

Önceden tanımlanmış kriterlere ve güzergahlar boyunca yer alan yol ve tesislerin güncel veya tahmini özelliklerine dayalı olarak ilgili güzergahların hesaplanması.

değişken güzergah kılavuzu / *dynamic route guidance*

Değişken güzergah bilgisine dayalı yol kılavuzu.

değişken mesaj işareti / *variable message sign*

Önceden belirlenmiş ya da istenildiği gibi programlanabilen mesajları gösterebilen levha.

değişken mesaj işaretlemesi / *variable message signing*

Değişken mesaj işaretleri kullanılarak sürücülere ve seyahat edenlere bilgilerin ve alınacak önlemlerin iletilmesi.

değişken otopark bilgisi / *dynamic parking information*

Mevcut veya tahmini duruma göre

çalışma saatleri, tarifeler ve boş park yeri gibi otopark tesis bilgileri.

değişken otopark kılavuzu / *dynamic parking guidance*

Mevcut veya tahmini boş park yeri durumuna göre sürücülere sunulan otopark kılavuzluk hizmeti.

değişken referans hızı / *variable reference speed*

Yol geometrisi, hassas alanlar gibi zamana bağımlı olmayan koşulları hesaba katarak güzergah boyunca değişen referans hız.

değişken şerit koruma / *dynamic lane keeping*

Araçın enine hareketinin değişken olarak kontrolü, örneğin yol işaretleri ve yol kenarına göre.

değişken yolcu bilgisi / *dynamic passenger information*

Asıl veya tahmini servislerde yolcu bilgisi.

değişken yön işaretlemesi / *variable direction signing*

Çeşitli yönleri gösterebilen işaretlerle alternatif güzergahların gösterilmesi.

değişmeyen güzergah bilgisi / *static route information*

Güzergah boyunca yer alan yolların ve tesislerin uzun vadeli özellikleri hakkında bilgi.

değişmeyen güzergah hesaplama / *static route computation*

Önceden tanımlanmış kriterlere ve güzergahlar boyunca yer alan yol ve tesislerin uzun vadeli özelliklerine dayalı olarak ilgili güzergahların hesaplanması.

değişmeyen güzergah iyileştirilmesi / *static route optimisation*

Önceden tanımlanmış kriterlere ve güzergahlar boyunca yer alan yol ve tesislerin uzun vadeli özelliklerine bağlı olarak en uygun güzergahın hesaplanması.

değişmeyen güzergah kılavuzu / *static route guidance*

Değişmeyen güzergah bilgisine dayalı yol kılavuzu.

değişmeyen yolcu bilgisi / *static passenger information*

Tarifeli hizmetlerde yolcu bilgisi.

değiştirilebilir mesaj işareti / *changeable message sign*

Sadece önceden belirlenen mesajları gösterebilen değişken mesaj işareti.

değiştirilebilir mesaj işaretlemesi / *changeable message signing*

Değiştirilebilir mesaj işaretleri kullanılarak sürücü ve seyahat edenlere bilgilerin ve alınacak önlemlerin iletilmesi.

değiştirilebilirlik / *interchangeability*

Ürün, süreç ve servislerin aynı şartları yerine getirmek üzere birbirlerinin yerine kullanılabilmesi.

demiryolu geçidi uyarısı / *railway crossing warning (1)*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla demiryolu geçidi öncesi hakkında sürücülere bilgi verilmesi.

denetim / *policing*

Kanunlara, yönetmeliklere veya kurallara uyulmasını sağlanması için yaptırım yetkisine sahip otoritelerce önleyici tedbirlerin alınması veya bu amaçla yapılan faaliyetler.

destekleyici hız tavsiyesi / *supportive speed advice*

Fiziksel, görsel ve işitsel araçlarla referans hız ile ilgili sürücüye hızlanma hakkında sağlanan geribildirim.

devralıcı / *acquirer*

Basım ve dağıtım (çoğunlukla finansal kurumlar) ile ulaşım hizmet sağlayıcıları arasında arayüz olan, veri yönetimi ve ödemenin ulaşım hizmet sağlayıcısına yapılmasını garanti altına almak gibi operasyonel görevleri gerçekleştiren organizasyon.

devralıcı

dış etki

dış etki / *external effect*

Bir eylemin o eyleme doğrudan katılmayan taraflar üzerindeki etkisi.

dış kullanıcı / *external user*

Bir yerel işletici ile sözleşmesi bulunan ve uygun ödeme araçlarını başka bir sistemde güncel hizmet ödemesi yapmak için sunan (roaming) kullanıcı.

dışarıdan destekli konum

belirleme / *externally assisted position determination*

Yer sistemleriyle haberleşmeye dayalı olarak, aracın coğrafi konununun belirlenmesi.

dışarıdan destekli

konumlandırma / *externally assisted positioning*

Yer sistemleriyle haberleşmeye dayalı olarak, aracın coğrafi konununun belirlenmesi.

dinamik güzergah iyileştirilmesi / *dynamic route optimisation*

Önceden tanımlanmış kriterlere ve güzergahlar boyunca yer alan yol ve tesislerin güncel veya öngörülen özelliklerine bağlı olarak en uygun güzergahın hesaplanması.

dinamik mesaj işareti /

dynamic message sign

Önceden belirlenmiş ya da istenildiği gibi programlanabilen mesajları gösterebilen levha.

dinamik mesaj işaretleme /

dynamic message signing

Değişken mesaj işaretleri kullanılarak sürücülere ve seyahat edenlere bilgilerin ve alınacak önlemlerin iletilmesi.

dinamik referans hız / *dynamic*

reference speed

Güncel ve tahmini yol ve trafik koşullarını hesaba katan referans hız.

diyalog / *dialogue*

Kişiler arasında, kişi ile sistem arasında veya sistemler arasındaki çift yönlü iletişim.

diyalog yönetimi / *dialogue*

management

Diyalogun herhangi bir arayüz kullanılarak organize edilmesi ve sunulması.

doğal havalandırma / *natural*

ventilation

Tünel içerisinde kendiliğinden veya hareket eden araçların sağladığı havalandırma.

doğal tünel havalandırması /

tunnel natural ventilation

Kendiliğinden veya hareket eden araçların sağladığı havalandırma.

doğrulama / *verification*

Bir teori veya bir sistemin teknik uygulanabilirliği gibi, bir şeyin doğrulanmasında birtakım testler

ile gerekli kanıtların araştırılması- nı içeren sağlama süreci aşamasıdır.

dolaşım işletmecisi / *roaming*

operator

İşleticiler arasında yapılan bir anlaşma uyarınca bir kullanıcı ile ana operatör arasındaki sözleşmeye göre ödeme kabul eden ödeme sistemi işletmecisi.

dolaşım süresi / *circulation time*

Aynı tarifeli aracın bir güzergah-taki belirli bir durağa tekrar varışı arasındaki zaman aralığı.

doluluk / *occupancy (1)*

Bir nokta veya kısa bir yol kesiminin bir veya daha fazla araç veya insan tarafından kullanılması yada bir araçta sürücü de dahil olmak üzere bulunan kişi sayısı.

doluluk (toplu taşıma) /

occupancy (3)

Bir toplu taşıma aracının işletme kapasitesi ile yolcu sayısı arasındaki oran.

doluluk (park yeri) /

occupancy (2)

Park tesisi içerisinde dolu yerlerin toplam yer sayısına oranı.

doluluk oranı /

occupancy percentage

Bir nokta veya kısa bir yol kesimi-

nin bir veya daha fazla araç veya insan tarafından kullanım oranı.

doluluk zamanı / *occupancy time*

Bir nokta veya kısa bir yol kesiminin bir veya daha fazla araç veya insan tarafından kullanıldığı zaman dilimi.

donanımlı kullanıcı / *equipped*

user

Ödeme noktasında, aldığı hizmetin ödemesini yapmak için gerekli olan, kabul edilmiş ödeme araçlarına ve araçlarına sahip kullanıcı.

donanımsız kullanıcı / *non-*

equipped user

Ödeme noktasında, aldığı hizmetin ödemesini yapmak için gerekli olan, kabul edilmiş ödeme araçlarına ve araçlarına sahip olmayan kullanıcı.

doğru akış zaman aralığı /

saturation headway

Doymuş bir trafik akımındaki araçlar arasındaki ortalama zaman aralığı (doğru akış zaman aralığı doyma akış oranı ile ters orantılıdır).

doğru akış derecesi / *degree of*

saturation

Bir ulaşım tesisindeki akış oranının kapasiteye oranı.

doyma akış oranı

doyma akış oranı / *saturation flow rate*

Doymuş bir trafik akımındaki en yüksek akış oranı.

doyma akışı / *saturation flow*

Bir noktada ulaşılabilen en yoğun trafik akışı (trafik lambalarının olduğu yerlerde lambaların sürekli yeşil yandığı varsayılarak).

doymamışlık / *undersaturation*

Ulaşım akış oranının kapasiteden düşük olduğu trafik durumu.

döngü / *cycle*

Safhaların tam dizisi.

döngü dedektörü / *loop detector*

Mevcut veya geçen metal nesnelerle endüktans değişen, yol yüzeyindeki bir veya daha fazla kablo döngüsü.

döngü süresi / *cycle time*

Döngünün uzunluğu (genellikle saniye ile ifade edilir).

dönüş yardımı / *turn assistance*

Bir kavşakta güvenli dönüş yapmak için araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla sürücüyü sağlanan kılavuzluk.

dördüncü parti lojistik acentesi / *fourth party logistics agent*

Lojistik, ulaşım ve tedarik zinciri yönetimini koordine eden ve da-

nışmanlık hizmeti veren bağımsız kuruluş.

dur işareti uyarısı / *stop sign warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülere ilerideki dur işareti bilgisinin verilmesi.

dur kalk / *stop and go*

Araçların sık sık durup kalkarak ilerlemek zorunda kaldığı sıkışık trafik.

dur kalk trafiği / *stop and go traffic*

Araçların sık sık durup kalkarak ilerlemek zorunda kaldığı sıkışık trafik.

dur sinyali ihlali uyarısı / *stop sign violation warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüyü kendi aracının veya başka bir aracın dur işareti ihlali yaptığı yada yapmak üzere olduğu bilgisinin verilmesi.

durak süresi / *terminal time*

Olası gecikmeleri telafi etmek için hareket programındaki ek süreyi içeren tampon süre.

duraklama süresi / *standstill time*

Otobüs durakları hariç güzergahdaki durma süresi.

durma süresi / *stopping time*

Otobüs durakları hariç güzergahdaki durma süresi.

durmuş araç uyarısı / *stopped vehicle warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek ilerideki durmuş (kaza, arıza vb.) araç hakkında sürücüyü bilgi verilmesi.

duruş saptama / *standstill detection*

Saptama bölgesi içinde duran nesnelerin varlığını tanıma.

düşük görüş uyarısı / *reduced visibility warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüyü ileride düşük görüş bilgisinin verilmesi.

düzeltilici ödeme / *corrective payment*

Kullanıcı doğru ücreti ödemediğini fark ettiğinde, yaptırım prosedürlerinden kaçınmak için sınırlı bir süre içinde doğru ödemeyi yapması.

ekolojik sürüş

düzenlilik / *regularity*

Gerçek zaman aralıklarının (örneğin otobüs hizmetleri için) doğru seviyesinin bir göstergesi.

E

ebat uyarısı / *gauge warning*

Belirli bir yol kesiminde izin verilen taşıma boyutlarının aşılması durumunda sürücülerin uyarılması.

eCall yönetimi / *e-call management*

Acil durum çağrısının alınması ve belirlenmesi, çağrıya cevap verilebilmesi için gerekli önlemlerin başlatılması ve yönetilmesi faaliyetleri.

E-çağrı / *eCall*

Acil durumu ilgili işletmeceye raporlamak için otomatik olay tespit sistemini kullanarak araç içi yerleşik veya yol kenarı ekipman vasıtasıyla otomatik olarak başlatılan çağrı.

eko sürüş / *eco-driving*

Yakıt tüketimini ve sera gazı salınımını düşürmek için uygulanan çeşitli sürücü eylemleri.

ekolojik sürüş / *ecological driving*

Yakıt tüketimini ve sera gazı salınımını düşürmek için uygulanan çeşitli sürücü eylemleri.

ekonomik sürüş

ekonomik sürüş / *economical driving*

Yakıt tüketimini ve sera gazı salımını düşürmek için uygulanan çeşitli sürücü eylemleri.

ekonomik sürüş yardımı / *economical driving assistance*

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yerel ve güncel koşullara dayalı ekonomik sürüş tavsiyesi.

eko-sürüş yardımı / *eco-driving assistance*

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yerel ve güncel koşullara dayalı ekonomik sürüş tavsiyesi.

ekspres şerit (ABD) / *express lane (US)*

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda araçlara ayrılan ücretli yol şeriti.

elden ödeme / *manual payment*

Nakit, kredi kartı veya çek ile kasıyere veya makineye yapılan ödeme.

elektronik açma / *electronic clearance*

Kısıtlanmış alanlara girişte araç veya kişilerin otomatik kimlik tanımlama ile erişim haklarının kontrol edilmesi.

elektronik araç kimliği / *electronic vehicle identity*

Araç dışından erişilebilen elektronik araç kimliği.

elektronik bilet / *electronic ticket*

Ulaşım sistemlerinde seyahat için, toplu taşıma sistemi veya yol ücretlendirme sistemi gibi ödeme araçları.

elektronik biletleme / *e-ticketing*

Ödeme araçları basımı, teslimi ve ilgili elektronik ödeme ortamı ve ilgili ücretlerin toplanması vb aktiviteler.

elektronik cüzdan / *electronic purse*

Saklama, kredi, borç işlevleri gören ve bunların paraya eşdeğer değerlerinin elektronik ortamda koruyabilen bir IC kart (entegre devreli kart) veya benzer cihaz uygulaması.

elektronik denge kontrolü / *electronic stability control (ESC)*

Araçın dengesini kontrol edebilmek için sürücüye sağlanan aktif destek.

elektronik numara plakası / *electronic number plate*

Araç dışından erişilebilen elektronik araç kimliği.

elektronik otoyol ücret toplama / *electronic toll collection*

Elektronik araçlarla otoyol ücret toplama, örneğin elektronik etiketler ya da uydu konumlandırma ve haberleşmeye dayalı.

elektronik ödeme / *electronic payment*

Ödeme kartı veya internet bankacılığı gibi elektronik ortamda yapılan ödeme.

elektronik rezervasyon / *electronic reservation*

Elektronik ortamda yer ayırma, örnek: internet yoluyla.

elektronik ruhsat plakası / *electronic license plate*

Araç dışından erişilebilen elektronik araç kimliği.

elektronik ücret toplama / *electronic fee collection*

Elektronik araçlarla ücret toplama, örneğin akıllı kartlar ya da elektronik etiketler ile.

elektronik ücret toplama (EÜT) işlemi / *EFC (ETC) -transaction*

Ücretin hesaplanması ve elektronik olarak tahsil etme işleminin

emniyet aydınlatması

tamamlanması için (örneğin; giriş ve çıkış noktalarında) gereken tüm elektronik ücret toplama işlemleri dizisi.

elektronik ücret toplama (EÜT) oturumu / *EFC (ETC) -session*

Belirli bir yerdeki yol kenarı ekipmanı ile kullanıcı (örneğin araçtaki yerleşik ekipman) arasındaki tam etkileşim.

elektronik yer ayırma / *electronic booking*

Elektronik ortamda yer ayırma, örnek: internet yoluyla.

emisyon / *emission (1)*

Trafik faaliyetleri sonucu çevreye yayılan parçacık, gaz, gürültü, titreşim.

emisyon gözlemlenmesi / *emission monitoring*

Karayolu araçlarının neden olduğu emisyon değerleri hakkında veri toplanması ve değerlendirilmesi.

emisyon yönetimi / *emission management*

Hava kalitesi ve çevre yönetimi konusunda alınan çeşitli önlemler.

emniyet aydınlatması / *safety lighting*

Tünel içerisinde hem tahliye hem de sürüş için asgari aydınlık seviyesini sağlayan aydınlatma.

emniyet işlevi arızası uyarısı

emniyet işlevi arızası uyarısı
/ *safety function out of order warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yada etrafındaki diğer sürücülere direksiyon veya frenin doğru çalışmaması ve risk oluşturması gibi aracın kritik emniyet fonksiyonları bilgisinin verilmesi.

en uygun hız bilgisi / *optimal speed information*

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yerel ve güncel koşullara dayalı en uygun hız tavsiyesi.

en uygun hız yardımı / *optimal speed assistance*

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yerel ve güncel koşullara dayalı en uygun hız tavsiyesi.

en yoğun saat / *peak hour (1)*

Gün boyunca en yüksek sayıda toplu taşıma yolcusunun olduğu saat.

en yoğun saatler / *rush hours*

Belli kriterlere göre trafik talebinin en yüksek olduğu belirli bir zaman aralığı.

endüktif döngü dedektörü / *inductive loop detector*

Mevcut veya geçen metal nesnelerle endüktans değişen, yol yüzeyindeki bir veya daha fazla kablo döngüsü.

enine havalandırma / *transverse ventilation*

İki ayrı kanal kullanılarak aynı anda hem temiz havanın verildiği hem de kirli havanın veya dumanın tahliye edildiği tünel havalandırma prensibi.

enine tünel havalandırması / *tunnel transverse ventilation*

İki ayrı kanal kullanılarak aynı anda hem temiz havanın verildiği hem de kirli havanın veya dumanın tahliye edildiği tünel havalandırma prensibi.

entegre ödeme / *integrated payment*

Sistemi sağlayanlar ile hizmet sağlayıcılar arasındaki anlaşmalara dayanarak aynı ödeme aracının farklı hizmetler için kullanılması.

erişilebilirlik / *accessibility*

Belli bir alanda sunulan imkanlardan faydalanmak için, bireylerin gerekli maliyetleri (seyahat süresi, seyahat ücretleri ve fiziksel özellikler) karşılayabilme imkânını belirten gösterge.

erişilen özellikler / *accessed characteristics*

Merkezi bir veritabanı üzerinden erişilen araç ve kullanıcı özellikleri.

erişilen özelliklere göre sınıflandırma / *classification by accessed characteristics*

Araçla ilgili bilgiye araç dışındaki bir veritabanı üzerinden erişilerek yapılan sınıflandırma.

erişim hakkı / *access credentials*

Bilgi alışverişine izin verilmesi öncesinde, bir nesnenin veya uygulamanın gösterdiği kimliğin teyidini gerçekleştiren güvenilir sertifika veya güvenli modül.

erişim kontrolü / *access control*

Kısıtlanmış alanlara girişte araç veya kişilerin erişim haklarının doğrulanması yada bir kaynağa (örnek, bilgiye) erişimin yetkilendirilmiş kişilere sınırlandırılması kavramı.

erişim koruması / *access protection*

Bir kaynağa (örnek, bilgiye) erişimin yetkilendirilmiş kişilere sınırlandırılması kavramı.

erken kesim / *early cut-off*

Bir yönde yeşil süresinin kısaltılması (örneğin karşıdan gelen trafiğin sola dönüşünü kolaylaştırmak için).

etkin kırmızı ışık süresi

ertelenmiş ödeme / *deferred payment*

Ulaşım hizmetini kullanma ücretinin farklı bir zaman ve yerde, banka, telefon ya da benzin istasyonu gibi başka tahsilat merkezleri aracılığıyla ödenmesi.

eş modlu ulaşım / *co-modal transport*

Kaynakların optimal ve sürdürülebilir kullanımına erişmek için tek başına veya diğer modlarla entegre çalışan ulaşım modunun etkin kullanımı.

eşlikli ulaşım / *accompanied transport (1)*

İçinde sürücüsü olan karayolu araçlarının diğer bir ulaşım modu (araba vapuru, araba treni vb.) ile taşınması.

etkileycilik ölçümü / *measure of effectiveness*

Bir tesis veya hizmetin performansının ölçümünü gösteren sayısal parametre.

etkin kırmızı ışık süresi / *effective red time*

Döngü içinde, araçların dur çizgisini geçmek için kullanmadıkları toplam süre (her bir akış için: etkin yeşil + etkin kırmızı = döngü süresi).

etkin yeşil ışık süresi

etkin yeşil ışık süresi / *effective green time*

Başlangıç kayıp ve bitiş kazanç sürelerini hesaba katan, araçların durma çizgisini geçmek için fiilen kullandığı döngü içindeki toplam zaman.

etkinlik / *event*

Trafiği olumsuz etkileyen; yol çalışması, spor etkinliği, gösteri, şenlik gibi planlı olaylar.

evrensel tasarım / *universal design*

Bir ürün, hizmet ve sistemin, tüm kullanıcılar tarafından kullanıcıların kabiliyetlerinden bağımsız, uzmanlık gerektirmeden mümkün olan en geniş kapsamda kullanılabilmesini sağlayacak şekilde tasarlanması.

F

fabrika kabul testi / *factory acceptance test*

Üretici veya tedarikçinin sözleşme hükümlerine göre bir ürün, işlem veya hizmetin gerçek işletim or-

tamına benzetilmiş bir ortamda düzgün çalıştığıнын tedarikçinin tesislerinde alıcıya gösterilmesi için resmi olarak yapılan test.

farklılaşmış ücret sistemi / *differentiated fare system*

Ücretin mesafe veya günün saati gibi tanımlanmış kriterlere bağlı olarak belirlendiği ücret sistemi.

filo / *fleet*

Bir organizasyon tarafından işletilen araç grubu.

filo bakım yönetimi / *fleet maintenance management*

Araç verisi derleme ve analizi, bakım planlaması, malzeme planlaması, bakım tedariki ve değerlendirmesi.

filo gözlemlene / *fleet monitoring*

Bir filodaki araçlarla ilgili bilgi sağlanması (pozisyon, yük, hareket programına uyum vb.).

filo işlemleri kontrolü / *fleet operation control*

Filo gözlemlene, özel güzergah kılavuzluğu ve trafik bilgisi, güzergah tarif ve görevlerin değişimi; sevkiyat veya yolcu alma/teslim etme talimatları; seyahat, mal, araç ve sürücü durumunun gözlemlenmesi; aracın/malın takip edilmesi ve izlenmesi; arıza giderme desteği.

filo işletmesi planlama ve hazırlığı / *fleet operation planning and preparation*

Araçların ve sürücülerin zaman planlamaları, belgelerin hazırlanması, güncellenmesi, denetimi ve aktarımı, görev belirleme, yük planlama, operasyonel güzergah planlama, üçüncü taraf bilgilerin sağlanması.

filo performans değerlendirme / *fleet performance evaluation*

Filonun ve sürücülerin performansı ve maliyetinin gözlemlenmesi ve analizi.

filo ticari işlemleri / *fleet business transactions*

Filo kullanımı ile ilgili ön bilgi alımı, teklif hesaplama ve sunumu, sözleşme tahakkuku, faturalama ve ödemeler.

filo yöneticisi / *fleet manager*

Taşıma kaynaklarının orta ve uzun vadeli planlamasından sorumlu kişi ya da kuruluş.

filo / *fleet management*

Araç filosu ve gerekli personelin operasyonlarının planlanması, gözlemlenmesi, kontrolü ve değerlendirilmesi.

fiziksel mimari / *physical architecture*

Genellikle farklı teknik çözümler

gecikme

için bağımsız olarak çalışan alt sistemleriyle birlikte bir sistemin tüm fiziksel bileşiminin tanımı.

fonksiyonel mimari / *functional architecture*

Bir sistemin alt fonksiyonları ve aralarındaki bilgi akışının mantıksal yapısının tanımı.

fotosel dedektör / *photocell detector*

Bir ışık kaynağı ve bir alıcıdan oluşan ışık hüzmesinin nesne tarafından kesilmesini tespit eden dedektör.

G

gece görüş sistemi / *night vision systems*

Karanlık ortamda görüşü artıran sistemler.

gecikme / *delay*

Belirli bir tesiste serbest trafik akış koşullarına göre fazladan geçen yolculuk süresi yada bir tarifeli aracın tarifenin gerisinde kaldığı süre.

gecikme tahmini

gecikme tahmini / *delay estimation*

Beklenen ile normal trafik akışındaki seyahat süreleri arasındaki farkın hesaplanması.

geçerlilik / *validation (1)*

Bir yolculuk belgesinin özel bir seyahat veya tanımlı bir zaman aralığı için geçerli hale getirilmesi.

geçiş ağı tasarımı / *transit network design*

Toplu taşıma güzergahları yapısının; ulaşım türleri, terminaller, duraklar ve yol uyarlamaları ile birlikte tanımlanması.

geçiş hizmeti planlama / *transit service planning*

Hizmetlerin sıklığı ve tipi, aracın türü gibi parametreler ile hizmet kalitesini tanımlama.

geçiş planlama / *transit planning*

Toplu ulaşım hizmetlerinin orta ve uzun vadeli planlanması.

geçiş saptama / *passage detection*

Saptama bölgesi içinde hareketli nesnelerin geçişini tanıma.

geçiş ücreti / *toll*

Belli bir yol altyapısının kullanımı için ödenen vergi, harç veya ücret.

geçiş yapan tren uyarısı / *crossing train warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla demiryolu geçidine yaklaşan tren bilgisinin sürücülere verilmesi.

geçiş yönetimi / *transit management*

Güzergahların, hareket programlarının, tarifelerin, ödeme sistemlerinin, filoların, terminallerin, depoların, yolcu bilgilerinin planlanmasını içeren toplu taşımanın yönetimi.

geçiş zamanı / *passing time*

Tarifeli bir aracın bir otobüs durağına veya benzer bir noktaya varış veya bu noktayı geçiş zamanı.

geçiş zamanı tahmini / *passing time estimation*

Güzergah boyunca belirlenen bir noktaya bir aracın varış zamanını tahmin etmek.

gelen lojistik / *inbound logistics*

Tedarikçilerden ve satıcılardan üretim süreçlerine veya depolama tesislerine malların hareketi ile ilgili lojistik hizmetler.

geometrik gecikme / *geometric delay*

Diğer araçlardan bağımsız olarak, bir kavşakta kavşağın şeklinden, geometrik tasarımından kaynaklanan ilave yolculuk süresi.

gerçek olmayan çok şeritli ödeme istasyonu / *pseudo multi-lane payment station*

Yol işaretleri ile şerit değiştirmenin yasaklandığı yerlerde ücretin elektronik olarak toplanabildiği ödeme istasyonu.

gerçek zamanlı bilgi / *real-time information*

Anlık durum bilgisi.

gerçek zamanlı trafik yönetimi / *real-time traffic management*

Ulaşım ağındaki anlık durumların üstesinden gelmede kullanılan eşgüdümlü önlemler.

geri sayım sinyali / *countdown signal*

Geriyeye kalan yeşil ışık veya kırmızı ışık süresini gösteren sinyal.

gizli talep

geri verme lojistiği / *reverse logistics*

Ürünlerin ve malzemelerin yeniden kullanımı ve iadesi ile ilgili lojistik hizmetler.

gezi planlaması / *trip planning*

Seyahat modu, seyahat güzergahı, gidiş veya varış zamanının seçimi.

giden lojistik / *outbound logistics*

Üretim süreçlerinden veya depolama tesislerinden tedarikçilere ve satıcılara malların hareketi ile ilgili lojistik hizmetler.

gidiş-dönüş süresi / *round trip time*

Aynı tarifeli aracın bir güzergah-taki belirli bir durağa tekrar varış arasındaki zaman aralığı.

giriş control / *gating*

Kısıtlanmış alanlara girişte araç veya kişilerin erişim haklarının doğrulanması.

giriş süresi / *entering time*

Kavşağa giren bir aracın dur çizgisinden çıkış alanına girinceye kadar ihtiyaç duyduğu süre.

gizli talep / *latent demand*

Gözlemlenemeyen mümkün olmadığı ulaşım talebi, örnek; kapasitenin sınırlandırıldığı zamanlardaki ulaşım talebi.

gizliliğin korunması

gizliliğin korunması / *privacy protection*

Bireylerin kendileriyle ilgili bilgileri kullanabilmesi, içeriğine etki edebilmesi, kontrol edebilmesi hakkı.

gizlilik / *confidentiality*

Bilginin sadece yetkilendirilmiş kişiler, varlıklar veya işlemler tarafından ulaşılabileceğinin güvencesi.

gölge otoyol ücretlendirmesi / *shadow tolling*

Yolu kullanıcılarından ücret almak yerine, yolun gerçekteki kullanım durumu dikkate alınarak oluşan maliyetler için kamu fonlarından yol işletmecisine geri ödeme yapılması.

görüntü işleme / *image processing*

Bilgisayar tabanlı görüntü analizi.

görünürlük gözlemeleme / *visibility monitoring (1)*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; görünürlüğün gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

görüş artırma / *vision enhancement*

Şoför mahallindeki görüşün, normal altı görüş şartlarında sürücüye otonom araçlarla görsel bilgi sağlanarak artırılması.

görüş mesafesi gözlemeleme / *visibility monitoring (2)*

Güncel görüş mesafesi verilerinin toplanması ve değerlendirilmesi.

gözlemeleme / *monitoring*

Bir olayla ilgili veri toplama ve durum değerlendirmesi yapılması.

grafik işaretleri / *full-graphic sign*

İstenildiği gibi programlanabilen grafikleri gösterebilen işaret.

grafik panosu / *full-graphic board*

İstenildiği gibi programlanabilen grafikleri gösterebilen işaret.

gri liste / *grey list*

Finansal durumu anlaşma yapan firma tarafından inceleme aşamasında sözleşme ve ödeme anlaşmalarını içeren beyaz listenin bir parçası.

grup kontrolü / *group control*

Bir trafik sinyalinin safhalar yerine sinyal gruplarına göre sabit bir sıralama ile esnek olarak işletilmesi.

gürültü gözlemeleme / *noise monitoring*

Anlık trafik gürültüsü verilerinin toplanması ve değerlendirilmesi.

gürültü yönetimi / *noise management*

Trafik gürültüsü yönetimi hakkında alınan çeşitli önlemler.

güvenilir nesne / *trusted object*

İlgili tarafların güvendiği yazılım veya veri içeren bileşen.

güvenilir unsur / *trusted element*

İlgili tarafların güvendiği yazılım veya veri içeren bileşen.

güvenilir üçüncü şahıs / *trusted third party*

Ödeme sisteminin güvenliğini anahtar yönetimi ve anahtar belgeleme gibi yöntemlerle garanti eden, hizmet sağlayıcıdan ve kullanıcıdan bağımsız organizasyon.

güvenilirlik / *reliability*

Bir sistemin, beklenmeyen durumlarda dahi tüm fonksiyonlarını normal şartlarda olduğu gibi koruma ve sürdürülebilirlik yeteneği.

güvenli mesafe belirleme / *safety margin determination*

Mevcut ve tahmini araç hareketinin potansiyel çakışmalara göre devamlı olarak değerlendirilmesi.

güvenli mesafe değerlendirme / *safety margin assessment*

Mevcut ve tahmini araç hareketinin potansiyel çakışmalara göre devamlı olarak değerlendirilmesi.

güvenli rota belirleme / *safe course determination*

Güvenli gidiş yolunun; yol sınırlamaları, sabit ve hareketli nesnel

güzergah hesaplama

bakımından sürekli olarak değerlendirilmesi.

güvenlik kamerası / *safety camera*

Aşırı hız yapıldığına ilişkin güvenilir kanıt sunan kamera sistemi.

güzergah / *route (1)*

Tanımlanmış birbirlerine bağlantılı yol kesimlerinin bütünü.

güzergah bilgisi / *route information*

Güzergah boyunca yer alan yolların ve tesislerin özellikleri hakkında bilgi.

güzergah değiştirme işaretlemesi / *diversion route signing*

Çeşitli yönleri gösterebilen işaretlerle alternatif güzergahların gösterilmesi.

güzergah hesaplama / *route computation*

Önceden tanımlanmış kriterlere dayalı olarak ilgili güzergahların hesaplanması.

güzergah iyileştirmesi

güzergah iyileştirmesi / route optimisation

Önceden tanımlanmış kriterlere bağlı olarak en uygun güzergahın hesaplanması.

güzergah kılavuzu / route guidance

Seçilen kriterlere göre varış noktasına gitmek için izlenecek güzergah hakkında bilgi.

güzergah önerisi / route advice

İzlenecek güzergaha ilişkin öneri.

güzergah sunumu / route presentation

Seçilen güzergahın sürücü veya yolcuya sunumu.

güzergah tarifi / route description

Seçilen güzergahın sürücü veya yolcuya sunumu.

H

hacim-kapasite oranı (h/k) / volume-capacity (v/c) ratio

Bir ulaşım tesisindeki akış oranının kapasiteye oranı.

hareket halinde ağırlık ölçümü / weigh-in-motion

Hareket halindeki aracın aks ağırlığının ölçümü.

hareket programı / timetable

Toplu ulaşım hizmetlerinin tak-

vimlendirilmiş kalkışlarının, varışlarının, geçiş zamanlarının listesi.

hareket saptama / motion detection

Saptama bölgesi içinde hareket eden nesnelere tanıma.

hareketli gözlemlene / mobile monitoring

Otomatik konum belirleme, mobil veri toplama cihazları kullanarak trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

hareketli süre / moving time

Bir taşıtın hareket halinde bulunduğu süre.

hareketlilik / mobility (1)

Bireylerin ulaşım sistemlerini kullanma yeteneği.

hareketlilik yönetimi / mobility management (1)

Ulaşım talebinin ve trafik akışlarının (insanlar, araçlar ve yükler) ya ulaşım müşterilerinin motivas-

yonu, eğitimi, bilgisi, kanunlar, vergi sistemi, yaptırım, fiziksel planlamayla ya da trafik yönetimi ile yönetilmesi.

hareketsiz araç uyarısı / stationary vehicle warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek ilerideki durmuş (kaza, arıza vb.) araç hakkında sürücüyü bilgi verilmesi.

hareketsiz kalma süresi / idle time

Bir taşıtın yol veya trafik şartlarından dolayı durduğu, hareketsiz kaldığı süre.

harici destekli hız ayarı / externally assisted speed adaptation

Araç içi yerleşik ve yol kenarı ekipmanlarının birlikte kullanılmasıyla hız ayarının otomatik olarak yapılması.

harita eşleştirme / map matching

Bir taşıtın coğrafi koordinatlarının haritanın yol ağına uygulanmasıyla sayısal yol haritası üzerinde aracın konumlandırılması.

harita güncelleme / map updating

Bir dijital haritaya yeni veya düzeltilmiş bilgilerin eklenmesi.

hayvan uyarısı

harmonik ortalama hız / harmonic mean speed

Bir yol kesitinin uzunluğunun, araçların o kesitteki ortalama yolculuk süresine oranı; araçların kesit hızlarının harmonik ortalaması.

hasar / harm

Kişisel yaralanmalar, çevre veya mal ve mülkte oluşan zarar.

hasas yol kullanıcı uyarısı / vulnerable road user warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek yakındaki durmuş veya yaya gibi yol kullanıcıları hakkında sürücülere bilgi verilmesi.

hava durumu bilgisi / weather information

Güncel veya tahmin edilen hava durumu bilgisi.

hayalet sürücü uyarısı / ghost driver warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla ters yönde ilerleyen araç sürüşü hakkında yakındaki sürücülere bilgi verilmesi.

hayvan uyarısı / animal warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla yoldan karşıya geçen veya yoldaki hayvan hakkında sürücülere bilgi verilmesi.

hepsi kırmızı bekleme safhası

hepsi kırmızı bekleme safhası / all red rest stage

Tüm sinyal gruplarının kırmızı yandığı bekleme durumu.

hepsi kırmızı süresi / all red time

Tüm çakışan sinyal grupları kırmızı yandığında yeşil ışıklar arasındaki sürenin bir kısmı.

hız / speed

Birim zamanda alınan mesafe cinsinden ifade edilen hareket oranı.

hız günlüğü / speed logging

Araç hızının, istatistiksel veya dene-tim amacıyla araç içi yerleşik üni-teye sürekli olarak kaydedilmesi ve depolanması.

hız kamerası / speed camera

Aşırı hız yapıldığına ilişkin güve-nilir kanıt sunan kamera sistemi.

hız kaydı / speed registration

Araç hızının, istatistiksel veya dene-tim amacıyla araç içi yerleşik üni-teye sürekli olarak kaydedilmesi ve depolanması.

hız kayıt / speed recording

Araç hızının, istatistiksel veya dene-tim amacıyla araç içi yerleşik üni-teye sürekli olarak kaydedilmesi ve depolanması.

hız kontrolü / cruise control

Sürücünün belirlediği seviyede oto-matik hız sabitleme veya sabitleyici.

hız sınırı / speed limit

Belirli bir yol kesiminde bir, bir-den fazla veya tüm araç türleri için izin verilen en yüksek hız.

hız yaptırımı / speed enforcement

Araç hızının ölçümü ve uygun ön-lemelerin alınması.

hız yaptırımı kamerası / speed enforcement camera

Aşırı hız yapıldığına ilişkin güve-nilir kanıt sunan kamera sistemi.

hizmet bilgisi / service information

Dinlenme alanları, benzin istas-yonları, oteller ve restoranlar gibi hizmet tesisleri hakkında bilgi.

hizmet seviyesi / level of service

Hız, yolculuk süresi, hareket ser-bestliği, trafik yol kesintileri, kon-for ve kolaylık gibi hizmet özel-likleri açısından trafik akımının operasyonel koşullarının kalitesi-nin ölçümü.

hizmetin sürekliliği / continuity of service

İdari veya teknik olarak hizmetin kesintiye uğramadan sunulması.

İ

ışığa duyarlı dedektör / light sensitive detector

Bir ışık kaynağı ve bir alıcıdan oluşan ışık hüzmelerinin nesne ta-rafindan kesilmesini tespit eden dedektör.

İ

iyade lojistiği / return logistics

Ürünlerin ve malzemelerin yeni-den kullanımı ve iadesi ile ilgili lojistik hizmetler.

idari tünel otoritesi / administrative tunnel authority

Bir tünelin her yönüyle güvenliği-nin sağlanmasından sorumlu olan, kuralların ve düzenlemelerin gü-vence altına alınması için ihtiyaç olan adımları yerine getiren ulusal bir otorite.

ihlal eden / violator

Kanunlara, yönetmeliklere veya kurallara uymayan kullanıcı.

ihlal kaydı / violation registration

Trafik ihlali bulgularının kaydedil-mesi.

ihtiyaç noktası bilgisi / point of interest (POI) information

Araç içi yerleşik ekipman aracılı-ğıyla sürücülere yol boyunca yerel servisler ve tesisler bilgisinin veril-mesi.

indir/bindir - devam et

ikilem bölgesi / dilemma zone

Sürücülerin sarı ışığı gördükle-rinde duramayıp kırmızı ışık ya-narken durma çizgisini geçmeye mecbur kaldıkları yol kesimi.

ikincil sinyal çakışması / secondary signal conflict

Aynı anda yeşil ışık yakılmasına izin verilen iki trafik akışı arasın-daki çakışma (ör. dönen araçlar ve yayaalar).

imtiyaz sahibi / concession holder

Yetkili idare tarafından verilen izin uyarınca hizmet veren işlet-meci veya kuruluş.

indir/bindir - devam et / kiss and ride

Tek bir seyahat süresince seyahat modunun özel araç yolcusu tara-fından toplu taşımaya veya tersine değiştirilmesi. Örneğin; kişinin tanıdığının aracıyla toplu taşıma durağına kadar gelip inmesi ve seyahatine toplu taşıma ile devam etmesi veya tersi.

inkar edilemez

inkar edilemez / *non-repudiation*
Mesaj veya imza gibi bir bilginin sonradan inkar edilememesinin garanti altına alınması.

insan-makine arayüzü / *man-machine interface*
Sonlandırıcılar (monitör, insan vs.) ve diyalog yöntemlerini içeren insan-makine mekanizması.

insan-makine etkileşimi / *human-machine interaction*
İnsan performansı üzerinde ola- sı etkilere sahip insan ile sistem arasında gerçekleşen çift yönlü iletişim.

İnternetten ödeme / *internet payment*
İnternet sitesi üzerinden yapılan güvenli çevrimiçi ödeme.

istatistiksel hız tavsiyesi / *statistical speed advice*
Referans hız ile ilgili sürücüye hızını ayarlaması için sağlanan istatistiksel geribildirim.

isteğe göre hız sınırlama / *voluntary speed limiting*
Referans hız dikkate alınarak araç hızının otomatik kontrol edilebildiği, fakat sürücüye sistemi kapatma, gözardı etme veya müdahaleyi reddetme seçenekleri sunan sistem.

istisna yönetimi / *exception handling*
Sistem hatası veya kuralların ihlali nedeniyle normal süreçlerin uygulanmadığı yerlerde durumların yönetimi.

işlem / *transaction*
Ücretin hesaplanması ve elektronik olarak tahsil etme işleminin tamamlanması için (örneğin; giriş ve çıkış noktalarında) gereken tüm elektronik ücret toplama işlemleri dizisi.

işlem modeli / *transaction model*
Elektronik ödeme gibi işlemlerin genel yapısını tanımlayan fonksiyonel model.

işletme kapasitesi / *operational capacity*
İşletici tarafından tanımlanan, bir aracın taşınması uygun olabilecek azami yolcu sayısı.

izole sinyal kontrolü / *isolated signal control*
Diğer trafik sinyallerinden bağımsız çalışan kavşak trafik sinyal kontrolü.

K
kabotaj / *cabotage*
Bir ülkede iki nokta arasındaki insan veya mal taşımacılığının başka bir ülkeye kayıtlı araçla yapılması.

kaçış güzergahı / *escape route*
Tünel içindeki herhangi bir nokta ile tünel dışında emniyetli bağımsız bir alan arasında olası acil durum çıkışları ve tahliye/kaçış tünellerini de içeren bağlantının tamamı.

kaçış güzergahı aydınlatması / *escape route lighting*
Tünel içerisinde acil çıkış kapısından boş ve emniyetli alandaki son çıkışa kadar olan yolda görüş ve kılavuzluk sağlayan aydınlatma.

kademeli ücret sistemi / *graduated fare system*
Ücretin mesafe veya günün saati gibi tanımlanmış kriterlere bağlı olarak belirlendiği ücret sistemi.

kafa kafaya çarpışma uyarısı / *merge collision warning*
Sürücüye güvenli şerit değiştirmesini sağlamak için yol göstermek.

kanıtlama / *demonstration (1)*
Bir sistemin uygulanabilirliği, etkisi ve performansı hakkında bilgi edinebilmek amacıyla gerçeğe uygun bir ortamda yeterince geniş bir kullanıcı grubu kullanılarak sistemin sağlamlığının yapılması aşaması.

kapasite / *capacity*
Mevcut yol, yolun geometrik tasarımı, trafik, çevre ve denetim

koşulları altında, taşıtların veya kişilerin bir ulaşım tesisini (bir yol kesitini) belirli bir zaman aralığında sürdürülebilir bir şekilde maksimum kullanma oranı.

kara kutu / *black box (1)*
Girdi ve çıktıları bilinen ancak girdiden çıktı üretilirken iç süreçleri bilinmeyen sistem.

kara kutu (kayıt cihazı) / *black box (2)*
Araç performansı ve hareketi hakkında güvenilir ve ilgili bilgileri kaydeden cihaz.

kara liste / *black list*
Bir ödeme sisteminde geçerli olmayan, anlaşma yapılmış sözleşmeler veya ilgili ödeme araçlarının listesi.

karar destek modeli / *decision support model*
Belli amaçlara ve verilen seçeneklere dayalı akılcı kararlar öneren bir model.

karayolu taşıma işletmecisi / *road transport operator*
Malların ticari taşımacılığını yürüten şirket.

kargo / *cargo*
Herhangi bir ulaşım moduyla ticari olarak taşınan mallar.

kargo

kargo gözlemlene

kargo gözlemlene / *cargo monitoring*

Taşınan malların verilerinin toplanması ve durum değerlendirmesi yapılması.

kargo mesaj sistemi / *cargo community system*

Kargo sevkiyatında kesintisiz iletişim sağlamak için kullanıcı topluluğuna hizmet veren elektronik mesaj değişim sistemi, örnek; EDI.

kargo ticari işlemleri / *cargo business transaction*

Piyasa araştırmalarının toplanması, teklif ve tedarikçi değerlendirmesi ile teslimat koşulları, faturalama ve ödemeler gibi işleri kapsayan sözleşmelerin yönetimi.

karma ulaşım / *accompanied transport (2)*

İçinde sürücüsü olan karayolu araçlarının diğer bir ulaşım modu (araba vapuru, araba treni vb.) ile taşınması .

karşılaştırmalı araç kimlik tanımlama / *relative vehicle identification*

Aracın kendine özgü olmayan belli özelliklerinin tespiti.

karşılaştırmalı konum hesaplama / *relative position determination*

Yakındaki araçların karşılaştırmalı olarak konumunun hesaplanması ve değerlendirilmesi.

karşıt direksiyon yardımı / *counter steering assistance*

Denge sağlamak için direksiyonu tersine kırmak yoluyla sürücüyü sağlanan aktif manevra desteği.

kartla ödeme / *card payment*

Manyetik kart veya akıllı kart, borç ya da kredi kartı kullanarak yapılan ödeme.

katılım kontrolü / *ramp control*

Ana yoldaki trafik akışının veya ağ performansının iyileştirilmesi amacıyla anayola eklenen trafiğin kontrol edilmesi için bağlantı yolunda sabit veya adaptif sinyal kontrol önlemlerin uygulanması.

katılım yoğunluk ölçümü / *ramp metering*

Ana yoldaki trafik akışının veya ağ performansının iyileştirilmesi amacıyla anayola eklenen trafiğin kontrol edilmesi için bağlantı yolunda sabit veya adaptif sinyal kontrol önlemlerin uygulanması.

katılım yönetimi / *ramp management*

Ana yoldaki trafik akışının veya ağ performansının iyileştirilmesi amacıyla anayola eklenen trafiğin kontrol edilmesi için bağlantı yolunda sabit veya adaptif sinyal kontrol önlemlerin uygulanması.

kavşak sinyal kontrolü / *intersection signal control*

Bir kavşakta trafik hareketlerinin trafik sinyalleriyle kontrolü.

kavşak trafik kontrolü / *intersection traffic control*

Kavşaklara özgü çeşitli kontrol önlemlerin uygulanması.

kaynak araç ile veri toplama / *floating car data collection*

Trafik akışına uymaya çalışan hareketli bir araçtan verinin toplanması.

kesin araç kimlik tanımlama

kaza raporlama / *accident reporting*

Trafik kazasının belirlenmiş bir formatta karakteristikleri ile ilgili olarak bilgi sağlanması.

kaza tespiti / *accident detection*

Trafik kazasının tespiti.

kaza uyarısı / *accident warning*

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla öndeki bir kaza hakkında sürücüyü bilgi verilmesi.

kentsel lojistik / *urban logistics*

Kentsel alanlarda lojistiğin iyileştirilmesi ve koordine edilmesi süreci.

kentsel trafik kontrolü / *urban traffic control*

Kentsel alanlarda muhtelif kontrol önlemlerin uygulanması yada ağ performansını belli ölçütlere göre iyileştirmek için ağdaki sinyal kontrol kavşaklarının kontrolü.

kesim hız yaptırımı / *section speed enforcement*

Bir mesafe aralığında zamanın ölçülerek ortalama hızın hesaplanması ve uygun önlemlerin alınması.

kesin araç kimlik tanımlama / *absolute vehicle identification*

Aracın açık kimliğinin tespiti.

kesin hesap

kesin hesap / settlement

Finansal alacakların sonuçlandırılarak, mahsuplaşmaya göre ulaşım operatörleri arasında fon transferi.

kesin olmayan araç kimlik tanımlama / non-unambiguous vehicle identification

Araçın kendine özgü olmayan belli özelliklerinin tespiti.

kesit gözlemlene / section monitoring

Belirli bir yol kesitindeki trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

kesit hızı / section speed

Bir yol kesitinin uzunluğunun bir araç tarafından o kesimde yapılan yolculuk süresine oranı.

kestirme yol / rat running

Ana yollar yerine tali yolların veya meskun mahal caddelerinin kullanımı.

kırmızı ışık kamerası / red light camera

Kırmızı ışıkta araç geçişi olduğuna ilişkin güvenilir kanıt sunan kamera sistemi.

kırmızı ışıkta geçiş uyarısı / red light driving warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye kendi aracının veya başka bir aracın kırmızı ışıkta geçtiği yada geçmek üzere olduğu hakkında ışık bilgisi verilmesi.

kış yol bakımı / road winter maintenance

Özel kış koşullarıyla ilgilenen yol bakımı.

kış yol yönetimi / winter road management

Kış şartlarında yol ve hava durumu bilgilerinin toplanması ve gerekli önlemlerin alınması.

kızılötesi dedektörü / infrared detector

Görüş alanındaki araçlardan, yol yüzeyinden veya diğer nesnelere yayılan veya yansıtılan enerjiyi alan dedektör.

kilitlemesiz fren sistemi / anti-lock braking system (ABS) (2)

Fren yaparken aracın direksiyon hakimiyetini korumak amacıyla her bir tekerin kilitlemesini otomatik olarak engelleyen aktif güvenlik sistemi.

kilitleme / gridlock (1)

Bir kavşak veya yol ağının çakışan trafik akışı nedeniyle tıkanması, kilitlemesi.

kirlilik / pollution

Çevreye zarar veren, dengesini bozan, rahatsızlığa sebep olan parçacık, gaz, gürültü, titreşim gibi unsurlar.

kirlilik gözlemlene / pollution monitoring

Karayolu ulaşımından etkilenen çevre kirliliği hakkında güncel verilerin toplanması ve değerlendirilmesi.

kişiyi özel seyahat planlama / customised travel planning

Bir yolcuya bireysel tercihlerine dayalı olarak seyahatini organize etmek için talebi üzerine özel bilgilerin verilmesi.

km üzerinden ücretlendirme / km-charging

Ücretin katedilen mesafeye bağlı olduğu yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

kombine taşımacılık / combined transport

Bir ve aynı yükleme birimi içerisinde, ulaşım türü değiştirirken mallara dokunmadan, birden fazla taşıma modu kullanılarak mal taşınması.

konfor hızı / comfort speed

Yolun geometrik unsurlarına bağlı olarak güvenli ve rahat bir sürüşe uygun azami hız.

köprü trafik kontrolü

konşimento / consignment

Aynı irsaliye veya paket listesi altında taşınan mallar.

konum belirleme / position determination

Bir nesnenin coğrafi konumunun belirlenmesi.

konumlandırma / positioning

Bir nesnenin coğrafi konumunun belirlenmesi.

koordinasyon / coordination

İki veya daha fazla yakın trafik sinyalinin birbirleriyle ilişki içinde çalıştırılması (örneğin yeşil dalga oluşturulmak için)

kordon fiyatlandırma / cordon pricing

Tek bölgesel bölgesel ücret sistemi.

kordon ücretlendirme / cordon charging

Tek bölgesel bölgesel ücret sistemi.

koridor kontrolü / corridor control

Bir koridorun performansını belirli kriterlere göre iyileştirmek için trafik koridoru boyunca trafik akışının kontrolü.

köprü trafik kontrolü / bridge traffic control

Köprüler üzerinde ve yakınında trafik kontrol önlemlerinin uygulanması.

kör alan

kör alan / *blind sector*

Sürücünün normal pozisyonunda sürücü tarafından gözlenemeyen alan.

kör alan bilgisi / *blind sector information*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak, kör alan içerisindeki engeller hakkında sürücünün bilgilendirilmesi.

kör alan tespiti / *blind sector detection*

Kör alan içerisindeki engellerin tespiti.

kör alanın gözlemlenmesi / *blind sector monitoring*

Kör alanların gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

kör nokta / *blind spot*

Sürücünün normal pozisyonunda sürücü tarafından gözlenemeyen alan.

kör nokta bilgisi / *blind spot information*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak, kör alan içerisindeki engeller hakkında sürücünün bilgilendirilmesi.

kör nokta gözlemlenmesi / *blind spot monitoring*

Kör alanların gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

kör nokta tespiti / *blind spot detection*

Kör alan içerisindeki engellerin tespiti.

kritik aralık / *critical gap*

Sıkışık bir trafikte birbirlerini takip eden araçlar arasındaki, bir aracın trafik akımına girebilmesi veya trafik akımı içinden karşıya geçebilmesi için gereken minimum açıklık süresi.

kritik hız / *critical speed*

Trafik akış oranının yolun taşıma kapasitesine ulaşmak üzere olduğu zamanda araçların ortalama hızı.

kritik kabul edilebilir aralık / *critical acceptance gap*

Sıkışık bir trafikte birbirlerini takip eden araçlar arasındaki, bir aracın trafik akımına girebilmesi veya trafik akımı içinden karşıya geçebilmesi için gereken minimum açıklık süresi.

kritik rota belirleme / *critical course determination*

Güvenli gidiş yolunun; yol sınırlamaları, sabit ve hareketli nesnelere bakımından sürekli olarak değerlendirilmesi.

kullanıcı / *user*

Ulaşımı veya ulaşım ile ilişkili hizmetleri kullanan kişi veya organizasyon.

kullanıcı kabul testi / *user acceptance test*

Bir ürün, işlem veya hizmetin belirtildiği gibi çalıştığı ve uygulanabilirliğinin doğrulanması için kullanıcılarla birlikte test edilmesi.

kullanılabilirlik / *availability (1)*

Bir hizmet veya kaynağın kullanıcılar tarafından kullanıma uygun hale gelme derecesi.

kullanım uygunluğu / *suitability for use*

Belirli bir performansa erişmek ve bunu sürdürebilmek için bileşenlerin birlikte çalışabilme kabiliyeti.

kurtarma servisi / *rescue service*

İtfaiye, ambulans, polis veya araç çekici gerektiren olaylarda yol kullanıcılarına verilen destek hizmeti.

kuyruk / *queue*

Hizmet bekleyen taşıt veya kişilerin oluşturduğu, baştakilerin hareketinin arkadakileri etkilediği sıra.

lojistik yönetimi

kuyruk saptama / *queue detection*

Bir kuyruğun otomatik olarak tanınması.

kuyruk uyarısı / *queue warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüş etkileyebilecek ilerideki araç kuyruğu hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

kuyruk uzunluğu / *queue length*

Kuyruk uzunluğunun uzunluk birimi veya sırada bekleyen sayısı olarak ifade edilmesi.

kuyruktan çıkış taşıt aralığı / *queue discharge headway*

Çok yoğun bir trafikte birbirlerini takip eden araçların daha az yoğun bir trafik akımına geçtiklerinde yada kuyruktan çıkarken aralarındaki açıklık süresi.

L

lastik basınç bilgisi / *tyre pressure information*

Lastik basınçının gerçek zamanlı algılanması ve bildirilmesi.

lojistik yönetimi / *logistics management*

Müşterilerin ihtiyaçlarını karşılamak için başlangıç ile tüketim noktaları arasında malların, hizmetlerin ve ilişkili bilgilerin planlanması, işletimi ve kontrolü.

mahsuplaşma

M

mahsuplaşma / clearing
İşletmecilerin kesin hesabını gerçekleştirmek için ödeme sisteminde oluşan toplam değer farklı işletmeciler arasında yeniden dağıtılması.

mahsuplaşma işletmecisi / clearing operator
Paylaştırma ve mahsuplaşmayı yapan organizasyon.

makro model / macro model
Araçların trafik akışları içinde toplandığı trafik modeli.

makroskobik model / macroscopic model
Araçların trafik akışları içinde toplandığı trafik modeli.

mal / goods
Ticari eşyalar, malzemeler, yük.

malların gözlemlenmesi / goods monitoring
Taşınan malların verilerinin toplanması ve durum değerlendirilmesi yapılması.

malların izlenmesi / goods tracing
Belirli malları bulma işlemi.

malların takibi / goods tracking
Sevkiyatın güncel konum ve durumunun kaydedilmesi ve sistematik olarak gözlemlenmesi.

mantıksal mimari / logical architecture

Bir sistemin alt fonksiyonları ve aralarındaki bilgi akışının mantıksal yapısının tanımı.

manuel acil çağrı / manual emergency call

İlgili işletmeciye acil durumu raporlamak için araç içi yerleşik veya yol kenarı ekipman vasıtasıyla manuel olarak başlatılan çağrı.

manuel sınıflandırma / manual classification

İşletcinin bir temsilcisi tarafından ölçüm veya hesaplamasıyla, ilan edilmiş özelliklerin okunmasıyla veya araç dışındaki bir veritabanı üzerinden erişim ile yapılan sınıflandırma.

manyetik dedektör / magnetic detector

Doğal manyetik alandaki değişimler sebebiyle manyetik metal nesnelere tespit eden dedektör.

mekanik havalandırma / mechanical ventilation

Tünel içerisinde fanlar kullanılarak yapılan havalandırma, fanlı havalandırma.

mekanik tünel havalandırması / tunnel mechanical ventilation

Fanlar kullanılarak yapılan havalandırma, fanlı havalandırma.

merkezi hesap / central account
Ödeme aracı hizmeti veren veya onun adına çalışan kuruluş tarafından yönetilen ulaşım hesabı.

merkezi olarak belirlenmiş güzergah kılavuzu / centrally determined route guidance

Yönlendirmelerin araç içi yerine merkezi bir sunucuda, yol ağ bilgileri ve mevcut konum bilgileri gibi veritabanları kullanılarak hesaplandığı yol kılavuzu.

mesafe - zaman yaptırımı / time over distance enforcement

Bir mesafe aralığında zamanın ölçülerek ortalama hızın hesaplanması ve uygun önlemlerin alınması.

mesafe aralığı / distance gap

Birbirlerini takip eden iki aracın bir noktadan geçişi sırasında, bir aracın arkası ile diğer aracın önü arasındaki fiziksel mesafe.

mesafe kontrolü / distance control

Sürücünün öndeki araç için belirlediği fiziksel mesafeyi otomatik olarak koruma.

mesafe ortalama hızı / space mean speed

Bir yol kesitinin uzunluğunun,

araçların o kesitteki ortalama yolculuk süresine oranı; araçların kesit hızlarının harmonik ortalaması.

mesafe uyarısı / distance warning
Aracın öndeki araç ile arasındaki fiziksel mesafenin çok kısa olabileceği bilgisi.

mesafeye dayalı ücretlendirme / distance based charging
Ücretin katedilen mesafeye bağlı olduğu yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

mesaj onayı / message endorsement

Mesaj alıcısından mesaj göndericisine giden onay teyidi, örneğin özel bir trafik kontrol planının uygulanmasının teyidi.

Metrobüs / Bus Rapid Transit, BRT
Yüksek kapasiteli ve yüksek seyahat hızlı hizmetler sunan yüksek kaliteli otobüs trafik sistemi.

mezo model / meso model

Mikro ve makro modellerden unurları birleştiren bir trafik modeli.

mezoskopik model

mezoskopik model / *mesoscopic model*

Mikro ve makro modellerden unsurları birleştiren bir trafik modeli.

mikro model / *micro model*

Genellikle trafik simülasyonu temelinde dayalı olarak, her bir aracın ayrı ayrı modellendiği trafik modeli.

mikrodalga radar dedektör / *microwave radar detector*

Enerji yayan, bir nesneden yansıyan enerjiyi geri alan ve zaman gecikmesini veya frekans değişimini ölçen aktif dedektör.

mikroskobik model / *microscopic model*

Genellikle trafik simülasyonu temelinde dayalı olarak, her bir aracın ayrı ayrı modellendiği trafik modeli.

mobil bilgi servisleri / *mobile information services*

Mobil cihazlar aracılığıyla sağlanan bilgi hizmetleri.

mobil cihaz / *mobile device*

Haberleşme ve iletişim için kullanılan taşınabilir cihaz.

mobil veri toplama / *mobile data collection*

Hareket halindeki araçtan veri toplanması.

mobil yol kenarı ekipmanı / *mobile roadside equipment*

Geçici olarak kullanılmak üzere mobil bir üniteye monte edilmiş veya elde taşınabilen ekipman.

mobilité / *mobility (2)*

Bireylerin ulaşım sistemlerini kullanma yeteneği.

mobilité yönetimi / *mobility management (2)*

Ulaşım talebinin ve trafik akışlarının (insanlar, araçlar ve yükler) ya ulaşım müşterilerinin motivasyonu, eğitimi, bilgisi, kanunlar, vergi sistemi, yaptırım, fiziksel planlamayla ya da trafik yönetimi ile yönetilmesi.

mod değişim bilgisi / *modal change information*

Ulaşım modu değiştirme noktaları bilgisi.

modal bölünme / *modal split*

Ulaşım modları arasındaki seyahatlerin dağılımı.

modal paylaşım / *modal share*

Ulaşım modları arasındaki seyahatlerin dağılımı.

modlar arası ulaşım planlaması ve hazırlığı / *intermodal transport planning and preparation*

Ulaşım modlarının seçilmesi, gerekli rezervasyonların yapılması, ulaşım bildirimlerinin yayınlanması, vb.

modlararası ulaşım / *intermodal transport*

Yük ve yolcunun tek bir seyahat süresince birden fazla modu kullanılarak ulaşımı.

mola süresi / *layover time*

Olası gecikmeleri telafi etmek için hareket programındaki ek süreyi içeren tampon süre.

motorsiklet uyarısı / *motorcycle warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek yakındaki motorsiklet hakkında sürücülere bilgi verilmesi.

müşterek far kontrolü

muaf taşıma / *exempted transport*

Ebat veya ağırlığın aşılmasından dolayı izin gerektiren özel ulaşım tipi.

müşterek araç kontrolü / *cooperative vehicle control*

Araç içi yerleşik ekipmanı ve yakındaki araçlardan alınan verileri kullanarak araç hareketinin kontrolü.

müşterek çarpışma risk uyarısı / *cooperative collision risk warning*

Sürücünün çarpışma riski hakkında araçlar arası yada araçlar ve altyapı arasındaki iletişime dayalı olarak bilgilendirilmesi.

müşterek esnek şerit yönetimi / *cooperative flexible lane management*

Belirli şartlar altında bazı araçların geçici olarak kullandığı tahsisli şeritlerin esnek paylaşımı; örneğin birden fazla yolcu taşıyan araçların otobüs yokken otobüs şeritlerini kullanması.

müşterek far kontrolü / *cooperative beam control*

Gerektiğinde araçlar arasındaki iletişime dayalı olarak uzun farların otomatik olarak kısıllara çekilmesi.

müşterek kavşak yönetimi

müşterek kavşak yönetimi

/ cooperative intersection management

Kavşaklarda trafik akışını, emniyeti ve çevreyi iyileştirme amacıyla, yerleşik ekipman kullanılarak, araçlar arası uyumsuzluklar hakkında gerçek zamanlı bilgi sağlanması ve bu uyumsuzlukların esnek kontrolü.

müşterek konvoy sürüşü

/ cooperative platoon driving

Bir araç konvoyundaki araç hızlarının ve araçlar arasındaki mesafenin yerel ve mevcut koşullara dayalı olarak otomatik kontrolü.

müşterek öndeki çarpışma risk uyarısı

/ cooperative forward collision risk warning

Sürücünün araçlar arası iletişime dayalı olarak önündeki çarpışma riski hakkında bilgilendirilmesi.

müşterek parlama azaltılması

/ cooperative glare reduction

Gerektiğinde uzun farların otomatik olarak kısalarla çekilmesi; örneğin yaklaşan bir aracın tespit edilmesi durumunda.

müşterek sistemler

/ cooperative systems

Araçlar arasında doğrudan veya altyapı aracılığıyla kurulan iletişime dayanarak AUS fonksiyonlarını yerine getiren sistemler.

müşterek şerit birleşim

yardımı / cooperative lane merge assistance

Sürücüye güvenli şerit birleşimi için yakındaki araçların bilgileri alınarak sağlanan kılavuzluk.

müşterek şerit değiştirme

yardımı / cooperative lane change assistance

Sürücüye güvenli şerit değişimi için yakındaki araçların bilgileri alınarak sağlanan kılavuzluk.

müşterek tahsisli şerit

yönetimi / cooperative dedicated lane management

Belirli şartlar altında bazı araçların geçici olarak kullandığı tahsisli şeritlerin esnek paylaşımı; örneğin birden fazla yolcu taşıyan araçların otobüs yokken otobüs şeritlerini kullanması.

müşterek uyarlamalı hız

kontrolü / cooperative adaptive cruise control

Araç içi yerleşik ekipmanı ve yakındaki araçların verilerini kullanarak değişken hız ve mesafe kontrolü.

müşteri

/ client

Ulaşımı veya ulaşım ile ilişkili hizmetleri kullanan kişi veya organizasyon.

N

nakit ödeme

/ cash payment

Banknot veya bozuk para ile yapılan ödeme.

nakliye

/ ship

Bir sevkiyatı göndermek.

nakliyecisi

/ freight forwarder

Lojistik hizmetleri sağlayan organizasyon yada kendine ait taşımacılık kaynakları olmadan lojistik hizmeti sağlayan bağımsız kuruluş.

navigasyon

/ navigation

Aracın konumlandırılması, gidilecek güzergahın belirlenmesi ve sürücüye yol boyunca kılavuzluk edilmesi.

niceliksel risk analizi

/ quantitative risk analysis

İstenmeyen olayların sonuçlarının sayısal olasılıklarına ve gerçekleşmesine dayanarak risk hesaplanması yapılan matematiksel model.

niteliksel risk analizi

/ qualitative risk analysis

İlgili risk senaryolarının ve onların sonuçlarının tanımlandığı ve tartışıldığı analiz.

nokta hızı

/ spot speed

Bir aracın kısa bir mesafede (bir noktada) ölçülen hızı.

okul alanı uyarısı

noktasal gözlemler

/ point monitoring

Belirli bir noktadaki trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

noktasal hız

/ point speed

Bir aracın kısa bir mesafede (bir noktada) ölçülen hızı.

normal tünel aydınlatması

/ normal tunnel lighting

Tünelin tüm bölümlerinde sürücülere gece ve gündüz uygun görüş sağlayan aydınlatma.

nöbet listesi

/ rostering

Araç programlaması için sürücü görevlerinin dağıtımı.

O

ofset

/ offset

Birbirleriyle koordineli çalışan sinyallerde belirli bir trafik akışı için yeşil ışıkların başlangıcı arasındaki yada koordineli trafik sinyal sisteminde iki yakın kavşak kontrolörünün yerleşik saatlerinin sıfır noktaları arasındaki zaman farkı.

okul alanı uyarısı

/ school area warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yakınlardaki bir okul alanı nedeniyle yol boyunca çocuk çıkabileceği bilgisinin verilmesi.

okul bölgesi uyarısı

okul bölgesi uyarısı / school zone warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yakınlardaki bir okul alanı nedeniyle yol boyunca çocuk çıkabileceği bilgisinin verilmesi.

okul otobüsü uyarısı / school bus warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yakınlardaki bir okul otobüsü yada benzeri nedeniyle yol boyunca çocuk çıkabileceği bilgisinin verilmesi.

olasılık / probability

Belirli bir olayın gerçekleşme ihtimalinin sayısal tahmini.

olay / incident

Trafiği kötü yönde etkileyen olayın dışı ve plansız hadise (trafik kazalarını da içerir).

olay bilgisi / event information

Trafik durumunu etkileyebilecek önemli olayların bilgisi.

olay kaynaklı gecikme / incident delay

Gecikmenin bir trafik olayından kaynaklanan kısmı.

olay uyarısı / incident warning

Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla öndeki bir olay hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

olay veri kaydedicisi / event data recorder

Araç performansı ve hareketi hakkında güvenilir ve ilgili bilgileri kaydeden cihaz.

olay yönetimi / event management

Trafiği etkileyen bir olay hakkında bilgilerin toplanması ve gerekli eylemlerin uygulanması.

onaylanmış kuruluş / notified body

Avrupa Elektronik Otoyol Ücretlendirme Hizmeti ile birlikte çalışabilirlik bileşenleri gibi, AB üyesi ülkeler tarafından kullanıma ve talimatnameye uygunluğu değerlendirme yetkisi verilen kuruluş.

operator / operator

Bir sistemin işletmesinden sorumlu organizasyon.

optik dedektör / optical detector

Bir ışık kaynağı ve bir alıcıdan oluşan ışık hüzmesinin nesne tarafından kesilmesini tespit eden dedektör.

optik karakter tanıma / optical character recognition

Görüntü analiz yazılımlarıyla karakterlerin otomatik tanınması.

optimize sinyal kontrolü / optimizing signal control

Matematiksel iyileştirmeye dayalı sinyal kontrolü.

ortalama çalışma hızı / average running speed

Dikkate alınan tüm araçların aldığı toplam mesafenin araçların ayrı ayrı çalışma sürelerinin toplamına oranı; araçların çalışma hızlarının harmonik ortalaması.

ortalama kesit hızı / average section speed

Bir yol kesitinin uzunluğunun, araçların o kesitteki ortalama yolculuk süresine oranı; araçların kesit hızlarının harmonik ortalaması.

ortalama nokta hızı / average spot speed

Araçların kısa bir mesafe üzerinde ölçülen hızlarının ortalaması; araçların noktasal hızlarının aritmetik ortalaması.

ortalama noktasal hız / average point speed

Araçların kısa bir mesafe üzerinde ölçülen hızlarının ortalaması; araçların noktasal hızlarının aritmetik ortalaması.

ortalama yolculuk hızı / average travel speed

Dikkate alınan tüm araçların aldığı toplam mesafenin araçların ayrı ayrı yolculuk sürelerinin toplamına oranı; araçların yolculuk hızlarının harmonik ortalaması.

otomatik araç lokasyonu (ABD)

ortam koşulları gözlemlenme / ambient condition monitoring

Karayolu ulaşımı ile ilgili güncel hava ve diğer ortam koşulları hakkında veri toplama ve değerlendirme.

otobüs duruş süresi / bus stop time

Bir tarifeli aracın otobüs durakları ve benzeri noktalarda harcadığı süre.

otobüs önceliği / bus priority

Aktif veya pasif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

otobüs şeridi / bus lane

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda toplu taşıma araçlarına (veya mümkün olduğu durumlarda diğer araç sınıflarına) ayrılan yol şeriti.

otomatik acil çağrı / automatic emergency call

Acil durumu ilgili işletmeciye raporlamak için otomatik olay tespit sistemini kullanarak araç içi yerleşik veya yol kenarı ekipman vasıtasıyla otomatik olarak başlatılan çağrı.

otomatik araç lokasyonu (ABD) / AVL Automatic Vehicle Location (US)

Herbir araç hakkında pozisyon, yük, hareket programına uyum gibi bilgilerin sağlanması.

otomatik çarpışma önleyici

otomatik çarpışma önleyici / automatic collision avoidance
Aracın tahmini gidiş yolundaki potansiyel engellerin tespit edilmesine dayalı olarak çakışmaları önlemek için araç hareketlerinin otomatik kontrolü.

otomatik erişim kontrolü / automatic access control
Kısıtlanmış alanlara girişte araç veya kişilerin otomatik kimlik tanımlama ile erişim haklarının kontrol edilmesi.

otomatik far kısma / automated headlight dimming
Gerektiğinde uzun farların otomatik olarak kısalmaya çekilmesi; Örneğin yaklaşan bir aracın tespit edilmesi durumunda.

otomatik far kontrolü / automated beam control
Gerektiğinde uzun farların otomatik olarak kısalmaya çekilmesi; Örneğin yaklaşan bir aracın tespit edilmesi durumunda.

otomatik hız uyarlaması / automatic speed adaptation
Yol kenarı ekipmanlarından bağımsız ve araç içi yerleşik ekip-

manlar (GPS, harita eşleştirme, görüntü işleme vb.) kullanılarak yapılan otomatik hız ayarı.

otomatik hız yaptırımı / automatic speed enforcement
Araç hızının otomatik olarak ölçümü ve uygun önlemlerin alınması.

otomatik hız yönetimi / automatic speed management
Harici veya otonom (bağımsız) araçlar kullanılarak sürücüyü hızı ile ilgili tavsiye vermeyi amaçlayan çeşitli kavramlar (otomatik hız yaptırımı, otomatik araç hız sınırlaması vb.).

otomatik ödeme / automatic payment
İşlem süresinde insan müdahalesi olmadan, cihazlar arasında kablo-suz haberleşme, optik karakter tanıma vb. gibi yöntemlerle yapılan ödeme.

otomatik park etme / automatic parking
Sürücü tarafından belirlenen park alanına manevra yapılırken aracın otomatik olarak kontrolü.

otomatik sınıflandırma / automatic classification
İlan edilmiş özelliklerin araç içi yerleşik cihazdan veya araç dışındaki bir veritabanı üzerinden erişilerek okunması ile, otomatik ölçümle yapılan sınıflandırma.

otomatik şeritte tutma / automatic lane keeping
Aracın enine hareketinin değişken olarak kontrolü, örneğin yol işaretleri ve yol kenarına göre.

otomatik trafik raporlama / automatic traffic reporting
Otomatik yöntemlerle trafik raporlama (eğer sürücü tarafından kapatılmazsa); örneğin bağlantılı yolculuk zamanları, sürtünme değerleri ve araç konumu hakkında.

otomatik yol kenarı güvenlik denetimi / automated roadside safety inspection
Araçların ve sürücülerin emniyet performans kayıtlarına yol kenarından otomatik olarak erişme imkanı sağlayan fonksiyon.

otomatikleştirilmiş araç kullanımı / automated vehicle operation
Uygun ulaşım sistemi ile donatılmış bir aracın sürücü faaliyeti olmadan kullanılabilmesi.

otomatikleştirilmiş araç otoyolu / automated highway
Uygun donanımına sahip araçların sü-

otomatikleştirilmiş sürüş

rücü faaliyeti olmadan seyahat edebildiği otoyol veya yol şerit kesiti.

otomatikleştirilmiş hız yaptırımı / automated speed enforcement
Araç hızının otomatik olarak ölçümü ve uygun önlemlerin alınması.

otomatikleştirilmiş konvoy sürüşü / automated platoon driving
Bir araç konvoyundaki araç hızlarının ve araçlar arasındaki mesafenin yerel ve mevcut koşullara dayalı olarak otomatik kontrolü.

otomatikleştirilmiş park etme / automated parking
Sürücünün boş park yeri girişine aracını bıraktığı ve aracın otomatik olarak park etmek için harekete geçiren ve geri alan park etme sistemi.

otomatikleştirilmiş sürüş / automated driving
Uygun ulaşım sistemi ile donatılmış bir aracın sürücü faaliyeti olmadan kullanılabilmesi.

otonom (bağımsız) hız uyarlaması

otonom (bağımsız) hız uyarlaması / *autonomous speed adaptation*

Yol kenarı ekipmanlarından bağımsız ve araç içi yerleşik ekipmanlar (GPS, harita eşleştirme, görüntü işleme vb.) kullanılarak yapılan otomatik hız ayarı.

otonom araç sistemi / *autonomous vehicle system*

Bir aracın sürücü faaliyeti olmadan araçtaki ekipmanlar tarafından otomatik olarak kontrol edildiği sistem.

otonom konum belirleme / *autonomous position determination*

Bir aracın coğrafi konumunun, yol kenarı teçhizatından bağımsız olarak, araç içi cihazlarla belirlenmesi, (örnek bir GPS alıcısı kullanması veya harita eşleştirilmesi).

otonom konumlandırma / *autonomous positioning*

Bir aracın coğrafi konumunun, yol kenarı teçhizatından bağımsız olarak, araç içi cihazlarla belirlenmesi, (örnek bir GPS alıcısı kullanması veya harita eşleştirilmesi).

otonom (bağımsız) otoyol ücret sistemi / *autonomous tolling system*

Yol kenarı ekipmanı gerektirmeyen bir ücret sistemi.

otopark bilgisi / *parking information*

Konum, kapasite, çalışma saatleri, tarifeler ve boş park yeri gibi otopark tesisi bilgileri.

otopark kılavuzu / *parking guidance*

Sürücülere otopark tesisleri ile ilgili olarak sunulan kılavuzluk hizmeti.

otopark ödemesi / *parking payment*

Otopark hizmeti için yapılan ödeme.

otopark rezervasyonu / *parking reservation*

Bir park yerinin rezervasyonunun yapılması

otoyol erişim kontrolü / *motorway access control*

Ana yoldaki trafik akışının veya ağ performansının iyileştirilmesi amacıyla anayola eklenen trafiğin kontrol edilmesi için bağlantı yolunda sabit veya adaptif sinyal kontrol önlemlerin uygulanması.

otoyol kontrolü / *motorway control*

Otoyollarda trafik kontrol önlemlerinin uygulanması.

otoyol trafik kontrolü / *motorway traffic control*

Otoyollarda trafik kontrol önlemlerinin uygulanması.

otoyol ücret beyanı / *toll declaration*

Ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından ücret uygulayıcıya yapılan, bir aracın ücretlendirme alanındaki ücretli bir altyapıyı kullandığının teyidinde dair bildirim .

otoyol ücret geçiş gişesi / *toll plaza*

Yol kullanım ücretinin ödendiği, yol üzerindeki lokasyon.

otoyol ücret içeriği / *toll context*
Ücret sisteminin nitelik ve fonksiyonlarla tanımlanan mantıksal tarifi .

otoyol ücret içerik verisi / *toll context data*

Altyapıyı kullanmaya yönelik ödenmesi gereken ücretin belirlenmesi ve ücret işlemi sürecinin sonuçlandırılması için gerekli olan bilgi.

otoyol ücret işlemi / *toll transaction*

otoyol ücretlendirme

Otoyol ücret beyanındaki her türlü faaliyetin ücret uygulayana aktarılması.

otoyol ücret kuralı / *toll regime*

Bir otoyol ücretlendirme alanında ücret toplanmasına dair yaptırımları da içeren kurallar bütünü.

otoyol ücret uygulayıcı / *toll charger*

Bir otoyol ücretlendirme alanındaki altyapının kullanımından ücret alan tüzel kişi.

otoyol ücreti / *road toll*

Belli bir yol altyapısının kullanımı için ödenen vergi, harç veya ücret.

otoyol ücreti toplama / *toll collection*

Kullanıcının ulaşım hesabı borçlandırılarak bir yol altyapısını kullanma bedelinin alınması.

otoyol ücretlendirme / *tolling*

Yol kullanımı için ücret uygulanması (vergilendirme düzeni, sıklıkla fiyatlandırılması, kordon fiyatlandırma, yol, köprü veya tünel ücretleri vb.).

otoyol ücretlendirme alanı

otoyol ücretlendirme alanı / toll domain

Belirli bir otoyol ücret kuralının uygulandığı yol ağı bölümü veya alanı.

otoyol ücretlendirme servisi sağlayıcı / toll service provider

Bir veya daha fazla otoyol ücretlendirme alanında ücretlendirme hizmeti sağlayan tüzel kişi.

oturum / session

Belirli bir yerdeki yol kenarı ekipmanı ile kullanıcı (örneğin araçtaki yerleşik ekipman) arasındaki tam etkileşim.

Ö

ödeme / payment

Kullanıcının hesabından ulaşım hesabına fon aktarılması.

ödeme aracı / payment means

Kullanıcının uygun hizmetlere erişebilmesini sağlayan varlıklar (nakit ve elektronik cüzdan gibi) veya sözleşme (bilet gibi).

ödeme istasyonu / payment station

Ulaşım hizmeti ücretinin ödenebildiği lokasyon yada yol kullanım ücretinin ödendiği yol üzerindeki lokasyon.

ödeme işlemi modeli / payment transaction model

Elektronik ödeme gibi işlemlerin genel yapısını tanımlayan fonksiyonel model.

ödeme kapsamı / payment scope

Ödeme araçlarının kabul edildiği uygulama alanı.

ödeme ortamı / payment medium

Bilet, kart ya da yerleşik ünite gibi ödeme araçlarının ortamı.

ödeme servisi sağlayıcı / payment service provider

Ödeme hizmeti sağlayan kuruluş.

ödeme sistemi / payment system

Ödeme araçlarının yetkilendirme süreci ve kullanımı, mahsuplaşması ve işlemlerin tamamlanması ve denkleştirilmesini içeren finansal sistem.

ödeme sistemi işletmecisi / payment system operator

Bir ödeme sistemini işleten organizasyon.

ödeme sözleşmesi durum listesi / payment contract status list

Bir ödeme sisteminde anlaşma yapılan sözleşmeler ve ilgili ödeme araçlarının (geçerli veya geçersiz), düşük bakiye ve ödenmemiş faturalar gibi finansal durumları hakkında bilgi içeren listesi.

ödeme sözleşmesi listesi / payment contract list

Bir ödeme sisteminde anlaşma yapılan sözleşmeler veya ilgili ödeme araçlarının (geçerli ve geçersiz) listesi (beyaz liste ve kara listenin toplamı).

ödeme sözleşmesi sahibi / payment contract holder

Bir ödeme hizmeti sağlayıcısı ile sözleşme yapmış bir kişi veya organizasyon.

ödeme şekli / payment mode

Ödemenin zaman boyutu (ön ödeme, anında ödeme veya sonradan ödeme).

ödeme yöntemi / payment method

Ödeme kapsamı ve ödeme modu gibi ödeme araçlarının birleşimi.

öğleden sonra tepe saatler / afternoon peak

Trafik talebinin en yüksek olduğu öğleden sonra saatleri.

ölçerek sınıflandırma / classification by measuring

Araç veya kullanıcı özelliklerinin ölçümü veya hesaplaması ile yapılan sınıflandırma.

ölçülen özellikler / measured characteristics

Yol kenarı ekipmanı tarafından

öncelikli şerit

ölçülen veya alternatif olarak işleticinin bir temsilcisi tarafından hesaplanan araç ve kullanıcı özellikleri.

ölçüyü aşan taşıma / oversized transport

Kanun ve düzenlemelere göre çok yüksek, uzun ve geniş vb. büyük hacimli kargo taşıyan araçlardan oluşan taşıma.

ön ödeme / pre-payment

Ulaşım hizmetini kullanmadan önce kullanıcı tarafından ücretin transfer edildiği ödeme şekli.

önceden zamanlanmış kavşak sinyali kontrolü / pretimed intersection signal control

Sabit sıralı ve sabit sinyal zamanlama süreleri ile kavşak sinyali kontrolü.

öncelikli şerit / priority lane

Sürekli olarak veya belli zamanlarda bazı araçlar veya kullanıcılarla ayrılan yol şeriti.

öncelikli şerit yaptırımı

öncelikli şerit yaptırımı / priority lane enforcement

Bir şeritteki aracın şeridin kendi sınıfına ait olup olmadığı izlenmesi ve uygun önlemlerin alınması.

önerilen alternatif güzergah / recommended diversion route

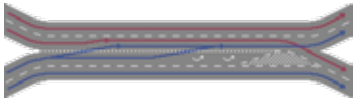
Yol çalışması, trafik tıkanıklığı veya başka bir trafik olayı nedeniyle normal güzergah yerine önerilen alternatif yol.

öngörülen bilgi / predicted information

Tahmin edilen koşulların bilgisi.

örgü yol / weaving

Örgü gibi önce birleşip sonra ayrılarak birbirlerini kesen iki trafik akımı.

örnek uygulama / demonstration (2)

Bir sistemin uygulanabilirliği, etkisi ve performansı hakkında bilgi edinebilmek amacıyla gerçeğe uygun bir ortamda yeterince geniş bir kullanıcı grubu kullanılarak sistemin sağlamlasının yapılması aşaması.

P

para cezası / fine

İhlal nedeniyle ödenecek ücret.

park alanı gözlemlene / parking monitoring

Park alanlarının doluluğunun gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi.

park alanı yönetimi / parking management

Park alanlarında boş yer olup olmadığı hakkında sürücülere bilgi sağlanmasını içeren park alanı yönetimi.

park et - devam et / park and ride (p&r, p+r)

Bilgi sisteminden yararlanarak yolcuların özel araçlarını, toplu taşıma sisteminin yakınında yer alan bir otoparka park etmelerini ve yolculuklarına toplu taşıma ile devam etmelerini ya da bunun tam tersini sağlayan yolculuk.

park tesisi doluluğu / parking facility occupancy

Park tesisi içerisinde dolu yerlerin toplam yer sayısına oranı.

park tesisi yönetimi / parking facility management

Bir park tesisi içinde park alanı yönetimi.

park yardımı / parking assistance

Sürücü tarafından belirlenen park alanına manevra esnasında sürücüyü verilen yardım.

park yeri kılavuzu / parking space guidance

Bir otopark tesisinde sürücülere boş park yeri ile ilgili olarak sunulan kılavuzluk hizmeti.

park yeri rezervasyonu / parking booking

Bir park yerinin rezervasyonunun yapılması.

pasif dedektör / passive detector

Kendi enerjisini göndermeyip, tespit edilen nesnelere yayılan enerjiyi alan dedektör.

pasif güvenlik sistemi / passive safety systems

Bir kazanın olumsuz sonuçlarını azaltan güvenlik sistemleri.

performans ölçüsü

pasif otobüs önceliği / passive bus priority

Pasif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

pasif öncelik / passive priority

Otobüs hatları veya sabit zamanlı sinyal kontrolü gibi pasif yöntemlerle verilen öncelik.

pasif sinyal önceliği / passive signal priority

Otobüs hatları veya sabit zamanlı sinyal kontrolü gibi pasif yöntemlerle verilen öncelik.

pasif toplu taşıma önceliği / passive public transport priority

Pasif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

paydaş / stakeholder

Bir karar veya bir faaliyeti etkileyen veya ondan etkilenen bir kişi, grup, organizasyon veya sistem.

paylaştırma / apportionment

Kayıtlı veya tahmin edilen ulaşım çeşidine göre, ulaşım gelirinin hizmet sağlayıcılara dağıtılması.

performans ölçüsü / performance measure

Bir ulaşım tesis veya hizmetinin sunduğu hizmet kalitesinin nicelik ve nitelik bakımından özellikleri.

plaka numarası tanıma

plaka numarası tanıma / number plate recognition

Optik karakter tanıma gibi yöntemlerle plaka numaralarının tespiti.

pusula ile hesaplama / dead reckoning

Mevcut konumun; önceki konum üzerinden, güzergah ve alınan mesafe ya da güzergah, ortalama hız ve geçen zaman bilgileri kullanılarak hesaplanması.

R

radar dedektör / radar detector

Enerji yayan, bir nesneden yansıyan enerjiyi geri alan ve zaman gecikmesini veya frekans değişimini ölçen aktif dedektör.

referans hızı / reference speed

Belirli bir yol kesiminde otomatik hız ayarlanmasında kullanılmak üzere tanımlanmış hız.

referans model / reference model

Bir sistemin tüm yapısını açıklayan, sistemin amaçlarını, alt fonksiyonları ile birlikte sistemin ana dağılımını gösteren model.

rezervasyon / reservation

Bilet veya koltuk gibi yolculukla ilgili hizmetler için yer ayırma.

risk / risk

Olasılık ve sonuç birleşimi ile ifade edilen belirsiz durumdaki bir olayın beklenen sonucu.

risk analizi / risk analysis

Bir sistemin düzgün çalışabilmesi için emniyeti veya çevreyi etkileyecek, gecikmeye veya ekonomik kayba sebep olabilecek tüm tasarım faktörlerinin ve çalışma şartlarının hesaba katılarak yapılan risk değerlendirmesi.

risk tehlike endeksi / risk hazard index

Riskin tehlike olasılığı ve tehlike şiddeti cinsinden ifade edilmesidir. örnek, emniyet risk tahmini.

ruhsat / concession

Bir hizmeti sağlamak için, ilgili altyapıdan sorumlu otorite tarafından verilen izin.

ruhsat plakası tanıma / license plate recognition

Optik karakter tanıma gibi yöntemlerle plaka numaralarının tespiti.

S

sabah tepe saatler / morning peak
Trafik talebinin en yüksek olduğu sabah saatleri.

sabit gözlemlleme / fixed monitoring

Sabit veri toplama cihazları kullanılarak trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

sabit referans hızı / static reference speed

Yolun bir bölümü veya alanındaki hız limiti gibi, zaman ve yere göre sabitlenen referans hız.

sabit yol kenarı ekipmanı / fixed roadside equipment

Yol boyunca yerleştirilmiş sabit tip ekipmanlar.

sabit zamanlamalı kavşak sinyal kontrolü / fixed time intersection signal control

Sabit sıralı ve sabit sinyal zamanlama süreleri ile kavşak sinyal kontrolü.

safha / stage

Belli trafik akışına yeşilin yandığı dizinin bir kısmı.

safha kontrolü / stage control

Trafik sinyallerinin önceden belirlenmiş safhalara dayalı olarak işletilmesi.

sarı sayfalar bilgisi

sağlama / validation (2)

Bir model veya sistemin değerlendirme kriterlerine göre nasıl çalıştığının belirlenmesi işlemleri.

saha işletim testi / field operation test

Çok sayıda nesne ile gerçek trafik ortamında uzun bir zaman periyodunda yapılan test.

saha kabul testi / site acceptance test

Üretici veya tedarikçinin sözleşme hükümlerine göre bir ürün, işlem veya hizmetin gerçek işletim ortamında düzgün çalıştığının uygulama sahasında alıcıya gösterilmesi için resmi olarak yapılan test.

salınım / emission (2)

Trafik faaliyetleri sonucu çevreye yayılan parçacık, gaz, gürültü, titreşim.

saptama alanı / detection area

Dedektörün kapsadığı alan.

saptama bölgesi / detection zone

Dedektörün kapsadığı alan.

sarı sayfalar bilgisi / yellow pages information

Dinlenme alanları, benzin istasyonları, oteller ve restoranlar gibi hizmet tesisleri hakkında bilgi.

seçenekli bölge

seçenekli bölge / *option zone*
Sürücülerin sarı ışığı gördüklerinde durmayı ya da sarı ışık yarken geçmeyi seçebildikleri yol kesimi.

seçimli saptama

 / *selective detection*

Yalnızca seçilmiş nesnelere alt kümesinin saptanması (örneğin bütün taşıtlar yerine sadece otobüslerin saptanması).

sera gazları / *greenhouse gases*
Atmosferde sera etkisi yaratan gazlar (örnek, CO2).

serbest akış / *free flow*
Serbest, rahat hareket edebilen araçlardan oluşan trafik akışı.

serbest akış hızı / *free flow speed*
Trafik için serbest ve rahat olduğu koşullardaki araçların ortalama hızı.

serbest akış koşulları / *free flow conditions*
Serbest, rahat hareket edebilen araçlardan oluşan trafik akışı.

serbest akış oranı / *free flow rate*
Trafik için serbest ve rahat olduğu koşullardaki en yüksek trafik akışı oranı.

serbest araç / *free vehicle*
Hareketinde diğer taşıtlardan et-

kilenmeyen araç, rahat hareket edebilme olanağına sahip araç.

serbest metin işareti / *free text sign*
İstenildiği gibi programlanabilen metinleri gösterebilen işaret.

serbest metin panosu / *free text board*
İstenildiği gibi programlanabilen metinleri gösterebilen işaret.

sertifika / *certification*
Bir sistemin ilgili standard ve özelliklere uygunluğu gibi, bir şeyin statüsünün resmi olarak onaylanması.

servis sağlayıcı / *service provider (1)*
Ulaşım ile ilgili bir hizmeti (örneğin yol, ödeme hizmeti) sağlayan kuruluş.

servis sağlayıcı (otoyol) / *service provider (2)*
Bir veya daha fazla otoyol ücretlendirme alanında ücretlendirme hizmeti sağlayan tüzel kişi.

servis satın alma noktası / *point of service acquisition*
Ücret ödemenin zorunlu olduğu yer.

servis yolu / *detour*
Alternatif yol, servis yolu kullanımı.

servis yolu bildirimi / *detour notification*

Araç için yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülerin önlerindeki yola kalıcı yada geçici erişim sınırlaması üzerine uyarılması.

sese duyarlı dedektör / *sound sensitive detector*
İşitilebilir frekanslarda çalışan pasif dedektör.

sevkiyat / *shipment*
Aynı irsaliye veya paket listesi altında taşınan mallar.

sevkiyat tahsisi / *shipment assignment*
Belli güzergah veya araçlara sevkiyat tahsisi.

sevkiyat takibi / *shipment tracking*
Sevkiyatın güncel konum ve durumunun kaydedilmesi ve sistematik olarak gözlemlenmesi.

seyahat belgesi / *travel document*
Ulaşım sistemlerinde seyahat için, toplu taşıma sistemi veya yol ücretlendirme sistemi gibi ödeme araçları.

seyahat hizmetleri bilgisi

seyahat belgesi geçerlilik / *travel document validation*
Bir yolculuk belgesinin özel bir seyahat veya tanımlı bir zaman aralığı için geçerli hale getirilmesi.

seyahat bilgisi / *travel information*
Seyahat anı hizmetleri hakkında bilgileri içeren, seyahat planlamayı ve seyahat rezervasyonunu kolaylaştıran bilgi.

seyahat eden kişi bilgisi / *traveller information*
Duraklarda, terminallerde, araçta, internette ve sair ortamlarda toplu taşıma kullanıcılarına sağlanan bilgiler.

seyahat esnasındaki bilgi / *en-route information*
Seyahat esnasında sağlanan bilgi.

seyahat güvenliği / *travel security*
Şahısların güvenliğini garanti altına almak amacıyla otobüs durakları, park alanları vb. gibi ulaşım tesislerinin gözlemlenmesi.

seyahat hızı / *journey speed*
Bir aracın aldığı mesafenin yolculuk süresine oranı.

seyahat hizmetleri bilgisi / *travel services information*
Dinlenme alanları, benzin istasyonları, oteller ve restoranlar gibi hizmet tesisleri hakkında bilgi.

seyahat kartı

seyahat kartı / *travel pass*

Ulaşım sistemlerinde seyahat için, toplu taşıma sistemi veya yol ücretlendirme sistemi gibi ödeme araçları.

seyahat öncesi bilgi / *pre-trip information*

Seyahate başlamadan önce sağlanan bilgi.

seyahat planlama yardımı / *travel planning assistance*

Ulaşım türü, güzergahlar, seyahat süresi, maliyet veya çevresel etki gibi seyahat seçenekleriyle ilgili bilgi sağlanması.

seyahat planlaması / *journey planning*

Seyahat modu, seyahat güzergahı, gidiş veya varış zamanının seçimi.

seyahat rezervasyonu / *travel booking*

Bir yolculuğun rezervasyonunun yapılması.

seyahat sonrası bilgi / *post-trip information*

Seyahat sonrasında sağlanan bilgi.

seyahat süresi / *journey time*

Belirlenen iki nokta arasında park etme, yürüme, bekleme ve ulaşım modu değiştirme sürelerini de içeren yolculuk süresi.

seyahat talebi analizi / *travel demand analysis*

Ulaşım talebini belirlemek için anketlerin ve operasyonel verilerin kullanımı.

seyahat tesisleri rezervasyonu / *travel facilities booking*

Otel ve restoran gibi seyahat tesislerinin rezervasyonu.

seyahat verisi toplama / *travel data collection*

Seferler, yolcular veya diğer seyahat verileri ile ilgili bilgi toplama.

seyyar işaret / *portable sign*

Bir yerden başka bir yere kolayca taşıyabilmek için tasarlanmış işaret.

sıkışıklık / *congestion*

Yol, trafik veya hava durumu nedeniyle yavaş akan veya duran trafik.

sıkışıklık uyarısı / *congestion warning*

Yol ağının belli bir kısmında tespit veya tahmin edilen sıkışıklık uyarısı.

sıkışıklık ücretlendirmesi / *congestion charging*

Trafik sıkışıklığının sürekli olduğu

sollayan araç uyarısı

sinyal uyarısı / *signal warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülere ilerideki trafik sinyali bilgisinin verilmesi.

sistem / *system*

Ortak bir amaç için birbirleriyle organize bir şekilde etkileşimde bulunan bileşenler grubu.

sistem entegrasyon testi / *system integration test*

Sistem bileşenlerinin birlikte çalıştığının doğrulanması amacıyla yapılan test.

sistem mimarisi / *system architecture*

Bir sistemin bütününde, donanım ve yazılım ortamından bağımsız olarak birimler arası bağlantıları açıklayan kavramlar ve kurallar.

sistem özellikleri / *system specification*

Bir sistemin ayrıntılı fonksiyonel ve teknik tanımı.

sistem tasarımı / *system design*

Bir sistemin bileşiminin belirleyici ve ayrıntılı tanımı.

sollayan araç uyarısı / *overtaking vehicle warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek bir araçı sollayan diğer araçla ilgili yakındaki sürücülere bilgi verilmesi.

yer ve zamanlarda veya gerçek sıklığına bağlı olarak ücretlendirilenin uygulandığı yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

sınırlı erişim uyarısı / *limited access warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülerin önlerindeki yola kalıcı yada geçici erişim sınırlaması üzerine uyarılması.

sinyal grubu / *signal group*

Her zaman aynı görüntüyü veren sinyal başlığı kümesi.

sinyal grup kontrolü / *signal group control*

Bir trafik sinyalinin safhalar yerine sinyal gruplarına göre sabit bir sıralama ile esnek olarak işlenmesi.

sinyal ihlali uyarısı / *signal violation warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye kendi aracının veya başka bir aracın kırmızı ışıkta geçtiği yada geçmek üzere olduğu hakkında sinyal bilgisi verilmesi.

sinyal koordinasyonu / *signal coordination*

İki veya daha fazla yakın trafik sinyalinin birbirleriyle ilişki içinde çalıştırılması (örneğin yeşil dalga oluşturmak için).

sonradan ödeme

sonradan ödeme / *post-payment*
Ulaşım hizmetinin kullanıldıktan sonra ücretin ödendiği ödeme şekli.

sözleşme / *contract*
İki veya daha fazla taraf arasında açık veya gizli olarak yapılan anlaşma.

sözleşmeli birlikte çalışabilirlik / *contractual interoperability*
İşletmecilerin birlikte çalışabilmesinin aralarında bir sözleşme yapılarak güvence altına alınması.

stratejik trafik yönetimi / *strategic traffic management*
Ulaşım ağlarında ortaya çıkacak potansiyel durumların üstesinden gelmek için kapsamlı ve koordine edilmiş önlemler.

sürdürülebilir lojistik / *sustainable logistics*
Ekonomik, çevresel ve sosyal hedefler arasında daha sürdürülebilir bir dengeye katkıda bulunan lojistik hizmetler.

süre bazlı ücretlendirme / *time based charging (1)*

Ücretin belirli bir bölgede geçirilen süreye bağlı olduğu yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

sürücü davranışı gözlemleme / *driver behaviour monitoring*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; sürücü davranışlarının gözlenip değerlendirilmesi ve sürücünün normal davranışlarından sapmaların ayrıntılı gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

sürücü değişim noktası / *relief point*
Güzergah içinde sürücü değişiminin yapılabileceği yer.

sürücü durum gözlemleme / *driver status monitoring*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak, sürücünün anlık psikolojik durumunun ve aracı kontrol şeklinin sürücü profili ile karşılaştırarak gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

sürücü durumu kaydı / *driver status recording*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak performans analizi veya kaza ile ilgili sürücü verilerinin kaydedilmesi.

sürücü eğitimi / *driver tutoring*
Sürücüye trafik kuralları, düzenlemeler, ekonomik sürüş vb. konulara uyum sağlama hakkında geri bildirim ve tavsiye verilmesi.

sürücü görev derleme / *driver duty compilation*
Araç programlaması için sürücü görevlerinin dağıtımı.

sürücü görev programlaması / *driver duty scheduling*
Araç programlaması için sürücü görevlerinin dağıtımı.

sürücü gözlemleme / *driver monitoring*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak, bir sürücü profili oluşturmak gibi sürücünün psikolojik durumunu ve aracı kullanım biçiminin gözlenmesi ve yorumlanması.

sürücü profili oluşturma / *creation of driver profile*
Belirli bir süre boyunca sürücünün davranış özelliklerinin gözlenmesi, kayıt ve analiz edilmesi.

sürücü profilleme / *driver profiling*
Belirli bir süre boyunca sürücünün davranış özelliklerinin gözlenmesi, kayıt ve analiz edilmesi.

sürücü programlaması / *driver scheduling*
Araç programlaması için sürücü görevlerinin dağıtımı.

sürücü yardımı ve araç kontrolü / *driver assistance and vehicle control*

şartlı yol

Yol bulmayı, manevrayı ve araç kontrolünü geliştirme amacıyla sürücüye sağlanan araç içi sürücü yardımı.

sürücü yönetimi / *driver management*
Sürücü planlamasında kısa süreli değişiklikleri ve sürücünün özel eğitimini de içeren, sürücünün programlarla ve kurullarla uyumunun gözlenmesi ve kontrol edilmesi.

sürücüsüz araç / *driverless vehicle*
Uygun ekipmanla donatılmış yollarda otomatik kontrol altında yönetilen araç.

sürüş süresi / *driving time*
Bir tarifeli aracın otobüs durakları veya benzeri noktalar arasında geçirdiği zaman.

sürüş zamanı gözlemleme / *driving hour monitoring*
Sürüş, çalışma ve dinlenme saatleri hakkındaki düzenlemelere sürücünün uyumunun gözlenmesi.

Şartlı yol / *red route*
Toplu taşıma da dahil olmak üzere trafik akışının iyileştirilmesi için çeşitli önlemlerin alındığı anayol veya caddeler.

şehir lojistiği

şehir lojistiği / *city logistics*
Kentsel alanlarda lojistiğin iyileştirilmesi ve koordine edilmesi süreci.

şerit birleşim yardımı / *lane merge assistance*
Sürücüye güvenli şerit birleşimi için sağlanan kılavuzluk.

şerit değiştirme yardımı / *lane change assistance*
Sürücüye güvenli şerit değiştirmesini sağlamak için yol göstermek.

şerit kontrolü / *lane control*
Şerit yönetimi için; sürüş yönünün değiştirilmesi, şeridin kapatılması yada şerit hız kontrolü gibi önlemlerin uygulanması.

şerit koruma / *lane keeping*
Araçın enine hareketleriyle ilgili olarak sürücüye verilen devamlı destek; örneğin yol işaretleri ve yol kenarına göre.

şerit kullanım kısıtlaması / *lane use restriction*
Belirli ulaşım kategorilerine göre belli şeritlerin ayrılması için gerekli kontrol önlemlerinin uygulanması.

şerit sinyali / *lane signal*
Belli bir şeritteki trafiği kontrol etmek için kullanılan sinyal.

şeritten ayrılma uyarısı / *lane departure warning (1)*
Araç istemsiz şekilde şerit değiştirdiğinde ya da şeritten çıktığında, sürücüye araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yapılan bilgilendirme.

şeritten çıkma uyarısı / *lane departure warning (2)*
Sürücüye güvenli şerit değiştirmesini sağlamak için yol göstermek.

şifreleme / *cryptography*
Bilgilerin içeriğinin saklanması, fark edilmeden değiştirilmesinin engellenmesi veya yetkisiz kullanımının önlenmesi amacıyla veri dönüşümü ilkelerinin, araçlarının ve metodlarının tanımlanması.

şok dalgası / *shockwave*
Kaynağa doğru belirli bir hızda ilerleyen trafik akışının durma veya yavaşlamalarla bozulması.

şok dalgası hızı / *shockwave speed*
Akış oranındaki değişimin yoğunluktaki değişime oranı.

T
tahliye güzergahı aydınlatması / *evacuation route lighting*
Tünel içerisinde yayalara kılavuzluk eden ve acil çıkış için tahliye yolunu gösteren aydınlatma.

tahrik kontrolü / *actuator control*
Sürüş yardımcı olmak için aracın enine, boyuna ve dikey değişkenlerinin kontrolü.

tahsilat acentası / *collection agent*
Yeniden yükleme ve dağıtımı da içerecek şekilde ödeme araçlarının kullanıcıya satışından ve ödemenin tahsil edilmesinden sorumlu olan kuruluş adına faaliyet gösteren organizasyon.

tahsisli şerit / *dedicated lane*
Sürekli olarak veya belli zamanlarda bazı araçlar veya kullanıcılarla ayrılan yol şeriti.

takip mesafesi süresi / *follow-up time*
Çok yoğun bir trafikte birbirlerini takip eden araçların daha az yoğun bir trafik akımına geçtiklerinde yada kuyruktan çıkarken aralarındaki açıklık süresi.

takip mesafesi uyarısı / *following distance warning*

talebe dayalı servisler

Araç ile arkadaki araç arasındaki fiziksel mesafenin çok kısa olabileceği bilgisi.

takip zaman aralığı uyarısı / *following time gap warning*
Arkadaki aracın takip zaman aralığının çok az olabileceği bilgisi.

takograf / *tachograph*
Kanuni belirlemelere uymak için, hız, zaman ve diğer ilgili verileri belirli bir araç ve sürücüler için kaydeden cihaz.

taktiksel trafik yönetimi / *tactical traffic management*
Ulaşım ağındaki anlık durumların üstesinden gelmede kullanılan eşgüdümlü önlemler.

takviye desteği / *augmentation support*
Bir ücret uygulama cihazının mevcut coğrafi konum ya da kimliği vs. hakkında araç içi yerleşik cihazın bilgilendirilmesi, örneğin uydu sinyallerinin konumlandırma için yetersiz olduğunda.

talebe dayalı servisler / *on demand service*
Çoğunlukla merkezden göndermeye dayalı bir sistem kullanılarak, toplu taşıma hizmetlerinin yolcuların bireysel ihtiyaçlarını (binış ve varış yeri, günün saati vb.) karşılayacak şekilde sağlanması.

talebe duyarlı toplu taşıma

talebe duyarlı toplu taşıma
/ demand responsive public transport

Çoğunlukla merkezden göndermeye dayalı bir sistem kullanılarak, toplu taşıma hizmetlerinin yolcuların bireysel ihtiyaçlarını (biniş ve varış yeri, günün saati vb.) karşılayacak şekilde sağlanması.

talep akış oranı/*demand flow rate*
Araçların veya kişilerin hizmet talep ettikleri bir noktadaki akış oranı.

talep sınırlama / *demand restraint*

Hassas ve aşırı yüklenmiş alanlarda trafiği azaltmak veya modal dağılımı düzenlemek için alınan önlemler.

talep toplama / *demand compilation*

Yolcu taleplerinin alınması ve sürüş talimatlarına dönüştürülmesi.

talep yönetimi / *demand management*

Ulaşım ihtiyacını, yer ve zamana göre trafik dağılımını ve ulaşım modu seçimini etkilemeyi amaçlayan önlemler.

tarife / *schedule*

Toplu ulaşım hizmetlerinin takvimlendirilmiş kalkışlarının, varışlarının, geçiş zamanlarının listesi.

tarife sınıfı / *tariff class*

Otoyol ücret sisteminde benzer sınıftaki taşıt tipleri kümesi.

tarife şeması / *tariff scheme*

Tarife sınıflandırılmasına göre ödenecek otoyol ücret tahsisi.

tarifeli araç / *scheduled vehicle*

Önceden tanımlanmış bir güzergah ve hareket programı izleyen bir araç.

tasarım hızı / *design speed*

Asgari yol unsurlarının belirlendiği bir yolun tamamı veya bir kesimi için tanımlanan teorik hız.

taşıma belgesi işlemleri / *transport document handling*

Taşıma usülleri, gümrük bildirimleri, tehlikeli mal bildirimleri ve sevkiyat uyarıları gibi taşımacılık belgelerinin hazırlanması.

taşınabilir cihaz / *nomadic device*

Haberleşme ve iletişim için kullanılan taşınabilir cihaz.

taşınabilir işaret / *movable sign*

Bir yerden başka bir yere kolayca taşıyabilmek için tasarlanmış işaret.

taşıt aralığı / *headway (1)*

Birbirlerini takip eden iki aracın bir noktadan geçişi sırasında,

araçların aynı noktaları düşünülerek aralarında oluşan zaman farkı (bir aracın önünden diğer aracın önüne olan fark).

taşıt aralığı kontrolü / *headway control*

Sürücünün öndeki araç için belirlediği zaman aralığını otomatik olarak sabitleme.

taşıt fasılası / *headway (2)*

Aynı güzergah üzerinden geçen iki sıralı toplu taşıma aracı arasındaki zaman aralığı.

taşıt grubu / *platooning*

Gönüllü veya gönülsüz olarak grup halinde yolculuk eden araçlar.

taşıt mesafe aralığı / *distance headway*

Birbirlerini takip eden iki aracın, araçların aynı noktaları düşünülerek aralarında oluşan mesafe (bir aracın önünden diğer aracın önüne olan uzaklık).

taşıt mesafesi / *space headway*

Birbirlerini takip eden iki aracın, araçların aynı noktaları düşünülerek aralarında oluşan mesafe (bir aracın önünden diğer aracın önüne olan uzaklık).

taşıt saptama / *vehicle detection*

Bir taşıtın varlığını veya geçişini tanıma.

tehlike

taşıt zaman aralığı / *time headway*

Birbirlerini takip eden iki aracın bir noktadan geçişi sırasında, araçların aynı noktaları düşünülerek aralarında oluşan zaman farkı (bir aracın önünden diğer aracın önüne olan fark).

tedarik zinciri / *supply chain*

Bir ürün veya hizmetin tedarikçiden kullanıcıya taşınması ile ilgili organizasyonlar, kişiler, teknolojiler, faaliyetler, bilgiler ve kaynaklar bütünü.

tedarik zinciri yönetimi / *supply chain management*

Tedarik zincirinin planlanması, koordinasyonu ve optimizasyonu.

tehlike (1) / *danger*

Bir malzeme veya sürecin hasara sebep olabilecek özellikleri.

tehlike (2) / *hazard*

Doğası ve gücünden dolayı, insan hayatına ve sağlığına, mal ve mülklerine veya çevreye zarar verebilecek tehdit unsuru.

tehlike uyarısı

tehlike uyarısı / *hazard warning*
Yol ağının belirli bir kısmında tespit edilen veya tahmin edilen tehlikeye karşı sürücülerin uyarılması.

tehlikeli bölge uyarısı / *hazardous location warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yol boyunca olaylar, kalıcı veya geçici tehlikeler nedeniyle potansiyel risk bilgisinin verilmesi.

tehlikeli madde (1) / *dangerous materials*

Yapıları itibarı ile tehlikeli maddeler (patlayıcı, zehirli vb.).

tehlikeli madde (2) / *hazardous materials*

Yapıları itibarıyla ulaşım açısından tehlikeli, aşırı yüklü veya büyük hacimli mallar.

tehlikeli madde güzergah

planlama / *hazardous materials route planning*

Mallara ilişkin bütün kısıtlamalar dikkate alınarak ve gerektiğinde

yetkili makamlardan izin alınarak, tehlikeleri mallar ile ilgili bir güzergah planının hazırlanması.

tehlikeli madde izleme (1) / *dangerous materials monitoring*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) taşınmasıyla ilgili tüm verilerin toplanması.

tehlikeli madde izleme (2) / *hazardous materials monitoring*

Tehlikeli malların taşınmasıyla ilgili tüm verilerin toplanması.

tehlikeli madde özellik bilgisi

(1) / *dangerous materials characteristics information*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) yapısı ve taşıma prosedürleri hakkında bilgi.

tehlikeli madde özellik bilgisi

(2) / *hazardous materials characteristics information*

Tehlikeli malların yapısı ve taşıma prosedürleri hakkında bilgi.

tehlikeli madde yönetimi (1) / *dangerous materials management*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) taşınmasını yönetme ve denetleme faaliyetleri.

tehlikeli madde yönetimi (2) / *hazardous materials management*

Tehlikeli malların taşınma yönetimi ve denetleme faaliyetleri.

tehlikeli maddeler işlemi (1) / *dangerous materials operation*

Patlayıcı gibi tehlikeli malların uygun kullanımı ve taşınması ile ilgili, bilgi akışı dahil olmak üzere, nakliyeciler ve sürücü faaliyetleri.

tehlikeli maddeler işlemi (2) / *hazardous materials operation*

Tehlikeli malların uygun kullanımı ve taşınması ile ilgili, bilgi akışı dahil olmak üzere, nakliyeciler ve sürücü faaliyetleri.

tehlikeli mal (1) / *dangerous goods*

Yapıları itibarı ile tehlikeli mallar (patlayıcı, zehirli vb.).

tehlikeli mal (2) / *hazardous goods*

Yapıları itibarıyla ulaşım açısından tehlikeli, aşırı yüklü veya büyük hacimli mallar.

tehlikeli mal izleme (1) / *dangerous goods monitoring*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) taşınmasıyla ilgili tüm verilerin toplanması.

tehlikeli mal güzergah planlama

tehlikeli mal izleme (2) / *hazardous goods monitoring*

Tehlikeli malların taşınmasıyla ilgili tüm verilerin toplanması.

tehlikeli mal özellik bilgisi (1) / *dangerous goods characteristics information*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) yapısı ve taşıma prosedürleri hakkında bilgi.

tehlikeli mal özellik bilgisi (2) / *dangerous goods characteristics information*

Tehlikeli malların yapısı ve taşıma prosedürleri hakkında bilgi.

tehlikeli mal yönetimi (1) / *dangerous goods management*

Tehlikeli malların (patlayıcı vb.) taşınmasını yönetme ve denetleme faaliyetleri.

tehlikeli mal yönetimi (2) / *hazardous goods management*

Tehlikeli malların taşınma yönetimi ve denetleme faaliyetleri.

tehlikeli mal güzergah planlama (1) / *dangerous goods route planning*

Mallara (patlayıcı vb.) ilişkin bütün kısıtlamalar dikkate alınarak ve gerektiğinde yetkili makamlardan izin alınarak, tehlikeli mallar ile ilgili bir güzergah planının hazırlanması.

tehlikeli mal güzergah planlama

tehlikeli mal güzergah planlama (2) / *hazardous goods route planning*

Mallara ilişkin bütün kısıtlamalar dikkate alınarak ve gerektiğinde yetkili makamlardan izin alınarak, tehlikeleri mallar ile ilgili bir güzergah planının hazırlanması.

tehlikeli mallar işlemi (1) / *dangerous goods operation*

Patlayıcı gibi tehlikeli malların uygun kullanımı ve taşınması ile ilgili, bilgi akışı dahil olmak üzere, nakliyeciler ve sürücülerin faaliyetleri.

tehlikeli mallar işlemi (2) / *hazardous goods operation*

Tehlikeli malların uygun kullanımı ve taşınması ile ilgili, bilgi akışı dahil olmak üzere, nakliyeciler ve sürücülerin faaliyetleri.

tek şeritli ödeme istasyonu / *single lane payment station*

Şeritlerin fiziksel olarak ayrıldığı ödeme istasyonu.

tekerlek dönme süresi / *wheel turning time*

Bir taşıtın hareket halinde bulunduğu süre yada bir tarifeli aracın güzergah boyunca hareket halinde olduğu süre.

teknik birlikte çalışabilirlik / *technical interoperability*

Ara bağlantı, eşgüdüm veya kay-

nakların paylaşımı vasıtasıyla farklı cihazların birlikte çalışabilme kapasitesi.

tekrarlamayan sıkışıklık / *non-recurrent congestion*

Bir trafik olayı gibi nedenlerden dolayı meydana gelen beklenmeyen sıkışıklık, tıkanıklık.

tekrarlayan sıkışıklık / *recurrent congestion*

Aşırı doyumluk gibi nedenlerden dolayı sık sık meydana gelen beklenen sıkışıklık, tıkanıklık.

telefonla araç çağırma / *dial-a-ride*

Çoğunlukla merkezden göndermeye dayalı bir sistem kullanılarak, toplu taşıma hizmetlerinin yolcuların bireysel ihtiyaçlarını (binış ve varış yeri, günün saati vb.) karşılayacak şekilde sağlanması.

telefonla otobüs çağırma / *dial-a-bus*

Çoğunlukla merkezden göndermeye dayalı bir sistem kullanılarak, toplu taşıma hizmetlerinin yolcuların bireysel ihtiyaçlarını (binış ve varış yeri, günün saati vb.) karşılayacak şekilde sağlanması.

tepe saat / *peak hour* (2)

Trafik talebinin en yüksek olduğu saat.

tepe saat faktörü / *peak hour factor* (1)

Zirve saati boyunca trafik değişim ölçüsü, tüm zirve saati içerisindeki trafik akışının, aynı saat içerisindeki maksimum 15 dakikalık akış değerine bölünmesiyle elde edilir.

tepe saatler / *peak time*

Belli kriterlere göre trafik talebinin en yüksek olduğu belirli bir zaman aralığı.

tepe saatler harici zaman / *off-peak time*

Trafik talebinin en yoğun olduğu saatler haricindeki zaman aralıkları.

terminal işletmecisi / *terminal operator*

Bir terminalde lojistik veya diğer hizmetlerden sorumlu kişi ya da kuruluş.

tıkanma

ters yön / *upstream*

Trafik akış yönünün tersi.

ters yönde sürüş uyarısı / *wrong way driving warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla ters yönde ilerleyen araç sürüşü hakkında yakındaki sürücülere bilgi verilmesi.

tersine çevrilebilir şerit kontrolü / *reversible lane control*

Belli şeritlerde akış yönünün değiştirilmesi ve kontrolü için önlemlerin uygulanması.

tespit noktası / *detection point*

Harici algılayıcı veya araç içi yerleşik konum belirleyicilerle aracın tespit edildiği yer.

teşekkül / *entity* (1)

Sistemde hakkındaki bilgilerin saklandığı her türlü varlık, olgu.

tıkanma / *gridlock* (2)

Bir kavşak veya yol ağının çakışan trafik akışı nedeniyle tıkanması, kilitlenmesi.

ticari araç işletimi

ticari araç işletimi / commercial vehicle operation

Bir araç turu ile ilgili , sürücünün ve malların durumunu gözlemleme ve kaydetme, doğru güzergah seçimi, değişen siparişlerin alınması ve ücretlerin ödenmesi gibi tüm faaliyetler.

ticari araç mahsuplaşma /

commercial vehicle pre-clearance
Ticari araçların kimlik bilgilerinin, belgelerinin, emniyet durumunun ve ağırlığının kontrol noktasına ulaşmadan önce kontrolden geçildiği hizmetler.

ticari araç yerleşik güvenlik gözlemleme / commercial vehicle onboard safety monitoring

Araç içi yerleşik veri toplama ve araç güvenliği durum değerlendirilmesi; örneğin frenler, sürücü uyanıklığı veya yerinden çıkan yük hakkında.

toplu güzergah iyileştirilmesi / collective route optimisation

Ağ optimizasyonuna dayalı en uygun güzergahın hesaplanması.

toplu taşıma ağı tasarımı / public transport network design

Toplu taşıma güzergahları yapısının; ulaşım türleri, terminaller, duraklar ve yol uyarlamaları ile birlikte tanımlanması.

toplu taşıma bakım yönetimi

/ public transport maintenance management

Toplu ulaşım araçlarını ve tesislerini kullanıma hazır ve uygun durumda tutmak için gerekli faaliyetlerin yönetimi .

toplu taşıma bilgisi / public transport information

Toplu taşıma ağları, ücretler, hareket programı, aktarma noktaları, “park et - devam et” tesisleri vs. hakkında bilgi.

toplu taşıma çağrı merkezi / public transport call centre

Toplu taşıma bilgisi, talebe duyarlı toplu taşıma vb. için çağrı merkezi.

toplu taşıma güvenliği / public transport security

Güvenliği sağlamak amacıyla otobüslerin, trenlerin, terminalerin ve diğer yolcu alanlarının gözlenmesi ve gerekli eylemlerin uygulanması.

toplu taşıma hattı / public transport route

Belirli bir otobüs yada diğer hizmetin izlediği ardışık yol kesimlerinin bütünü.

toplu taşıma hizmeti planlama / public transport service planning

Hizmetlerin sıklığı ve tipi, aracın türü gibi parametreler ile hizmet kalitesini tanımlama.

toplu taşıma işlemleri yönetimi

/ public transport operations management

Depoların, terminal trafiğinin, araçların, sistemlerin ve personelin yönetiminin yanı sıra tarifelerin, sürücülerin ve araçların tahsisini içeren, toplu ulaşım hizmetlerini kontrol etme faaliyetleri.

toplu taşıma işletme kontrolü / public transport operations control

Servislerin planlanan seviyesi ve araç gözlemeye dayanan düzeltici eylemlerin yürütülmesi.

toplu taşıma önceliği / public transport priority

Aktif veya pasif tedbirler ile toplu taşımaya verilen öncelik.

toplu taşıma planlama / public transport planning

Toplu ulaşım hizmetlerinin orta ve uzun vadeli planlanması.

toplu taşıma şeridi / public transport lane

trafik akışı

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda toplu taşıma araçlarına (veya mümkün olduğu durumlarda diğer araç sınıflarına) ayrılan yol şeriti.

toplu taşıma yönetimi / public transport management

Güzergahların, hareket programlarının, tarifelerin, ödeme sistemlerinin, filoların, ödeme sistemlerinin, depoların, yolcu bilgilerinin planlanmasını içeren toplu taşımanın yönetimi.

toplu taşımada gecikme / public transport delay

Bir tarifeli aracın tarifenin gerisinde kaldığı süre.

toptan ücret sistemi / flat fare system

Ücretin mesafe ve günün saati gibi kriterlerden bağımsız olarak belirlendiği ücret sistemi.

trafik akış kalitesi / traffic flow quality

Hız, yolculuk süresi, hareket serbestliği, trafik yol kesintileri, konfor ve kolaylık gibi hizmet özellikleri açısından trafik akımının operasyonel koşullarının kalitesinin ölçümü.

trafik akışı / traffic flow

Yolun belli bir kesitinden belirli bir zaman aralığında geçen araç veya kişi sayısı.

trafik bilgisi

trafik bilgisi / *traffic information*
Anlık veya tahmini trafik durumu bilgisi.

trafik dedektörü / *traffic detector*
Nesnelerin varlığını veya geçişini gösteren cihaz.

trafik duraklama süresi / *traffic standstill time*
Otobüs durakları hariç güzergahdaki durma süresi.

trafik durumu tahmini / *traffic prediction*
Trafik talebi, modal bölünme, hatlar üzerindeki trafik hacmi ve hız gibi ulaşım sistemlerinin tahmini.

trafik durumu uyarısı / *traffic condition warning*
Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye kaza yada öndeki sıkışıklık gibi trafik koşullarındaki geçici değişim nedeniyle potansiyel risk bilgisinin verilmesi.

trafik düzenlemelerini gözlemlenmesi / *traffic regulations monitoring*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; yol çizgileri, yol, levha işaretleri ve trafik ışıkları gibi düzenleyici bilgilerin gözlenmesi ve yorumlanması.

trafik gözetimi / *traffic surveillance (2)*

Mevcut trafik koşullarına ilişkin veri toplama ve durum değerlendirilmesi.

trafik gözetleme / *traffic surveillance (1)*
Yasa dışı veya tehlikeli davranışları tespit etmek için trafiğin gözetilmesi.

trafik gözlemlenmesi / *traffic monitoring*
Mevcut trafik koşullarına ilişkin veri toplama ve durum değerlendirilmesi.

trafik hacmi / *traffic volume*
Yolun belli bir kesitinden belirli bir zaman aralığında geçen araç veya kişi sayısı.

trafik ihlali / *traffic violation*
Trafik yasalarına, yönetmeliklerine veya kurallarına uymama, ihlal etme.

trafik işaretlerini gözlemlenmesi / *road signs monitoring*
Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak yol işaretlerinin gözlenmesi ve yorumlanması.

trafik kaynaklı gecikme / *traffic delay*
Gecikmenin taşıtlar veya insanlar arasındaki etkileşimden kaynaklanan kısmı.

trafik kazası raporlama / *traffic accident reporting*
Trafik kazasının belirlenmiş bir formatta karakteristikleri ile ilgili olarak bilgi sağlanması.

trafik kazası tespiti / *traffic accident detection*
Trafik kazasının tespiti.

trafik kontrol / *traffic control*
Yol işaretleri ve levhaları, trafik sinyal ve lambaları ve diğer yasal uyarıcı tedbirler ile trafik akışının kontrolü.

trafik kontrolü kaynaklı gecikme / *control delay*
Gecikmenin trafik kontrol önlemlerinden kaynaklanan kısmı.

trafik kullanım yoğunluğu / *traffic intensity*
Yolun belli bir kesitinden belirli bir zaman aralığında geçen araç veya kişi sayısının zamana oranı.

trafik sinyal kontrol cihazı

trafik modelleme / *traffic modelling*
Uygulanabilir teorilere, bilimsel yöntemlere, tarihsel verilere, günlük ölçülere ve tahminlere dayalı olarak trafiğin tanımının matematiksel gösterimi.

trafik olayı / *traffic incident*
Trafiği kötü yönde etkileyen olağan dışı ve plansız hadise (trafik kazalarını da içerir).

trafik raporlama / *traffic reporting*
Araçlardan veya sürücülerden olayları da içeren trafik durumu hakkında bilgilerin sağlanması. (örneğin bir trafik yönetim merkezine).

trafik simülasyonu / *traffic simulation*
Gerçek trafik davranışlarının küçük (bireysel araçlar) veya büyük seviyelerde (trafik akışları) matematiksel modellemesi.

trafik sinyal gözlemlenmesi / *traffic signal monitoring (1)*
Trafik sinyal işletimine ilişkin veri toplanması ve durum değerlendirilmesi.

trafik sinyal kontrol cihazı / *traffic signal controller*
Bir veya daha fazla yerde trafik sinyallerini kontrol eden cihaz.

trafik sinyal koordinasyonu

trafik sinyal koordinasyonu / traffic signal coordination

İki veya daha fazla yakın trafik sinyalinin birbirleriyle ilişki içinde çalıştırılması (örneğin yeşil dalga oluşturulmak için).

trafik sinyal önceliği / traffic signal priority

Sinyal kontrollü kavşak, yol kesimi yada ağında, otobüsler veya kurtarma araçları gibi belirli kategorideki yol kullanıcılarına öncelik verilmesi.

trafik sinyali / traffic signal

Trafiği kırmızı, sarı ve yeşil renkli ışıklar, oklar ve benzeri işaretlerle kontrol eden sistem.

trafik sinyali uyarısı / traffic signal warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülere ilerideki trafik sinyali bilgisinin verilmesi.

trafik sinyallerini gözlemeleme / traffic signal monitoring (2)

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; trafik sinyallerinin gözlenmesi ve yorumlanması.

trafik tahmini / traffic forecasting

Trafik talebi, modal bölünme, hatlar üzerindeki trafik hacmi ve hız gibi ulaşım sistemlerinin tahmini.

trafik tıkanıklığı / traffic jam

Araçların belli sürelerde durmak zorunda kaldığı sıkışık trafik.

trafik uyarımlı kavşak sinyal kontrolü / vehicle actuated intersection signal control

Trafik dedektörleri ile gözlemlenen güncel talebe göre otomatik olarak ayarlanan kavşak sinyal kontrolü.

trafik vaka bilgisi / traffic incident information

Vakalar ve trafik ile ilgili sonuçları hakkındaki bilgi.

trafik vakası raporlama / traffic incident reporting

Trafik vakasının belirlenmiş bir formatta karakteristikleri ile ilgili olarak bilgi sağlanması.

trafik vakası tespiti / traffic incident detection

Trafik vakalarının, genellikle döngü dedektörleri ve algoritmalar

veya görüntü analizi aracılığıyla otomatik olarak tespiti.

trafik ve seyahat bilgisi / traffic and travel information

Trafik veya seyahat ile ilgili konuların anlık veya tahmini durumları hakkındaki bilgi.

trafik veri sınıflandırması / traffic data classification

Trafik verilerinin taşıt türlerine göre gruplandırılması.

trafik verimliliği / traffic efficiency

Trafik performans kalitesini gösteren ölçü.

trafik verisi toplama / traffic data collection

Hacim, hız, doluluk, seyahat süresi ve bunlardaki değişimler gibi, trafik akışının yer ve zaman ile ilgili özelliklerinin toplanması.

trafik yoğunluğu / traffic density

Belirli bir yol kesimi veya alanını kullanan araç veya insan sayısının oranı.

trafik yönetimi / traffic management

Trafik akışının (yük, yolcu ve araç) talep yönetimi, trafik bilgisi, trafik kontrolü ve diğer ölçümler tarafından yönetimi.

tren yolu geçit uyarısı

trafikle ilgili olay bilgisi / traffic related event information

Trafik durumunu etkileyebilecek önemli olayların bilgisi.

Trans Avrupa Ulaşım Ağı / Trans - European Transport Network

Avrupa Birliği tarafından tanımlanan ana Avrupa ulaştırma ağı.

Trans Avrupa Yol Ağı / Trans- European Road Network

Avrupa Birliği tarafından tanımlanan ana Avrupa karayolları ağı.

tren yolu geçit uyarısı / railway crossing warning (2)

Karayolu kullanıcılarının demiryolu geçidine yaklaşırken uyarılması.

tur hazırlığı

tur hazırlığı / *tour preparation*
Araç hazırlığı, hava ve trafik bilgilerinin toplanması, malların, deponun, teçhizatın ve belgelerin kontrolü.

turist bilgisi / *tourist information*
Cazibe merkezleri, konaklama yerleri ve turistleri ilgilendiren diğer tesisler hakkında bilgi.

tüketici / *consumer*
Ulaşımı veya ulaşım ile ilişkili hizmetleri kullanan kişi veya organizasyon.

tünel acil durum çıkışı / *tunnel emergency exit*
Acil bir durumda tünel içerisinden dışarıda boş ve emniyetli bir alana emniyetle tahliye sağlayacak, tünel ana girişlerini (portal) de içeren bir kapı ya da başka bir açıklık.

tünel acil durum hizmetleri / *tunnel emergency services*,
İtfaiye, ambulans, polis ve çekicinin de ilgilendiren bir vaka durumunda ister kamu, ister özel veya işletmecisi personel müdahalesini içeren tüm servisler.

tünel acil durum yürüyüş yolu / *tunnel emergency walkway*
Acil bir durumda yaya olarak tahliye için ayrılmış, tünel enkesitinin yükseltilmiş ya da yükseltilmemiş bir parçası.

tünel cebi / *tunnel lay-by*
Tünelin akış şeritleri dışında servis araçları veya acil durumlarda geçici park yapmak için ayrılmış alan.

tünel denetim birimi / *tunnel inspection entity*
Üst düzey yetkinliğe sahip ve tünel işletmecisinden bağımsız; tünel denetimleri, değerlendirmeleri ve testleri yapan kuruluş.

tünel emniyet aydınlatması / *tunnel safety lighting*
Hem tahliye hem de sürüş için asgari aydınlık seviyesini sağlayan aydınlatma.

tünel emniyet görevlisi / *tunnel safety officer*
Tünel içerisinde çalışan personelin ve kullanıcıların güvenliğini sağlamak için idari tünel otoritesinin ön onayıyla tünel yöneticisi tarafından görevlendirilen, bütün önleyici ve güvenlik önlemlerini koordine eden personel.

tünel havalandırma kontrolü / *tunnel ventilation control*
Günün belli bir saati, ölçülen emisyon seviyeleri, duman ve ısı algılaması, hava akış ölçümü, trafik durumu, yangının durumu ve operatör iletişimi gibi tanımlı kriterlere dayalı havalandırma yönetimi.

tünel işletmecisi / *tunnel manager*
Bir tünelin dizaynı, yapımı veya işletim safhalarının yönetiminden sorumlu olan, idari tünel otoritesi tarafından belirlenen kamu veya özel sektör kurumu.

tünel kaçış güzergahı / *tunnel escape route*
Tünel içindeki herhangi bir nokta ile tünel dışında emniyetli bağımsız bir alan arasında olası acil durum çıkışları ve tahliye/kaçış tünellerini de içeren bağlantının tamamı.

tünel kaçış güzergahı aydınlatması / *tunnel escape route lighting*
Acil çıkış kapısından boş ve emniyetli alandaki son çıkışa kadar olan yolda görüş ve kılavuzluk sağlayan aydınlatma.

tünel tahliye güzergahı aydınlatması / *tunnel evacuation route lighting*
Yayalara kılavuzluk eden ve acil çıkış için tahliye yolunu gösteren aydınlatma.

tünel arası bağlantı

tünel trafik kontrolü / *tunnel traffic control*
Tünellerin içinde ve yakınında trafik kontrol önlemlerinin uygulanması.

tünel trafik yönetimi / *tunnel traffic management*
Özellikle vakalar ve acil durumlara ilgili paydaşlar arasındaki işbirliğini içeren tünel trafiğinin yönetimi.

tünel uzunluğu / *tunnel length*
Tünelin kapalı kısmında ölçülen en uzun trafik şeridinin uzunluğu.

tünel yönetimi / *tunnel management*
Bir tünelin yapısı, sistemleri, işletimi ve trafiğinin yönetimi.

tünel arası bağlantı / *tunnel cross-connection*
Tünel tüpleri arasındaki, yangın çıkış kapılarıyla donatılmış koridor.

ulaşılabilirlik

U

ulaşılabilirlik / availability (2)

Bir veri veya sisteme yetkilendirilmiş kişilerce nasıl erişilebileceğini tanımlayan özellik.

ulaşım ağ yöneticisi / transport network manager

Ulaşım planlama ve yürütmesi ile ilgili bütün mevcut altyapı bilgilerini toplayıp ulaşım kullanıcılarına ve ulaşım hizmeti sağlayıcısına sunan kuruluş.

ulaşım ağı gözetimi / network surveillance

Belirli bir yol ağı üzerindeki trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

ulaşım ağı gözleme / network monitoring

Belirli bir yol ağı üzerindeki trafiğin veya diğer trafik öğelerinin gözlenmesi.

ulaşım bakım yönetimi / transit maintenance management

Toplu ulaşım araçlarını ve tesislerini kullanıma hazır ve uygun durumda tutmak için gerekli faaliyetlerin yönetimi.

ulaşım bilişimi / transport informatics

Akıllı ulaşım sistemleri uygulamalarında bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanan teknikler grubu.

ulaşım düzenleyicisi / transport regulator

Ulaşım ile ilgili düzenlemeler, yasaların uygulanması, idari hükümler ile uluslararası anlaşmalardan sorumlu organizasyon.

ulaşım güvenliği / transit security

Güvenliği sağlamak amacıyla otobüslerin, trenlerin, terminallerin ve diğer yolcu alanlarının gözlenmesi ve gerekli eylemlerin uygulanması.

ulaşım hesabı / transport account

Kullanıcının hizmet sağlayıcısı ile yaptığı sözleşmeye göre kullanabileceği ve karşılığını ödediği veya ödeyeceği ulaşım servis haklarının içeren hesap.

ulaşım hizmeti / transport service

Ulaşım altyapısıyla ilgili kullanıcıya sunulan hizmet.

ulaşım hizmeti kullanımı / transport consumption

Tek bir ulaşım hizmetinin kullanımı.

ulaşım ile ilgili hizmet

ulaşım işlemi / transport transaction

Bir veya bir grup ulaşım hizmetinin kullanımı için yapılan tek bir ödeme.

ulaşım işlemleri yönetimi / transit operations management

Depoların, terminal trafiğinin, araçların, sistemlerin ve personelin yönetiminin yanı sıra tarifelerin, sürücülerin ve araçların tahsisini içeren, toplu ulaşım hizmetlerini kontrol etme faaliyetleri.

ulaşım işletme kontrolü / transit operations control

Servislerin planlanan seviyesi ve araç gözlemeye dayanan düzeltici eylemlerin yürütülmesi.

ulaşım koridoru / transport corridor

İki nokta arasında birbirlerine paralel olarak çalışan farklı ulaşım modları seçeneklerinin sunulduğu ulaştırma hizmetlerinin bütünü

ulaşım kullanıcısı / transport user

Ulaşımı veya ulaşım ile ilişkili hizmetleri kullanan kişi veya organizasyon.

ulaşım modu bilgisi / transport mode information

Kullanıma hazır ulaşım türleri ile güzergah, hareket programı ve tarife bilgisi.

ulaşım modu seçimi / transport mode selection

Belli bir sevkiyat için ulaşım modlarının seçilmesi.

ulaşım ödeme işlemi / transport payment transaction

Bir veya bir grup ulaşım hizmetinin kullanımı için yapılan tek bir ödeme.

ulaşım ödemesi / transport payment

Kullanıcının hesabından ulaşım hesabına fon aktarılması.

ulaşım servis sağlayıcı / transport service provider

Ulaşım ile ilgili bir hizmeti (örneğin yol hizmeti) sağlayan kuruluş.

ulaşım talep yönetimi / transport demand management

Ulaşım ihtiyacını, yer ve zamana göre trafik dağılımını ve ulaşım modu seçimini etkilemeyi amaçlayan önlemler.

ulaşım telematiği / transport telematics

Akıllı ulaşım sistemleri uygulamalarında bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanan teknikler grubu.

ulaşım ile ilgili hizmet / transport related service

Oteller, restoranlar vb. dahil olmak üzere ulaşım ile ilgili her türlü hizmet.

ultrasonik dedektör

ultrasonik dedektör / *ultrasonic detector*

İnsanın işitme limitlerinin üzerindeki frekanslarda ses enerjisi taşıyan dalgalarını alan ve veren aktif dedektör.

uyarılmış talep / *induced demand*

Gözlemlenmenin mümkün olmadığı ulaşım talebi, örnek; kapasitenin sınırlandırıldığı zamanlardaki ulaşım talebi.

uyarılmalı hız kontrolü / *adaptive cruise control*

Sürücü tarafından belirlenmiş tercihlere göre, araç içi yerleşik ekipmanları kullanarak öndeki araçla uyum içinde dinamik hız ve mesafe kontrolü.

ayarlanabilen ön far sistemi / *adaptive front light system*

Gelen trafiğe, virajlara, dönüş manevralarına veya dönüş sinyaline göre otomatik olarak ayarlanan ön far sistemi.

uydu destekli navigasyon / *assisted satellite navigation*

Mevcut konumun; önceki konum üzerinden, güzergah ve alınan mesafe ya da güzergah, ortalama hız ve geçen zaman bilgileri kullanılarak hesaplanması.

uygulama / *application*

Özel bir görevi yerine getirmek üzere gerçek bir ortama kurulan ve işletilen bir sistem veya servis.

uygunluk denetimi / *compliance check*

Bir otonom ücret toplama sisteminin araç içi yerleşik ekipmanı ile otoyol ücret toplayıcı arasında elektronik yerleşik ekipmanı, taşıtı ve sözleşmeyi teşhis etme ve sürücünün yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini kontrol etme amacıyla kurulan iletişim.

uyumluluk / *compatibility*

Teçhizatların, süreçlerin ve hizmetlerin özel şartlar altında istenmeyen etkileşimlere sebep olmadan ilgili şartları yerine getirecek şekilde birlikte kullanılabilmesi.

uzak dur sinyali ihlali uyarısı / *keep-clear violation warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye kendi aracının veya başka bir aracın uzak dur işaretini ihlali yaptığı yada yapmak üzere olduğu bilgisinin verilmesi.

uzak ekipmanla gözleme / *remote equipment monitoring*

Uzak noktalardaki saha ekipmanlarından trafik kontrol merkezlerince uzaktan veri toplanması, durumlarının değerlendirilmesi.

uzaktan araç bloke etme / *remote vehicle immobilisation*

Uzaktan kontrol ile araç fonksiyonlarının devre dışı bırakılması.

uzatma aralığı / *extension interval*

Bir algılama nedeniyle yeşil ışığa eklenen süre.

Ü

ücret / *fee*

Belli bir hizmet için ödenecek toplam bedel.

ücret işlemleri / *fare transaction*

Ödeme araçları ve ilgili ücret ortamı (seyahat dökümanı) basımı ve dağıtımı, teslimatı yapma aktiviteleri ve ilgili ücretlerin toplanması.

ücret kesim noktası / *charging point*

Ücret kesilen yer.

ücret kümesi / *toll cluster*

Bir küme içindeki herhangi bir hizmet sağlayıcı ile sözleşmeye

ücretli şerit

sahip donanımlı araçların birlikte çalışmasını sağlayan, ortak bir sözleşmeye tabi olarak işleyen ücretli şerit grubu.

ücret sistemi / *fare system*

Bölge, zaman, mesafe ve bunlarla ilgili ücret ürünleri gibi değişkenlerin oluşturduğu ücret yapısı.

ücret tarifesi / *tariff*

Bölge, zaman, mesafe ve bunlarla ilgili ücret ürünleri gibi değişkenlerin oluşturduğu ücret yapısı.

ücret toplama / *fee collection*

Kullanıcının ulaşım hesabı borçlandırılarak bir hizmeti kullanma bedelinin alınması.

ücretlendiren işletmeci / *charging operator*

İşleticiler arasında yapılan bir anlaşma uyarınca bir kullanıcı ile ana operatör arasındaki sözleşmeye göre ödeme kabul eden ödeme sistemi işletmecisi.

ücretli çok yolculu araç şeridi / *high occupancy toll lane*

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda çok yolculu araçlara ayrılan ücretli yol şeridi.

ücretli şerit / *pay lane*

Sürekli olarak veya belirli zamanlarda araçlara ayrılan ücretli yol şeridi.

üçüncü parti lojistik sağlayıcı

üçüncü parti lojistik sağlayıcı / *third party logistics provider*
Kendine ait taşımacılık kaynakları olmadan lojistik hizmeti sağlayan bağımsız kuruluş.

V

vaka bilgisi / *incident information*

Vakalar ve trafikle ilgili sonuçları hakkındaki bilgi.

vaka raporlama / *incident reporting*

Trafik vakasının belirlenmiş bir formatta karakteristikleri ile ilgili olarak bilgi sağlanması.

vaka tespiti / *incident detection*
Trafik vakalarının, genellikle döngü dedektörleri ve algoritmalar veya görüntü analizi aracılığıyla otomatik olarak tespiti.

vaka yönetimi / *incident management*

Trafik vakasının tespit edilmesi, gerekli önlemlerin uygulanması ve trafiğin normal akışına dönene kadar trafiğin yönetilmesi.

varış akış oranı / *arrival flow rate*

Araçların veya kişilerin bir noktaya varışındaki akış oranı.

varış oranı / *arrival rate*

Araçların veya kişilerin bir noktaya varışındaki akış oranı.

varış zamanı tahmini / *arrival time prediction*

Güzergah boyunca belirlenen bir noktaya bir aracın varış zamanını tahmin etmek.

varlık / *entity (2)*

Sistemde hakkındaki bilgilerin saklandığı her türlü varlık, olgu.

varlık saptama / *presence detection*

Saptama bölgesi içinde hareket eden veya duran nesnelere varlığını tanıma.

veri bütünlüğü / *data integrity*

Bilginin yetkilendirilmemiş değişikliklere karşı korunmasına dair güvence.

veri güvenliği / *data security*

Verinin varlığının, bütünlüğünün ve gizliliğinin güvence altına alınmasını sağlayan kavram.

veri iletişim mimarisi / *data communication architecture*

Belirli bir ortamda birlikte alt fonksiyonlar arası haberleşme sistemini sağlayan protokoller grubunun tanımı.

verimlilik / *efficiency*

Trafik performans kalitesini gösteren ölçü.

video dedektör / *video detector*
Nesneleri tanımlamak ve izlemek için video görüntülerini analiz eden dedektör.

video görüntü dedektörü / *video image detector*

Nesneleri tanımlamak ve izlemek için video görüntülerini analiz eden dedektör.

Y

yanal kontrol / *lateral control*

Aracın enine hareketleriyle ilgili olarak sürücüye verilen devamlı destek; örneğin yol işaretleri ve yol kenarına göre.

yaptırım / *enforcement*

Kanunlara, yönetmeliklere veya kurallara uyulmasının sağlanması için yaptırım yetkisine sahip otoritelerce önleyici tedbirlerin alınması veya bu amaçla yapılan faaliyetler.

yaptırım uygulayıcısı / *enforcement operator*

Kullanıcılara uygulanan yaptırımları düzenleyen ve yürüten organizasyon.

yaptırım ücreti / *enforcement fee*
İhlal nedeniyle ödenecek ücret.

yarı enine havalandırma / *semitransverse ventilation*

yaya çarpma etkisi sistemi

Tünele temiz havanın basılması yada kirli havanın veya dumanın tahliye edilmesi için ayrı bir kanal kullanımına dayalı tünel havalandırma prensibi.

yarı enine tünel havalandırması / *tunnel semitransverse ventilation*

Tünele temiz havanın basılması yada kirli havanın veya dumanın tahliye edilmesi için ayrı bir kanal kullanımına dayalı tünel havalandırma prensibi.

yarı uyarmalı sinyal kontrolü / *semi actuated signal control*

Trafik talebi ile bütün sinyal gruplarının değil ama en az bir tanesinin harekete geçirildiği trafik sinyal kontrolü.

yasal kapasite / *legal capacity*

Aracın kayıt belgesine göre bir araçta taşınmasına izin verilen yolcu sayısı.

yavaş seyreden araç uyarısı / *slow-moving vehicle warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürüşü etkileyebilecek yavaş seyreden araç hakkında sürücüye bilgi verilmesi.

yaya çarpma etkisi sistemi / *pedestrian impact system*

Bir kaza durumunda yayaya çarpma etkisini azaltan güvenlik sistemi.

yaya safhası

yaya safhası / *all pedestrian stage*
Tüm yaya geçiş sinyal gruplarının yeşil olduğu safha.

yaya saptama / *pedestrian detection*
Bir yayanın varlığını veya geçişini tanıma.

yaya yoğunluğu / *pedestrian density*
Belirli bir yol kesimi veya alanını kullanan insan sayısının oranı.

yer ayırtma / *booking*
Bilet veya koltuk gibi yolculukla ilgili hizmetler için yer ayırtma.

yer rezervasyonu / *slot reservations*
Bir yükleme veya boşaltma noktasında zaman, yer ve gerekli tesislerin rezervasyonu.

yerel olarak belirlenmiş güzergah kılavuzu / *locally determined route guidance*
Yönlendirmelerin araç içi yerleşik ekipman ve yol ağ bilgisi gibi veritabanları kullanılarak belirlendiği yol kılavuzu.

yerleşik ekipman takviye desteği / *OBE augmentation support*
Bir ücret uygulama cihazının mevcut coğrafi konum ya da kimliği vs. hakkında araç içi yerleşik cihazın

bilgilendirilmesi, örneğin uydu sinyallerinin konumlandırma için yetersiz olduğunda.

yerleşik ekipman uygunluk denetimi / *onboard equipment (OBE) compliance check*
Bir otonom ücret toplama sisteminin araç içi yerleşik ekipmanı ile otoyol ücret toplayıcı arasında elektronik yerleşik ekipmanı, taşıtı ve sözleşmeyi teşhis etme ve sürücünün yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini kontrol etme amacıyla kurulan iletişim.

yeşil bant genişliği / *green bandwidth*
Yeşil dalga hattı boyunca tüm trafik sinyalleri için ortak yeşil yanma süresi.

yeşil çağırısı / *green call*
Yeşil ışığın yakılması veya uzatılması talebi.

yeşil dalga / *green wave*
Belli bir hızda akan trafiğin hep yeşil ışıkla karşılaşmasını sağlamak üzere yol boyunca trafik sinyallerinin koordine edilmesi.

yeşil dalga hızı / *green wave speed*
Yeşil dalganın teorik hızı.

yeşil ışık ayrımı / *green split*
Bir döngüdeki toplam yeşil ışık zamanının sinyal gruplarına dağılımı.

yeşil ışık bitiş sonrası süre / *past-end green time*
Yeşil ışık süresinin maksimum yeşil ışık süresinin ötesine artırılması. (örneğin güvenlik gerekçeleriyle).

yeşil ışık zaman dağılımı / *green time distribution*
Bir döngüdeki toplam yeşil ışık zamanının sinyal gruplarına dağılımı.

yeşil ışıklar arası matris / *intergreen matrix*
Yeşil ışıklar arası sürelerden oluşan matris.

yeşil ışıklar arası süre / *intergreen time*
Çakışan iki sinyal grubunun yeşil ışıkları arasındaki asgari süre.

yeşil lojistik / *green logistics*
Ekonomik, çevresel ve sosyal hedefler arasında daha sürdürülebilir bir dengeye katkıda bulunan lojistik hizmetler.

yoğunluk

yeşil sürüş / *green driving*
Yakıt tüketimini ve sera gazı salımını düşürmek için uygulanan çeşitli sürücü eylemleri.

yeşil sürüş yardımı / *green driving assistance*
Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla yerel ve güncel koşullara dayalı ekonomik sürüş tavsiyesi.

yeşil talebi / *green demand*
Yeşil ışığın yakılması veya uzatılması talebi.

yetki / *authorisation*
Belirli kaynaklara (örnek, korunmuş bilgi) yetkilendirilmiş kullanıcıların erişim hakkının tanımlanması.

yetkilendirme / *authentication*
Bilginin veya ekipmanın geçerli ve gerçek olduğunu tespit etme süreci.

yoğulma / *bunching*
Aynı güzergahtaki iki veya daha fazla toplu taşıma aracının hemen hemen aynı anda bir otobüs durağına veya benzeri bir noktaya varması.

yoğunluk / *density*
Belirli bir yol kesimi veya alanını kullanan araç veya insan sayısının oranı.

yol

yol / route (2)

Tanımlanmış birbirlerine bağlantılı yol kesimlerinin bütünü.

yol bakımı / road maintenance

Yol altyapısının kullanılabilir ve güvenli şartlarda tutulması için alınan kurallı ve kural dışı önlemler.

yol çalışması alanı yönetimi / work zone management

Yol çalışması alanlarında etkili işletme ve güvenli trafik sağlamak için alınan önlemler.

yol çalışması bilgisi / roadwork information

Güncel veya planlanmış yol çalışmaları bilgisi.

yol çalışması uyarısı / roadworks warning

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye yol boyunca yol çalışması bilgisinin verilmesi.

yol çizgilerini gözlemleme / road markings monitoring

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; yol çizgilerinin yerleşimi ve yasal yönden gözlenmesi ve yorumlanması.

yol durumu bilgisi / road status information

Güncel veya tahmin edilen yol koşulları bilgisi.

yol durumu gözlemleme / road status monitoring

Yol ekipmanları da dahil olmak üzere anlık yol koşulları hakkında verilerinin toplanması ve değerlendirilmesi.

yol durumu kaydı / road status recording

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak performans analizi veya kaza ile ilgili yol verilerinin kaydedilmesi.

yol fiyatlandırması / road pricing

Yol kullanımı için ücret uygulanması (vergilendirme düzeni, sıklık fiyatlandırması, kordon fiyatlandırma, yol, köprü veya tünel ücretleri vb.).

yol geometrisini gözlemleme / road geometry monitoring

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; yol geometrisinin gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

yol hava durumu bilgisi / road weather information

Güncel veya tahmin edilen yol kullanıcılarını ilgilendiren yol hava durumu bilgisi.

yol hava durumu gözlemleme / road weather monitoring

Yol trafiğini etkileyen hava koşulları hakkında verilerin toplanması ve değerlendirilmesi.

yol hava durumu yönetimi / road weather management

Yol hava koşulları hakkında bilgi toplanması, yol veya trafik yönetimiyle ilgili gerekli önlemlerin alınması.

yol hizmeti / road service

Yol kullanıcılarına verilen teknik destek hizmeti.

yol içi dedektör / in-roadway detector

Sensörü yol yüzeyine veya altına yerleştirilen dedektör.

yol kenarı / roadside

Yol boyunca konumlanmış.

yol kenarı bilgisi / roadside information

Yol kenarı cihazlar (örnek: değişken mesaj işaretleri) aracılığıyla sağlanan bilgi.

yol kenarı dedektörü / roadside detector

Sensörü yol üstüne veya yol kenarına yerleştirilen dedektör.

yol kenarı ekipmanları / roadside equipment

yol trafik koridoru

Yol boyunca yerleştirilmiş (yol kenarı, yolun altı veya üzeri) ekipmanlar.

yol kenarı yardımı / roadside assistance

Yol kullanıcılarına verilen teknik destek hizmeti.

yol kesimi trafik kontrolü / section traffic control

Bir karayolu kesitinde trafik akışını kontrol etmek için önlemlerin uygulanması.

yol kullanım bedeli / road user charge

Belli bir yol altyapısının kullanımı için ödenen vergi, harç veya ücret.

yol kullanım ücreti / road user fee

Belli bir yol altyapısının kullanımı için ödenen vergi, harç veya ücret.

yol trafik koridoru / road traffic corridor

İki nokta arasında birbirlerine paralel olarak hizmet veren yolların bütünü.

yol trafik sinyali

yol trafik sinyali / *road traffic signal*

Trafiği kırmızı, sarı ve yeşil renkli ışıklar, oklar ve benzeri işaretlerle kontrol eden sistem.

yol ücret beyanı / *road toll declaration*

Ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından ücret uygulayıcıya yapılan, bir aracın ücretlendirme alanındaki ücretli bir altyapıyı kullandığının teyidinde dair bildirim.

yol ücret işlemi / *road toll transaction*

Otoyol ücret beyanındaki her türlü faaliyetin ücret uygulayana aktarılması.

yol ücretlendirmesi / *road tolling*

Yol kullanımı için ücret uygulanması (vergilendirme düzeni, sıklık fiyatlandırması, kordon fiyatlandırma, yol, köprü veya tünel ücretleri vb.).

yol üstü dedektörü / *above road detector*

Sensörü yol üstüne veya yol kenarına yerleştirilen dedektör.

yol ver işareti uyarısı / *give-way sign warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücülere ilerideki yol ver işareti bilgisinin verilmesi.

yol ver sinyali ihlali uyarısı / *give-way sign violation warning*

Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla sürücüye kendi aracının veya başka bir aracın yol ver işareti ihlali yaptığı yada yapmak üzere olduğu bilgisinin verilmesi.

yol yönetimi / *road management*

Yol ve çevresinin gözlenmesi (örnek: yol yüzeyi, kar ve buz, rüzgar, sis) ve olumsuz veya tehlikeli şartların olması durumunda gerekli uyarıların ve bakım faaliyetlerinin yönetilmesi.

yol yüzeyi bilgisi / *road surface information*

Güncel veya tahmin edilen yol yüzeyi koşulları bilgisi.

yol yüzeyi gözlemlleme / *road surface monitoring*

Araç içi yerleşik ekipman kullanılarak; sürtünme, sıcaklık ve nem gibi yol yüzeyi koşullarının gözlenmesi ve değerlendirilmesi.

yolcu araç birimi / *passenger car unit*

Trafik akışında ortalama yolcu aracı kadar etkiye sebep olan var sayımsal araç.

yolcu araç denkliği / *passenger car equivalent*

Tanımlanamayan bir araca karşılık gelen yolcu aracı birim sayısı.

yolcu bilgisi / *passenger information*

Duraklarda, terminalerde, araçta, internette ve sair ortamlarda toplu taşıma kullanıcılarına sağlanan bilgiler.

yolcu sayısı tahmini / *passenger load estimation*

Bir araçtaki yolcu sayısının tahmini.

yolculuk eşleştirme / *ride matching*

Yolculuk paylaşımının gerçekleştirilebilmesi için kullanıcıların diğer kullanıcılarla seyahatlerini eşleştirme imkanının sağlanması.

yolculuk hızı / *travel speed*

Bir aracın aldığı mesafenin yolculuk süresine oranı.

yolculuk paylaşımı / *ride sharing*

Bir araba yolculuğunun farklı hanelerdeki kişiler tarafından anlık veya planlı şekilde paylaşılması. Ya da kişinin başka bir aracı bir sefere mahsus veya çok düzenli olmayan şekilde ücreti karşılığı kullanması.

yolculuk süresi tahmini

yolculuk planlama / *travel planning*

Seyahat modu, seyahat güzergahı, gidiş veya varış zamanının seçimi.

yolculuk planlama yardımı / *journey planning assistance*

Ulaşım türü, güzergahlar, seyahat süresi, maliyet veya çevresel etki gibi seyahat seçenekleriyle ilgili bilgi sağlanması.

yolculuk süresi / *travel time*

Belirlenen iki nokta arasında park etme, yürüme, bekleme ve ulaşım modu değiştirme sürelerini de içeren yolculuk süresi.

yolculuk süresi gözlemlleme / *travel time monitoring*

Güncel seyahat süreleri verilerinin toplanması ve durum değerlendirmesi.

yolculuk süresi hesaplama / *travel time computation*

Belirli bir seyahat, güzergah veya yol kesimi için beklenen yolculuk süresinin hesaplanması.

yolculuk süresi tahmini / *travel time estimation*

Belirli bir seyahat, güzergah veya yol kesimi için beklenen yolculuk süresinin hesaplanması.

yolun kısıtlanması

yolun kısıtlanması / *road restriction*

Yol kullanımının sınırlandırılması veya kısıtlanması.

yönetilen şerit / *managed lane*

Sürekli olarak veya belli zamanlarda bazı araçlar veya kullanıcılara ayrılan yol şeriti.

yöntemsel birlikte çalışabilirlik / *procedural interoperability*

Farklı teçhizatların birbirleriyle haberleşmesi için, veri elemanı tanımlarının, işleyiş yöntemlerinin, veri dağıtımı ile birlikte sunum formatının ortak olması.

yük / *freight*

Herhangi bir ulaşım moduyla taşınan mallar.

yük işlemlerinin kontrolü / *freight operation control*

Yük takibi, sevkiyat ve ulaşım durumu gözlenmesi, teslimat bilgileri alınması.

yük izleme / *freight tracing*

Belirli malları bulma işlemi.

yük sevkedene / *freight dispatcher*

Kendine ait taşımacılık kaynakları olmadan lojistik hizmeti sağlayan bağımsız kuruluş.

yük taşımacılığı yönetimi / *freight transport management*

Yük taşımacılığının planlanması, yürütülmesi ve gözlemlenmesi.

yük ticari işlemleri / *freight business transaction*

Piyasa araştırmalarının toplanması, teklif ve tedarikçi değerlendirilmesi ile teslimat koşulları, faturalama ve ödemeler gibi işleri kapsayan sözleşmelerin yönetimi.

yük ve filo yönetimi / *freight and fleet management*

Yük ve filo yönetiminin kombine faaliyetleri.

yük yönetimi / *freight management*

Yük taşımacılığının planlanması, yürütülmesi ve gözlemlenmesi.

yük/yükleme işleri değerlendirilmesi / *freight operation evaluation*

Yük istatistiklerinin hazırlanmasına ek olarak yük operasyonlarının maliyet ve performans analizi.

yük/yükleme işleri hazırlığı / *freight operation preparation*

Taşıma usulleri, gümrük bildirimleri, tehlikeli mal bildirimleri ve sevkiyat uyarıları gibi taşımacılık belgelerinin hazırlanması.

yüz yüze ödeme / *manually attended payment*

Ödeme hizmeti sağlayıcısına yüz yüze yapılan ödeme.

zaman aralığı / *time gap*

Birbirlerini takip eden iki aracın bir noktadan geçişi sırasında, bir aracın arkası ile diğer aracın önü arasında oluşan zaman farkı.

zaman aralığı kontrolü / *time gap control*

Sürücünün öndeki araç için belirlediği zaman aralığını otomatik olarak sabitleme.

zaman aralığı uyarısı / *time gap warning*

Öndeki araç ile olan zaman aralığının çok az olabileceği bilgisi.

zaman bazlı ücretlendirme / *time based charging (2)*

Ücretin günün saatine bağlı olarak değiştiği yerlerde yol kullanımının ücretlendirilmesi.

zaman ortalama hızı / *time mean speed*

Araçların kısa bir mesafe üzerin-

zorunlu hız sınırlama

de ölçülen hızlarının ortalaması; araçların noktasal hızlarının aritmetik ortalaması.

zincirleme hizmetler / *chained services*

Entegre ödeme sistemiyle birbirlerine bağlanmış hizmetler.

zirve / *peak*

Belli kriterlere göre trafik talebinin en yüksek olduğu belirli bir zaman aralığı.

zirve saat faktörü / *peak hour factor (2)*

Zirve saati boyunca trafik değişim ölçüsü, tüm zirve saati içerisindeki trafik akışının, aynı saat içerisindeki maksimum 15 dakikalık akış değerine bölünmesiyle elde edilir.

zorunlu alternatif güzergah / *mandatory diversion route*

Yol çalışması veya başka bir trafik olayı nedeniyle normal güzergah yerine zorunlu olarak yönlendirilen alternatif yol.

zorunlu hız sınırlama / *compulsory speed limiting*

Sürücüyü sistemin müdahalesini reddetme seçeneği sunulmaksızın, referans hız dikkate alınarak araç hızının otomatik kontrolü.

İNDEKS

Genel Kavramlar ve Temel Terimler

Genel

ağırlık sınırını aşan kargo
ağırlık sınırını aşan taşıma
akıllı ulaşım hizmetleri
(akıllı ulaşım servisleri)
akıllı ulaşım sistemleri
araç havuzu
araç mevcudu
araç paylaşımı
arz kontrolü
başlangıç-bitiş tahmini
birim
birlikte çalışabilirlik
bisiklet park et - devam et
çekicilik
çok modlu ulaşım
çok yolculu araç
değiştirilebilirlik
diyalog
diyalog yönetimi
erişilebilirlik
eş modlu ulaşım

eşlikli ulaşım
etkinlik
evrensel tasarım
gerçek zamanlı trafik yönetimi
hareketlilik
hareketlilik yönetimi
hizmetin sürekliliği
indir/bindir - devam et
insan-makine arayüzü
insan-makine etkileşimi
kara kutu
karma ulaşım
kullanılabilirlik
kurtarma servisi
mesaj onayı
mobilite
mobilite yönetimi
modal bölünme
modal paylaşım
modlar arası ulaşım
planlaması ve hazırlığı
modlararası ulaşım
muaf taşıma
olay

ölçüyü aşan taşıma
park et - devam et
seyahat güvenliği
sistem
sözleşmeli birlikte çalışabilirlik
stratejik trafik yönetimi
taktiksel trafik yönetimi
talep sınırlama
talep yönetimi
tehlikeli madde (1)
tehlikeli madde (2)
tehlikeli mal (1)
tehlikeli mal (2)
teknik birlikte çalışabilirlik
teşekkül
trafik durumu tahmini
trafik modelleme
trafik olayı
trafik simülasyonu
trafik tahmini
trafik yönetimi
ulaşım bilişimi
ulaşım talep yönetimi
ulaşım telematiği
uyumluluk
varlık
yol hizmeti
yol kenarı yardımı
yolcu araç birimi

yolcu araç denkligi
yolculuk eşleştirme
yolculuk paylaşımı
yolun kısıtlanması
yöntemsel birlikte çalışabilirlik

Risk

acil durum
hasar
karar destek modeli
niceliksel risk analizi
niteliksel risk analizi
olasılık
risk
risk analizi
risk tehlike endeksi
tehlike (1)
tehlike (2)

Sistem Mimarisi

bilgi mimarisi
fiziksel mimari
fonksiyonel mimari
mantıksal mimari
referans model
sistem mimarisi
sistem özellikleri
sistem tasarımı
uygulama
veri iletişim mimarisi

Mevzuat ve Sözleşmeler

denetim
ihlal eden
ihlal kaydı
ruhsat
sözleşme
trafik ihlali
yaptırım

Denemeler ve Örnek Uygulamalar

değer tespiti
değerlendirme
doğrulama
fabrika kabul testi
kanıtlama
kullanıcı kabul testi
örnek uygulama
sağlama
saha işletim testi
saha kabul testi
sertifika
sistem entegrasyon testi

Gizlilik ve Güvenlik

bilgi güvenliği
bütünlük
erişim koruması
gizliliğin korunması
gizlilik
güvenilir nesne

güvenilir unsur
güvenilirlik
inkar edilemez
şifreleme
ulaşılabilirlik
veri bütünlüğü
veri güvenliği
yetki
yetkilendirme

Trafik Kuramı

akış oranı
aracın çalışma hızı
araç yoğunluğu
aralık
aritmetik ortalama hız
aşırı doygunluk
birleşme
bölünme
çalışma hızı
çalışma süresi
darboğaz
doluluk
doluluk oranı
doluluk zamanı
doygun akış zaman aralığı
doygunluk derecesi
doyma akış oranı
doyma akışı
doymamışlık

en yoğun saatler
etikleyicilik ölçümü
geometrik gecikme
gizli talep
hacim-kapasite (h/k) oranı
hareketli süre
hareketsiz kalma süresi
harmonik ortalama hız
hız
hız sınırı
hizmet seviyesi
kapasite
kesit hızı
kestirme yol
kilitlenme
konfor hızı
kritik aralık
kritik hız
kritik kabul edilebilir aralık
kuyruk
kuyruk uzunluğu
kuyruktan çıkış taşıt aralığı
mesafe aralığı
mesafe ortalama hızı
nokta hızı
noktasal hız
olay kaynaklı gecikme
ortalama çalışma hızı
ortalama kesit hızı

ortalama nokta hızı
ortalama noktasal hız
ortalama yolculuk hızı
öğleden sonra tepe saatler
örgü yol
performans ölçüsü
sabah tepe saatler
serbest akış
serbest akış hızı
serbest akış koşulları
serbest akış oranı
serbest araç
seyahat hızı
seyahat süresi
sıkışıklık
takip mesafesi süresi
talep akış oranı
tasarım hızı
taşıt aralığı
taşıt grubu
taşıt mesafe aralığı
taşıt mesafesi
taşıt zaman aralığı
tekerlek dönme süresi
tekrarlamayan sıkışıklık
tekrarlayan sıkışıklık
tepe saat
tepe saat faktörü
tepe saatler

tepe saatler harici zaman
tıkanma
trafik akış kalitesi
trafik akışı
trafik hacmi
trafik kaynaklı gecikme
trafik kontrolü kaynaklı gecikme
trafik kullanım yoğunluğu
trafik yoğunluğu
uyarılmış talep
varış akış oranı
varış oranı
yaya yoğunluğu
yoğunluk
yolculuk hızı
yolculuk süresi
zaman aralığı
zaman ortalama hızı
zirve
zirve saat faktörü

Ağ

ağ yolculuk süresi
ağ yolculuk süresi tahmini
alternatif rota
güzergah
önerilen alternatif güzergah
Trans Avrupa Ulaşım Ağı
Trans Avrupa Yol Ağı
ulaşım koridoru

yol
yol trafik koridoru
zorunlu alternatif güzergah

Gözlemleme

gözlemleme
hareketli gözlemleme
kesit gözlemleme
noktasal gözlemleme
sabit gözlemleme
ulaşım ağı gözetimi
ulaşım ağı gözlemleme
uzak ekipmanla gözlemleme

Diğer

araç açık kimlik tanımlama
araç içi
araç içi ekipman
araç içi ünite
araç içi yerleşik
araç içi yerleşik ekipman
araç içi yerleşik ünite
araç kimlik tanımlama
araç tanıma
dış etki
elektronik araç kimliği
elektronik numara plakası
elektronik ruhsat plakası
emisyon
görüntü işleme
karşılaştırmalı araç kimlik

tanımlama
kesin araç kimlik tanımlama
kesin olmayan araç kimlik tanımlama
kirlilik
mobil cihaz
operatör
optik karakter tanıma
otomatikleştirilmiş araç kullanımı
otomatikleştirilmiş araç otoyolu
otomatikleştirilmiş sürüş
otonom araç sistemi
paydaş
plaka numarası tanıma
ruhsat plakası tanıma
salınım
sera gazları
taşınabilir cihaz
yol kenarı

Gözlemleme ve Denetim

Genel

acil durum müdahale aracı
yönlendirmesi
alternatif güzergah
elektronik açma
erişim kontrolü
giriş kontrol
mobil yol kenarı ekipmanı
otomatik erişim kontrolü
sabit yol kenarı ekipmanı

tehlike uyarısı
trafik gözetimi
trafik gözlemleme
trafik kontrol
yol kenarı ekipmanları

Hava Durumu ve Çevre

çevre gözlemleme
emisyon gözlemleme
emisyon yönetimi
görüş mesafesi gözlemleme
gürültü gözlemleme
gürültü yönetimi
kış yol yönetimi
kirlilik gözlemleme
ortam koşulları gözlemleme
yol durumu gözlemleme
yol hava durumu gözlemleme
yol hava durumu yönetimi

Trafik ve Trafik Verileri

akış yönü
alternatif yol
araç tipi sınıflandırması
araştırma aracı ile veri toplama
ayrılmış şerit
boş park alanı yönetimi
çok yolculu araç şeridi
doluluk (park yeri)
dur kalk
dur kalk trafiği

ekspres şerit (ABD)
hareket halinde ağırlık ölçümü
kaynak araç ile veri toplama
makro model
makroskobik model
mezo model
mezoskopik model
mikro model
mikroskobik model
mobil veri toplama
otobüs şeridi
öncelikli şerit
park alanı gözlemeleme
park alanı yönetimi
park tesisi doluluğu
park tesisi yönetimi
servis yolu
şartlı yol
şok dalgası
şok dalgası hızı
tahsisli şerit
ters yön
toplu taşıma şeridi
trafik tıkanıklığı
trafik veri sınıflandırması
trafik verimliliği
trafik verisi toplama
ücretli çok yolculu araç şeridi
ücretli şerit

verimlilik
yönetilen şerit
Değişken Mesajlar
acil çağrı yönetimi
acil durum yönetimi
ağırlık aşımı uyarısı (altyapı için)
ağırlık aşımı uyarısı (araç için)
boyut aşımı uyarısı
değişken mesaj işareti
değişken mesaj işaretlemesi
değişken yön işaretlemesi
değiştirilebilir mesaj işareti
değiştirilebilir mesaj işaretlemesi
dinamik mesaj işareti
dinamik mesaj işaretlemesi
ebat uyarısı
eCall yönetimi
grafik işareti
grafik panosu
güzergah değiştirme işaretlemesi
kaza raporlama
kaza tespiti
olay yönetimi
serbest metin işareti
serbest metin panosu
seyyar işaret
sıkışıklık uyarısı
taşınabilir işaret
tespit noktası

trafik kazası raporlama
trafik kazası tespiti
trafik vakası raporlama
trafik vakası tespiti
tren yolu geçit uyarısı
vaka raporlama
vaka tespiti
vaka yönetimi

Koridor Kontrolü ve Kentiçi Trafik Kontrolü

ağ durum gözetimi
ağ kontrol hesaplaması
ağ sinyal kontrolü
ağ trafik kontrolü
alan trafik kontrolü
alan trafik sinyal kontrolü
katılım kontrolü
katılım yoğunluk ölçümü
katılım yönetimi
kentsel trafik kontrolü
koridor kontrolü
otoyol erişim kontrolü
otoyol kontrolü
otoyol trafik kontrolü
şerit kontrolü
şerit kullanım kısıtlaması
şerit sinyali
tersine çevrilebilir şerit kontrolü
yol kesimi trafik kontrolü

Tünel ve Köprüler

acil durum çıkışı
acil durum güç kaynağı
acil durum hizmetleri
acil durum istasyonu
acil durum yürüyüş yolu
ara bağlantı
asgari aydınlatma
asgari tünel aydınlatması
boyuna havalandırma
boyuna tünel havalandırması
cebri havalandırma
cep
doğal havalandırma
doğal tünel havalandırması
emniyet aydınlatması
enine havalandırma
enine tünel havalandırması
idari tünel otoritesi
kaçış güzergahı
kaçış güzergahı aydınlatması
köprü trafik kontrolü
mekanik havalandırma
mekanik tünel havalandırması
normal tünel aydınlatması
taahhüt güzergahı aydınlatması
tünel acil durum çıkışı
tünel acil durum hizmetleri
tünel acil durum yürüyüş yolu

tünel cebi
tünel denetim birimi
tünel emniyet aydınlatması
tünel emniyet görevlisi
tünel havalandırma kontrolü
tünel işletmecisi
tünel kaçış güzergahı
tünel kaçış güzergahı aydınlatması
tünel tahliye güzergahı aydınlatması
tünel trafik kontrolü
tünel trafik yönetimi
tünel uzunluğu
tünel yönetimi
tüneller arası bağlantı
yarı enine havalandırma
yarı enine tünel havalandırması

Kavşak Trafik Kontrolü

adaptif kavşak sinyal kontrolü
aktif öncelik
aktif sinyal önceliği
asgari yeşil ışık süresi
ayrılma süresi
azami yeşil ışık süresi
bant genişliği
başlangıç kayıp süresi
bekleme safhası
birincil sinyal çakışması
bitiş kazanç süresi
çakışan sinyal grupları

döngü
döngü süresi
erken kesim
etkin kırmızı ışık süresi
etkin yeşil ışık süresi
geri sayım sinyali
giriş süresi
grup kontrolü
hepsi kırmızı bekleme safhası
hepsi kırmızı süresi
ikilem bölgesi
ikincil sinyal çakışması
izole sinyal kontrolü
kavşak sinyal kontrolü
kavşak trafik kontrolü
koordinasyon
ofset
optimize sinyal kontrolü
önceden zamanlanmış kavşak sinyal kontrolü
pasif öncelik
pasif sinyal önceliği
sabit zamanlamalı kavşak sinyal kontrolü
safha
safha kontrolü
seçenekli bölge
sinyal grubu
sinyal grup kontrolü
sinyal koordinasyonu

trafik sinyal gözlemeleme
trafik sinyal kontrol cihazı
trafik sinyal koordinasyonu
trafik sinyal önceliği
trafik sinyali
trafik uyarımalı kavşak sinyal kontrolü
uzatma aralığı
yarı uyarımalı sinyal kontrolü
yaya safhası
yeşil bant genişliği
yeşil çağırısı
yeşil dalga
yeşil dalga hızı
yeşil ışık ayrımı
yeşil ışık bitiş sonrası süre
yeşil ışık zaman dağılımı
yeşil ışıklar arası matris
yeşil ışıklar arası süre
yeşil talebi
yol trafik sinyali

Yaptırım ve Tehlikeli Mallar

araçlar için kırmızı ışık yaptırımı
ayrılmış şerit yaptırımı
güvenlik kamerası
hız kamerası
hız yaptırımı
hız yaptırımı kamerası
kesim hız yaptırımı

kırmızı ışık kamerası
mesafe - zaman yaptırımı
otomatik hız yaptırımı
otomatikleştirilmiş hız yaptırımı
öncelikli şerit yaptırımı
tehlikeli madde izleme (1)
tehlikeli madde izleme (2)
tehlikeli madde özellik bilgisi (1)
tehlikeli madde özellik bilgisi (2)
tehlikeli madde yönetimi (1)
tehlikeli madde yönetimi (2)
tehlikeli mal izleme (1)
tehlikeli mal izleme (2)
tehlikeli mal özellik bilgisi (1)
tehlikeli mal özellik bilgisi (2)
tehlikeli mal yönetimi (1)
tehlikeli mal yönetimi (2)
trafik gözetleme

Yol Bakımı

kış yol bakımı
yol bakımı
yol çalışması alanı yönetimi
yol yönetimi

Sensörler ve Dedektörler

aktif dedektör
akustik dedektör
birleşik saptama
dedektör

döngü dedektörü
duruş saptama
endüktif döngü dedektörü
fotosel dedektör
geçiş saptama
hareket saptama
ışığa duyarlı dedektör
kızılötesi dedektörü
kuyruk saptama
manyetik dedektör
mikrodalga radar dedektör
optik dedektör
pasif dedektör
radar dedektör
saptama alanı
saptama bölgesi
seçimli saptama
sese duyarlı dedektör
taşıt saptama
trafik dedektörü
ultrasonik dedektör
varlık saptama
video dedektör
video görüntü dedektörü
yaya saptama
yol içi dedektör
yol kenarı dedektörü
yol üstü dedektörü

Bilgi ve Navigasyon

Bilgi Türleri

alternatif yol önerisi
araç içi bilgi
bilgi ve eğlence
değişken güzergah bilgisi
değişken yolcu bilgisi
değişmeyen güzergah bilgisi
değişmeyen yolcu bilgisi
gerçek zamanlı bilgi
güzergah bilgisi
güzergah önerisi
hava durumu bilgisi
hizmet bilgisi
mobil bilgi servisleri
mod değişim bilgisi
olay bilgisi
öngörülen bilgi
sarı sayfalar bilgisi
seyahat bilgisi
seyahat eden kişi bilgisi
seyahat esnasındaki bilgi
seyahat hizmetleri bilgisi
seyahat öncesi bilgi
seyahat sonrası bilgi
toplulaştırma bilgisi
trafik bilgisi
trafik vaka bilgisi
trafik ve seyahat bilgisi

trafikle ilgili olay bilgisi
turist bilgisi
ulaşım modu bilgisi
vaka bilgisi
yol çalışması bilgisi
yol durumu bilgisi
yol hava durumu bilgisi
yol kenarı bilgisi
yol yüzeyi bilgisi
yolcu bilgisi

Güzergah Planlama

ağ güzergah iyileştirilmesi
bireysel güzergah iyileştirilmesi
değişken güzergah hesaplama
değişmeyen güzergah hesaplama
değişmeyen güzergah iyileştirilmesi
dinamik güzergah iyileştirilmesi
güzergah hesaplama
güzergah iyileştirilmesi
toplulaştırma güzergah iyileştirilmesi

Güzergah Rehberi

çevrimdışı güzergah kılavuzu
çevrimiçi güzergah kılavuzu
çift modlu güzergah kılavuzu
değişken güzergah kılavuzu
değişmeyen güzergah kılavuzu
dışarıdan destekli konum belirleme
dışarıdan destekli konumlandırma
güzergah kılavuzu

konum belirleme
konumlandırma
merkezi olarak belirlenmiş
güzergah kılavuzu
navigasyon
otonom konum belirleme
otonom konumlandırma
yerel olarak belirlenmiş
güzergah kılavuzu

Seyahat Planlama

bireysel seyahat planlama
gezi planlaması
kişiyeye özel seyahat planlama
seyahat planlama yardımı
seyahat planlaması
yolculuk planlama
yolculuk planlama yardımı

Navigasyon

pusula ile hesaplama
uydu destekli navigasyon

Haritalama

güzergah sunumu
güzergah tarifi
harita eşleştirme
harita güncelleme

Yolculuk Süresi

bağımlı yolculuk süresi tahmini
bireysel yolculuk süresi tahmini
gecikme tahmini
yolculuk süresi gözlemlene

yolculuk süresi hesaplama

yolculuk süresi tahmini

Otopark

boş park yeri bilgisi

değişken otopark bilgisi

değişken otopark kılavuzu

otopark bilgisi

otopark kılavuzu

park yeri kılavuzu

Rezervasyon ve Ödeme

Rezervasyon

elektronik rezervasyon

elektronik yer ayırtma

otopark rezervasyonu

park yeri rezervasyonu

rezervasyon

seyahat rezervasyonu

seyahat tesisleri rezervasyonu

yer ayırtma

Ödeme

elektronik ödeme

otopark ödemesi

ödeme

ulaşım ödemesi

Genel

anında ödeme

bireysel hesap

çekle ödeme

düzeltilmiş ödeme

elden ödeme

elektronik cüzdan

elektronik otoyol ücret toplama

elektronik ücret toplama

erişim hakkı

ertelenmiş ödeme

geçiş ücreti

İnternette ödeme

istisna yönetimi

kartla ödeme

merkezi hesap

nakit ödeme

otomatik ödeme

otoyol ücreti

otoyol ücreti toplama

ödeme aracı

ödeme kapsamı

ödeme ortamı

ödeme sistemi

ödeme şekli

ödeme yöntemi

ön ödeme

para cezası

sonradan ödeme

takviye desteği

ulaşım hesabı

uygunluk denetimi

ücret

ücret toplama

yaptırım ücreti

yerleşik ekipman takviye desteği

yerleşik ekipman uygunluk denetimi

yol kullanım bedeli

yol kullanım ücreti

yüz yüze ödeme

Tarife

alan ücretlendirme

*Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti alanı*

*Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti
otoyol alanı beyanı*

bölgesel ücret sistemi

farklılaşmış ücret sistemi

gölge otoyol ücretlendirmesi

kademeli ücret sistemi

km üzerinden ücretlendirme

kordon fiyatlandırma

kordon ücretlendirme

mesafeye dayalı ücretlendirme

otoyol ücret içeriği

otoyol ücret içerik verisi

otoyol ücret kuralı

otoyol ücretlendirme

otoyol ücretlendirme alanı

sıkışıklık ücretlendirmesi

süre bazlı ücretlendirme

tarife sınıfı

tarife şeması

toptan ücret sistemi

ücret sistemi

ücret tarifesi

yol fiyatlandırması

yol ücretlendirmesi

zaman bazlı ücretlendirme

Mahsuplaşma vs.

*Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti*

bağlantılı hizmetler

entegre ödeme

işlem modeli

kesin hesap

mahsuplaşma

otoyol ücret beyanı

otoyol ücret işlemi

ödeme işlemi modeli

paylaştırma

ulaşım hizmeti

ulaşım hizmeti kullanımı

ulaşım işlemi

ulaşım ödeme işlemi

ulaşım ile ilgili hizmet

yol ücret beyanı

yol ücret işlemi

zincirleme hizmetler

Roller

abone
alıcı
ana operatör
Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti kullanıcısı
Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti sağlayıcısı
Avrupa Elektronik Otoyol
Ücretlendirme Hizmeti
uzlaştırma kuruluşu
basıcı ve dağıtıcı
devralıcı
dış kullanıcı
dolaşım işletmecisi
donanımlı kullanıcı
donanımsız kullanıcı
güvenilir üçüncü şahıs
imtiyaz sahibi
kullanıcı
mahsuplaşma işletmecisi
müşteri
onaylanmış kuruluş
otoyol ücret uygulayıcı
otoyol ücretlendirme servis sağlayıcı
ödeme servis sağlayıcı
ödeme sistemi işletmecisi
ödeme sözleşmesi sahibi
servis sağlayıcı
servis sağlayıcı (otoyol)
tahsilat acentası
tüketici

ulaşım kullanıcısı
ulaşım servis sağlayıcı
ücret kümesi
ücretlendiren işletmecisi
yaptırım uygulayıcısı
Sözleşmeler
beyaz liste
gri liste
kara liste
ödeme sözleşmesi durum listesi
ödeme sözleşmesi listesi

Sistemler

birlikte çalışabilirlik bileşeni
kullanım uygunluğu
otonom(bağımsız) otoyol ücret
sistemi

Fiziksel Ödeme

çok şeritli ödeme istasyonu
gerçek olmayan çok şeritli ödeme
istasyonu
otoyol ücret geçiş gişesi
ödeme istasyonu
servis satın alma noktası
tek şeritli ödeme istasyonu
ücret kesim noktası

Sınıflandırma

araç sınıflandırma
bildirilen özellikler
bildirilmemiş özelliklerine
göre sınıflandırma

elektronik ücret toplama (EÜT)
işlemi
elektronik ücret toplama (EÜT)
oturumu
erişilen özellikler
erişilen özelliklere göre sınıflandırma
işlem
manuel sınıflandırma
otomatik sınıflandırma
oturum
ölçerek sınıflandırma
ölçülen özellikler

Yük Taşımacılığı

Genel

araç ve kargo yönetimi
araç ve mal yönetimi
araç ve yük yönetimi
filo
filo işlemleri kontrolü
filo işletmesi planlama ve hazırlığı
filo ticari işlemleri
filo yönetimi
gelen lojistik
geri verme lojistiği
giden lojistik
iade lojistiği
kabotaj
kargo
kentsel lojistik

kombine taşımacılık
konşimento
lojistik yönetimi
mal
nakliye
sevkiyat
sürdürülebilir lojistik
şehir lojistiği
yeşil lojistik
yük
yük taşımacılığı yönetimi
yük ve filo yönetimi
yük yönetimi
yük/yükleme işleri değerlendirmesi
yük/yükleme işleri hazırlığı

Roller ve İşlevler

dağıtımçı
dördüncü parti lojistik acentesi
Filo yöneticisi
karayolu taşıma işletmecisi
nakliyecisi
terminal işletmecisi
ulaşım ağ yöneticisi
ulaşım düzenleyicisi
üçüncü parti lojistik sağlayıcı
yük sevkeden

Planlama ve Operasyon

araç işletimi
araç performans değerlendirmesi

araç tahsisi
araç yönetimi
ayrıntılı yer ayırma
birim yük
birim yükleme cihazı
birimleştirilmiş yük
filo bakım yönetimi
filo gözlemeleme
filo performans değerlendirme
kargo mesaj sistemi
kargo ticari işlemleri
sevkiyat tahsisi
taşıma belgesi işlemleri
tedarik zinciri
tedarik zinciri yönetimi
ticari araç işletimi
tur hazırlığı
ulaşım modu seçimi
yer rezervasyonu
yük işlemlerinin kontrolü
yük ticari işlemleri

Takip/İzleme ve Tehlikeli Mallar

araç izleme
araç mahsuplaşma
araç takip
kargo gözlemeleme
malların gözlemeleme
malların izlenmesi

malların takibi
sevkiyat takibi
tehlükeli madde güzergah planlama
tehlükeli maddeler işleme (1)
tehlükeli maddeler işleme (2)
tehlükeli mal güzergah planlama (1)
tehlükeli mal güzergah planlama (2)
tehlükeli mallar işleme (1)
tehlükeli mallar işleme (2)
ticari araç mahsuplaşma
yük izleme

Diğer

araçta yerleşik güvenlik gözlemeleme
otomatik yol kenarı güvenlik denetimi
sürüş zamanı gözlemeleme
ticari araç yerleşik güvenlik gözlemeleme

Toplu Taşıma

Genel

araç programlama
bağlantı kontrolü
değişiklik yönetimi
geçiş ağı tasarımı
geçiş hizmeti planlama
geçiş planlama
geçiş yönetimi
nöbet listesi
otomatik araç lokasyonu (ABD)
seyahat talebi analizi

sürücü görev derleme
sürücü görev programlama
sürücü programlama
sürücü yönetimi
toplu taşıma ağı tasarımı
toplu taşıma güvenliği
toplu taşıma hizmeti planlama
toplu taşıma işlemleri yönetimi
toplu taşıma planlama
toplu taşıma yönetimi
ulaşım güvenliği
ulaşım işlemleri yönetimi

İşletim Türleri

çağrı merkezi
Metrobüs
talebe dayalı servisler
talebe duyarlı toplu taşıma
telefonla araç çağırma
telefonla otobüs çağırma
toplu taşıma çağrı merkezi

İşletim Planlama

araç doluluk oranı
dağıtım
doluluk (toplu taşıma)
durak süresi
geçiş zamanı tahmini
hareket programı
işletme kapasitesi
mola süresi

sürücü değişim noktası
talep toplama
tarife
tarifeli araç
toplu taşıma bakım yönetimi
toplu taşıma hattı
toplu taşıma işletme kontrolü
ulaşım bakım yönetimi
ulaşım işletme kontrolü
varış zamanı tahmini
yasal kapasite
yolcu sayısı tahmini

Biletleme

bilet
biletleme
elektronik bilet
elektronik biletleme
geçerlilik
seyahat belgesi
seyahat belgesi geçerlilik
seyahat kartı
ücret işlemleri

Güzergah İşletimi

araç içi süre
bekleme süresi
binış süresi
dakiklik
dolaşım süresi
duraklama süresi

durma süresi
düzenlilik
en yoğun saat
gecikme
geçiş zamanı
gidiş-dönüş süresi
otobüs duruş süresi
seyahat verisi toplama
sürüş süresi
taşıt fasılası
toplu taşımada gecikme
trafik duraklama süresi
yığılma

Öncelik

aktif otobüs önceliği
aktif toplu taşıma önceliği
otobüs önceliği
pasif otobüs önceliği
pasif toplu taşıma önceliği
toplu taşıma önceliği

Sürücü Yardımı ve Araç Kontrolü

Genel

kara kutu (kayıt cihazı)
olay veri kaydedicisi
otomatik trafik raporlama
sürücü yardımı ve araç kontrolü
takograf

trafik raporlama

Gözlemeleme ve Kayıt

araç çalışma durum gözlemeleme
araç dinamiklerini gözlemeleme
araç durumu kaydı
araç gözlemeleme
araç hareket günlüğü
araç hareket kaydı
çevre ve yol gözlemeleme
görünürlük gözlemeleme
hız günlüğü
hız kaydı
hız kayıt

sürücü davranışı gözlemeleme

sürücü durum gözlemeleme

sürücü durumu kaydı

sürücü gözlemeleme

sürücü profili oluşturma

sürücü profilleme

trafik düzenlemelerini gözlemeleme

trafik işaretlerini gözlemeleme

trafik sinyallerini gözlemeleme

yol çizgilerini gözlemeleme

yol durumu kaydı

yol geometrisini gözlemeleme

yol yüzeyi gözlemeleme

Sürücülere Sağlanan Bilgiler

acil araç uyarısı

araç devrilme uyarısı

araç-içi işaretleme

araç-içi işaretler

azaltılmış sürtünme uyarısı

bisikletli veya yaya uyarısı

çalışma bölgesi uyarısı

demiryolu geçidi uyarısı

dur işareti uyarısı

dur sinyali ihlali uyarısı

durmuş araç uyarısı

düşük görüş uyarısı

emniyet işlevi arızası uyarısı

geçiş yapan tren uyarısı

hareketsiz araç uyarısı

hassas yol kullanıcı uyarısı

hayalet sürücü uyarısı

hayvan uyarısı

ihtiyaç noktası bilgisi

kırmızı ışıkta geçiş uyarısı

kuyruk uyarısı

motosiklet uyarısı

okul alanı uyarısı

okul bölgesi uyarısı

okul otobüsü uyarısı

servis yolu bildirim

sınırlı erişim uyarısı

sinyal ihlali uyarısı

sinyal uyarısı

sollayan araç uyarısı

tehlikeli bölge uyarısı

ters yönde sürüş uyarısı

trafik durumu uyarısı

trafik sinyali uyarısı

uzak dur sinyali ihlali uyarısı

yavaş seyreden araç uyarısı

yol çalışması uyarısı

yol ver işareti uyarısı

yol ver sinyali ihlali uyarısı

Sürüş Desteği

acil durum yönlendirme yardımı

akıllı hız kontrolü

anti blokaj fren sistemi

araç değişkenleri kontrolü

boyuna kontrol

değişken şerit koruma

dönüş yardımı

eko sürüş

ekolojik sürüş

ekonomik sürüş

ekonomik sürüş yardımı

eko-sürüş yardımı

elektronik denge kontrolü

en uygun hız bilgisi

en uygun hız yardımı

görüş artırma

hız kontrolü

kafa kafaya çarpışma uyarısı

karşıt direksiyon yardımı

kilitlenmesiz fren sistemi

mesafe kontrolü
mesafe uyarısı
müşterek araç kontrolü
müşterek esnek şerit yönetimi
müşterek far kontrolü
müşterek kavşak yönetimi
müşterek konvoy sürüşü
müşterek parlama azaltılması
müşterek şerit birleşim yardımı
müşterek şerit değiştirme yardımı
müşterek tahsisli şerit yönetimi
müşterek uyarlamalı hız kontrolü
otomatik far kısma
otomatik far kontrolü
otomatik park etme
otomatik şeritte tutma
otomatikleştirilmiş konvoy sürüşü
park yardımı
sürücü eğitimi
şerit birleşim yardımı
şerit değiştirme yardımı
şerit koruma
şeritten ayrılma uyarısı
şeritten çıkma uyarısı
tahrik kontrolü
takip mesafesi uyarısı
takip zaman aralığı uyarısı
taşıt aralığı kontrolü
uyarlamalı hız kontrolü

yanal kontrol
yeşil sürüş
yeşil sürüş yardımı
zaman aralığı kontrolü
zaman aralığı uyarısı

Güvenlik

acil çağrı
akıllı hız uyarlaması
akıllı hız yardımı
akıllı hız yönetimi
aşırı hız uyarısı
bilgilendirici hız tavsiyesi
çakışma bölgesi gözlemeleme
çarpışma duyurusu
çarpışma önleyici
çarpışma risk tahmini
çarpışma risk uyarısı
çarpışma uyarısı
değişken referans hızı
destekleyici hız tavsiyesi
dinamik referans hız
E-çağrı
güvenli mesafe belirleme
güvenli mesafe değerlendirme
güvenli rota belirleme
harici destekli hız uyarısı
istatistiksel hız tavsiyesi
isteğe göre hız sınırlama
karşılaştırmalı konum hesaplama

kaza uyarısı
kör alan
kör alan bilgisi
kör alan tespiti
kör alanın gözlemlenmesi
kör nokta
kör nokta bilgisi
kör nokta gözlemlenmesi
kör nokta tespiti
kritik rota belirleme
manuel acil çağrı
müşterek çarpışma risk uyarısı
müşterek öndeki çarpışma risk uyarısı
olay uyarısı
otomatik acil çağrı
otomatik çarpışma önleyici
otomatik hız uyarlaması
otomatik hız yönetimi
otonom (bağımsız) hız uyarlaması
referans hızı
sabit referans hızı
zorunlu hız sınırlama

Araç

araç güvenlik denetim uyarısı
çift modlu araç
lastik basınç bilgisi
sürücüsüz araç
uzaktan araç bloke etme

Sistemler

aktif güvenlik sistemi
altyapı tabanlı sistemler
araç tabanlı sistemler
gece görüş sistemi
müşterek sistemler
otomatikleştirilmiş park etme
pasif güvenlik sistemi
uyarlanabilen ön far sistemi
yaya çarpma etkisi sistemi

BAĞLI / İLGİLİ / İLİŞKİLİ KURUM VE KURULUŞLAR

Karayollar Genel Müdürlüğü
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü
TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü
DHMİ Genel Müdürlüğü
Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
TÜRKSAT A.Ş. Genel Müdürlüğü
PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü

